

**Diputació
Barcelona**

Pla d'acció cultural d'Olesa de Montserrat

**Ajuntament
d'Olesa de Montserrat**
Baix Llobregat- Barcelona

PLA D'ACCIÓ CULTURAL D'OLESA DE MONTSERRAT

Maig 2009

El Pla d'Acció Cultural d'Olesa de Montserrat fou aprovat el 23 de juliol de 2009 al Ple de l'Ajuntament amb unanimitat de tots els grups municipals.

El Pla d'Acció Cultural pretén ser una aposta estratègica per situar la cultura com a l'eix central de la vida política i ciutadana del municipi, assolint majors graus de cohesió social i arrelament.

El Pla d'Acció Cultural ha comptat al llarg de tot el procés amb un alt grau de participació per part de tècnics municipals, ciutadans a títol individual i/o en representació de les entitats culturals del municipi. Tots ells han format part activa en l'elaboració del document a través d'entrevistes, aportacions i una jornada participativa: amb el seguiment i aportacions per part del Consell Sectorial de Cultura i Festes. Alhora el document ha estat validat per la Comissió Ciutadana que ha liderat el procés participatiu en la fase de síntesi i definició d'estratègies i per l'assessorament al llarg de tot el procés del Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

Índex

I. INTRODUCCIÓ	7
1. Presentació	7
2. Estructura del Pla d'Acció Cultural	8
3. Metodologia	9
II. MAPA DE TERRITORI I POBLACIÓ	11
1. Territori	13
2. Població	17
2.1. Evolució	17
2.2. Estructura d'edats	19
2.3. Procedència i nacionalitat	22
2.4. El nivell d'instrucció	25
2.5. La població en relació a l'activitat	26
III. MAPA DE RECURSOS CULTURALS	31
1. Els tres grans fonaments de l'activitat cultural a Olesa de Montserrat	34
1.1. L'Ajuntament, la unió d'esforços i el suport a les entitats	36
1.1.1 L'actuació en matèria cultural des de diverses regidories	36
1.1.2 Línies de treball de la política cultural municipal: cap a una major presència	40
1.1.3 La planificació, un instrument necessari per a la gestió de les noves necessitats	44
1.1.4 La progressiva introducció de la participació ciutadana generadora de complicitats i de nous reptes	52
1.1.5 La Llei de Barris, un nou marc de treball integral	55
1.1.6 Els recursos per a cultura; els pressupostos i el personal	58
1.2. Els equipaments; entre el públic i el privat	63
1.2.1 El mapa d'equipaments culturals d'Olesa	63
1.2.2 Descripció dels equipaments	65
1.2.3 La ubicació dels equipaments dins l'entramat urbà ..	75
1.3. Les entitats olesanes, un eix vertebrador de la cultura	76

1.3.1	Les entitats de cultura tradicional i popular	78
1.3.2	Associacionisme a l'entorn de la història, el coneixement i la conservació	79
1.3.3	Associacions vinculades a disciplines artístiques	80
1.3.4	Associacions de caràcter sociocultural	81
1.3.5	Entitats de caràcter religiós	81
2.	Les arts escèniques; el teatre com a eix vertebrador	83
2.1.	La Passió, imatge del municipi i generadora de públic teatral	83
2.2.	La programació municipal d'espectacles escènics i la col·laboració amb iniciatives associatives	83
2.3.	Les entitats, actives en matèria de programació	85
3.	Àmbit musical; entre la qualitat de la formació i les necessitats de programació	88
3.1.	L'Escola Municipal de Música; de la qualitat a l'aportació al municipi	88
3.2.	La creació i la difusió, les assignatures pendents	91
3.3.	L'Auditori i l'Orgue, nous instruments per a la programació musical	92
4.	Patrimoni, conservació i recerca	94
4.1.	La riquesa patrimonial del municipi	94
4.2.	El foment de la recerca i la recuperació de la memòria històrica	97
4.3.	La vitalitat creixent de l'associacionisme vinculat al patrimoni	98
5.	El foment de la lectura com a motor cultural	100
5.1.	La biblioteca, el principal pont d'accés a la cultura	100
5.2.	Iniciatives de foment de la lectura i l'escriptura	103
6.	Cultura tradicional i popular; el pes de l'herència	104
6.1.	La cultura tradicional com a element catalitzador	104
6.2.	L'existència d'un calendari festiu consolidat	104
7.	Les arts visuals, entre la tradició i la modernitat	108
7.1.	L'Escola d'Arts i Oficis, de la potencialitat a la realitat	108
7.2.	Els espais i l'activitat: l'assignatura pendent	111
8.	Elements transversals	113

8.1. La comunicació com a eina essencial	113
8.2. Els joves, entre el present i el futur de la cultura	115
8.3. Educació i cultura, un binomi rellevant i necessari	117
IV. RECULL DE VISIONS CULTURALS.....	119
1. Les visions en relació al context social i territorial	122
2. Les visions en relació al substrat cultural	124
3. Les visions en relació als sectors cultural	127
4. Les visions en relació als equipaments i recursos	133
V. SÍNTESI DEL DIAGNÒSTIC.....	135
VI. ESTRATÈGIA	145
1. Esquema de l'estratègia	148
2. Reptes d'Olesa de Montserrat	149
3. Objectius generals de l'estratègia	150
4. Línies estratègiques	151
5. Programes i accions	153
ANNEXOS.....	181
Annex 1. Relatories de la Jornada Participativa.....	183
Annex 2. Relació de participants.....	197
Crèdits	203

1. Presentació

El Pla d'Acció Cultural (PAC) d'Olesa de Montserrat neix de la necessitat d'impulsar la cultura com un element central de l'estratègia municipal, capaç de donar resposta a bona part dels reptes que Olesa ha de fer front durant els propers anys. Davant la necessitat de realitzar una mirada al futur de forma estratègica i planificada, l'Ajuntament va demanar suport al Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de la Diputació de Barcelona per tal d'iniciar un procés de reflexió, participació i definició conjunta de l'estratègia cultural a desenvolupar.

Fruit de l'impuls de l'Ajuntament, amb la complicitat, suport i assessorament del CERC i la important participació ciutadana i de les entitats, s'ha desenvolupat el procés d'elaboració del PAC. Un document que pretén actuar com el nou full de ruta per a la política cultural del municipi, capaç d'intervenir en la situació actual, corregint-ne les mancances i aprofitant les potencialitats per assolir els objectius fixats a llarg termini. És, per tant, un instrument pensat perquè sigui útil tant per als responsables polítics i tècnics com per les entitats i la ciutadania en general.

La seva elaboració, en un procés amb un fort protagonisme ciutadà, ha de permetre que el PAC estableixi línies de treball estables i consensuades més enllà dels mandats municipals. Ara, un cop es disposa d'aquesta nova eina cal utilitzar-la, treballar en el sentit que es planteja i anar-la revisant i avaluant de forma que sempre respongui als reptes i necessitats de la realitat olesana.

2. Estructura del Pla d'Acció Cultural

El PAC s'estructura bàsicament en dos grans apartats: el diagnòstic i l'estratègia. El diagnòstic s'ha realitzat amb la voluntat de detectar tant les potencialitats com les febleses de la realitat cultural del municipi amb l'objectiu final d'establir una estratègia de treball. Una estratègia pensada des de la realitat, el diagnòstic, però també a partir d'una aposta clara per un model cultural per Olesa de Montserrat.

Els continguts del diagnòstic s'estructuren en tres grans apartats:

- o ***Mapa de territori i població***

El diagnòstic de la realitat cultural parteix de l'anàlisi del territori i de la població. Així, s'aborden les característiques bàsiques de situació, accessibilitat del territori i els indicadors que situen la realitat socio-demogràfica del municipi.

- o ***Mapa de recursos culturals***

Un cop situat el marc previ, s'entra a analitzar la realitat cultural en un sentit més estricte. Per a dur a terme un diagnòstic d'aquesta realitat s'elabora un Mapa de Recursos Culturals que constitueix una base sòlida del diagnòstic, ja que ens aporta un retrat objectiu, amb aspectes valoratius de la realitat cultural.

- o ***Recull de visions culturals***

Més enllà de les característiques objectivables, el Pla d'Acció Cultural d'Olesa de Montserrat recull també el conjunt de visions culturals existents en el territori. És a dir, s'ordenen les posicions que tenen els diversos agents que intervenen en la vida cultural del municipi.

Per la seva banda, la segona part del PAC defineix l'estratègia de futur. Parteix del diagnòstic per plantejar quins poden ser els grans reptes del municipi, als quals cal fer front. Però més enllà de fer propostes vinculades a l'anàlisi de la realitat, l'estratègia proposa un model de futur per a la política cultural a Olesa, situant els principals objectius generals que es volen assolir. L'estratègia es concreta en línies estratègiques que alhora recullen programes i propostes d'actuació.

3. Metodologia.

Per l'elaboració del PAC d'Olesa de Montserrat s'han combinat tècniques d'investigació tant de caràcter quantitatiu com qualitatiu, a fi de respondre a les necessitats de tot el procés. Cal destacar la participació ciutadana que ha protagonitzat tot el treball. De manera sintètica aquestes són les tècniques utilitzades¹:

- **Explotació de fonts i registres:** anàlisi de les dades estadístiques tant d'activitat cultural com les sociodemogràfiques existents (aportades tant per l'Ajuntament com pels registres de la Diputació de Barcelona).
- **Anàlisi de fonts secundàries:** s'ha analitzat documentació aportada sobre l'activitat de la Regidoria de Cultura i d'altres regidories del consistori. A més, s'ha fet un buidatge de tots els documents de planificació general o de caràcter sectorial de l'Ajuntament. S'ha analitzat el pressupost, el cens d'associacions, els elements patrimonials, etc.
- **Visites tècniques a equipaments:** s'han realitzat visites per part dels tècnics responsables del PAC a tots els equipaments culturals de la vila, per tal de conèixer-ne de primera mà i analitzar les característiques de les instal·lacions, les condicions de programació a cada espai i les potencialitats i necessitats de cara al futur.
- **Entrevistes a agents culturals:** s'han realitzat un total de 11 entrevistes en profunditat a partir de guions semi-dirigits, a persones vinculades amb la realitat cultural de la vila. S'han obtingut 11 mirades diferents sobre la mateixa realitat, de forma que s'ha pogut copsar posicions i matisos sobre la vida cultural de la vila.
- **Grup de treball en l'àmbit d'equipaments:** la sessió de treball amb tècnics municipals ha aportat reflexions tant vinculades a l'estructura interna i sistemes de treball dels equipaments culturals municipals, com a altres aportacions en relació a la cultura de la vila en general.

¹ A l'annex 2 es fa una relació de participants a les entrevistes, grups de treball, Comissió ciutadana, Consell Extraordinari de Cultura i Festes i Jornada Participativa

- **Grup de treball en l'àmbit de patrimoni:** la sessió amb els representants d'entitats patrimonials i de l'Arxiu Municipal aporta una mirada específica a l'anàlisi de la realitat cultural.
- **Consell Sectorial de Cultura:** el 20 de novembre de 2008 es va realitzar una convocatòria extraordinària del consell per recollir les visions de la realitat cultural de la població des de les diferents entitats que en formen part. Hi varen participar 17 representants de l'àmbit associatiu.
- **Comissió Ciutadana:** aquest grup ha estat creat específicament en el procés d'elaboració del PAC, constituint-se com l'organisme de participació permanent en el qual un grup de ciutadans i ciutadanes, que havien estat convidats a desenvolupar aquesta tasca, han treballat, reflexionat, debatut i aportat idees per acabar validant el contingut de tots els documents generats pel PAC (també aquest document final).
- **Jornada Participativa:** el 8 de novembre de 2008 s'organitzà a la Casa de Cultura una Jornada Participativa oberta a tota la ciutadania, amb l'objectiu de recollir elements per al diagnòstic i propostes d'actuació de cara al futur². Hi varen participar un total de 97 ciutadans i ciutadanes.

² A l'annex 1 es recullen les relatories de les taules de treball de la Jornada.

II. MAPA DE TERRITORI I POBLACIÓ

Amb el mapa de territori i població es realitza una primera aproximació a la realitat social on es desenvolupa el Pla d'Acció Cultural. L'objectiu d'aquest mapa és detectar les característiques físiques i sociodemogràfiques del municipi, per tal de contextualitzar aspectes de caràcter general que després tindran clares repercussions en la seva realitat cultural.

En primer lloc, es fa una breu aproximació a la realitat territorial d'Olesa de Montserrat, tant des de la perspectiva de la seva ubicació com de les seves divisions internes. La situació en un context territorial i la conformació de barris i zones són elements importants per analitzar la realitat social i cultural del municipi.

La segona aproximació se centra en la caracterització de la població. Per realitzar-la s'han utilitzat bàsicament les bases de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya. A partir d'aquesta font s'ha construït tot un seguit d'indicadors d'estructura de la població. En els casos que s'ha considerat oportú s'ha presentat una comparativa a partir de sèries històriques, per tal de fer un pas més enllà d'una fotografia estàtica i detectar-ne la tendència evolutiva. Lògicament, tot això està fet amb l'objectiu de conèixer les principals característiques de la transformació social d'Olesa de Montserrat durant, pràcticament, l'última dècada.

1. Territori

Situada dins la comarca del Baix Llobregat, a la província de Barcelona, el terme municipal d'Olesa de Montserrat té una superfície de 16,6 Km². Limita amb quatre municipis: Esparreguera, Abrera, Vacarisses i Viladecavalls.

Quadre 1.1. Olesa de Montserrat situació geogràfica

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Hypermapa de Catalunya de la web de la Generalitat.

El municipi s'ubica a la capçalera de la comarca i s'estén des de l'esquerra del riu Llobregat fins al torrent de Sant Jaume. El seu entorn natural està determinat per la seva proximitat al riu i als vessants de les serres de Sant Salvador de les Espases i de Puigventós.

El seu enclavament geogràfic conformat per un territori morfològicament complex, on el riu i el terreny esquerp en són la tònica dominant, ha determinat durant anys l'existència d'un cert aïllament i de limitacions al creixement. En aquest sentit, la revolució industrial o l'explotació del termalisme van ser motors de desenvolupament importants, però no va ser fins a la millora de les comunicacions (experimentada amb la carretera de Viladecavalls, el pont de la carretera d'Esparreguera i l'arribada del Carrilet) que aconseguí sortir del seu aïllament.

El casc urbà de la vila s'ha anat engrandint al llarg de diferents períodes de creixement des de 1898, any en què s'aprovà l'Eixample d'Olesa. El 1956 ho feu el barri de Sant Bernat, el 1975 el Collet de Sant Joan, el 1981 les Planes i el 1997 els Closos. Durant els darrers anys s'han anat construint diverses urbanitzacions a llevant que han aportat un volum de construcció dissipada (Oasi, Llumbreres, Ribes Blaves i Rubiroles), i que han tendit a generar una estructura de casc urbà menys compacte.

Aquesta realitat, junt amb el paper important del riu en l'estructuració urbanística del poble, ha fet que hagin anat desapareixent la major part de masies i les seves extensions agràries en favor de la urbanització residencial i industrial. De fet, el cultiu de l'olivera ha estat tradicionalment el conreu dominant al municipi que, tot i generar un oli de reconeguda qualitat, ha anat davallant durant els anys.

Olesa de Montserrat se situa a 30 km de Barcelona, a 20 km del monestir de Montserrat i a 16 km de Terrassa. Les principals vies de comunicació vial són la carretera d'Olesa a Martorell (BV-1201, que enllaça amb la comarcal C-243 de Martorell a Terrassa), la carretera d'Abrera a Manresa (C-55, que enllaça Abrera amb l'N-II), la carretera a Esparreguera (C-1414) i la carretera a Terrassa per Viladecavalls (B-120).

Existeix també connexió mitjançant la línia Barcelona-Martorell-Manresa dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya i a través de dues línies d'autobús, tot i que amb baixa freqüència de servei. La primera fa el servei entre Olesa, Martorell, Esparreguera i Terrassa i una altra línia uneix el municipi amb Barcelona per l'autovia (també amb servei de bus nocturn).

Des del punt de vista econòmic, el sector agrícola de l'olivera (amb el seu màxim esplendor entre els segles XVIII i XIX) ha anat perdent pes progressivament. La

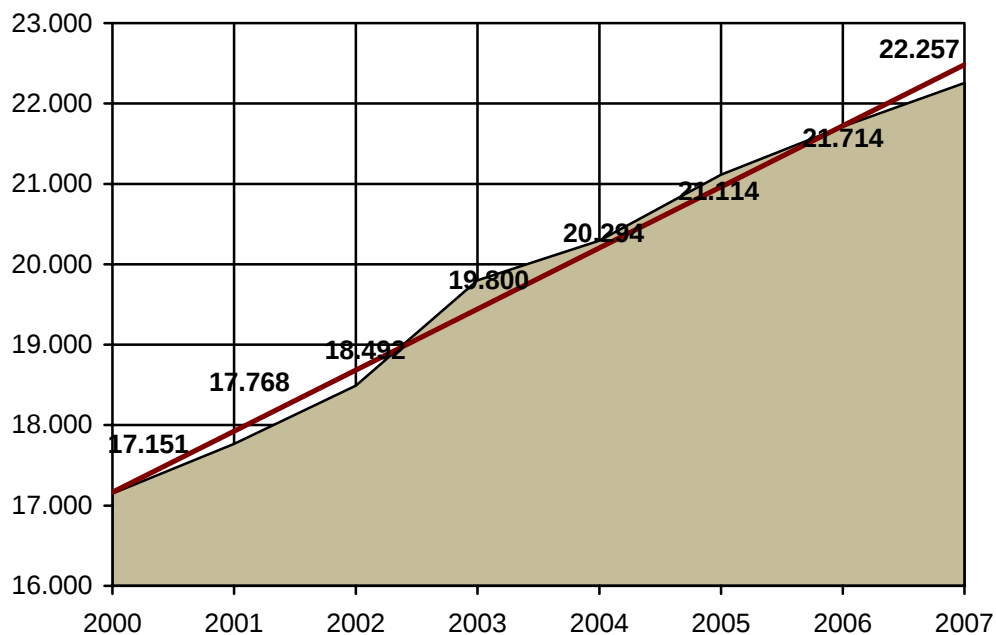
industrialització també va jugar un paper important en el desenvolupament econòmic de la vila, amb un gran pes del tèxtil fins als anys seixanta. A partir de 1975 la crisi general del sector va provocar tancaments i va comportar una reconversió industrial cap a l'àmbit químic, metal·lúrgic i de l'alimentació, que ha acompanyat l'expansió del sector serveis.

2. Població

2.1. Evolució

L'evolució de la població d'Olesa de Montserrat en els darrers anys està clarament caracteritzada pel creixement. Així, entre l'any 2000 i el 2007, com es veu en el següent gràfic, la població ha crescut en més de 5.000 persones, situant el nombre d'habitants en un màxim històric de 22.257 persones³.

Gràfic 1.1. Evolució de la població

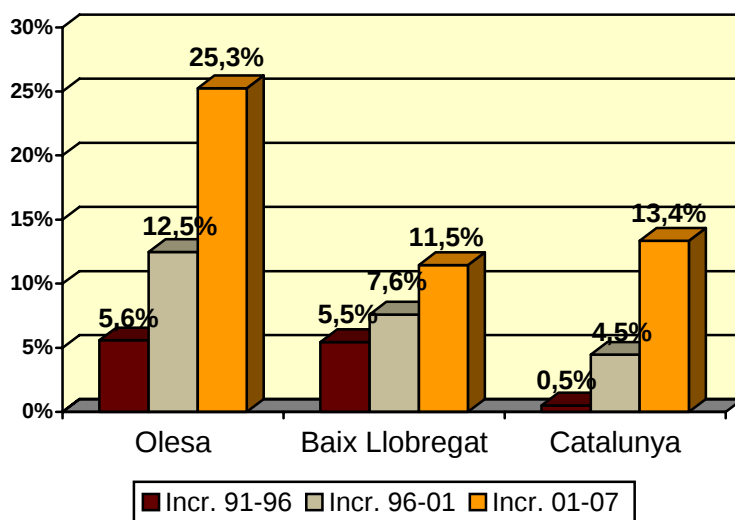

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Una mirada als àmbits territorials superiors (comarca i conjunt de Catalunya) permet comprovar com aquest creixement està molt per sobre de les taxes comarcals i de la dinàmica catalana. Els càlculs de creixement de població entre 2001 i 2007, situant com a any base el primer, mostren com, dels àmbits territorials comparats, Olesa de Montserrat és el que té un creixement més alt (25,3%). Certament, es tracta d'un creixement que gairebé dobra la taxa catalana i és més de 13 punts superior al que ha experimentat el Baix Llobregat.

³ Les dades d'IDESCAT fan referència a l'1 de Gener de 2007.

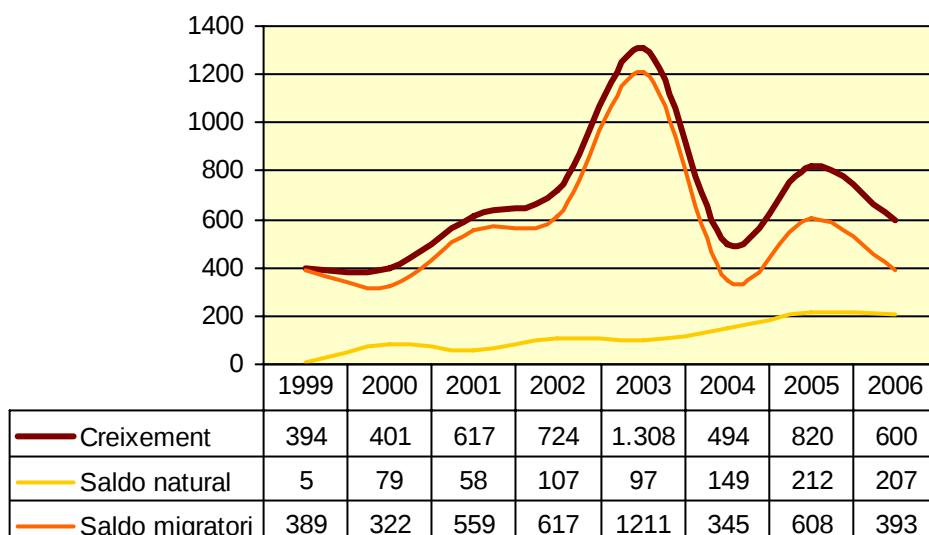
Gràfic 1.2. Comparació creixement poblacional d'Olesa de Montserrat, l'àmbit comarcal i català.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

La corba del Gràfic 1.3. mostra clarament com el creixement de població s'ha produït especialment pel saldo migratori –diferència entre la població que arriba a viure a Olesa de Montserrat i la que marxa-. Tot i que només es disposa de dades fins al 2006, es pot veure com les corbes de saldo migratori i de creixement discorren de forma paral·lela, mentre que el saldo natural –diferència entre naixements i defuncions- aporta un volum de població creixent fins a l'any 2006 però de magnitud inferior.

Gràfic 1.3. Caracterització del creixement poblacional d'Olesa de Montserrat.

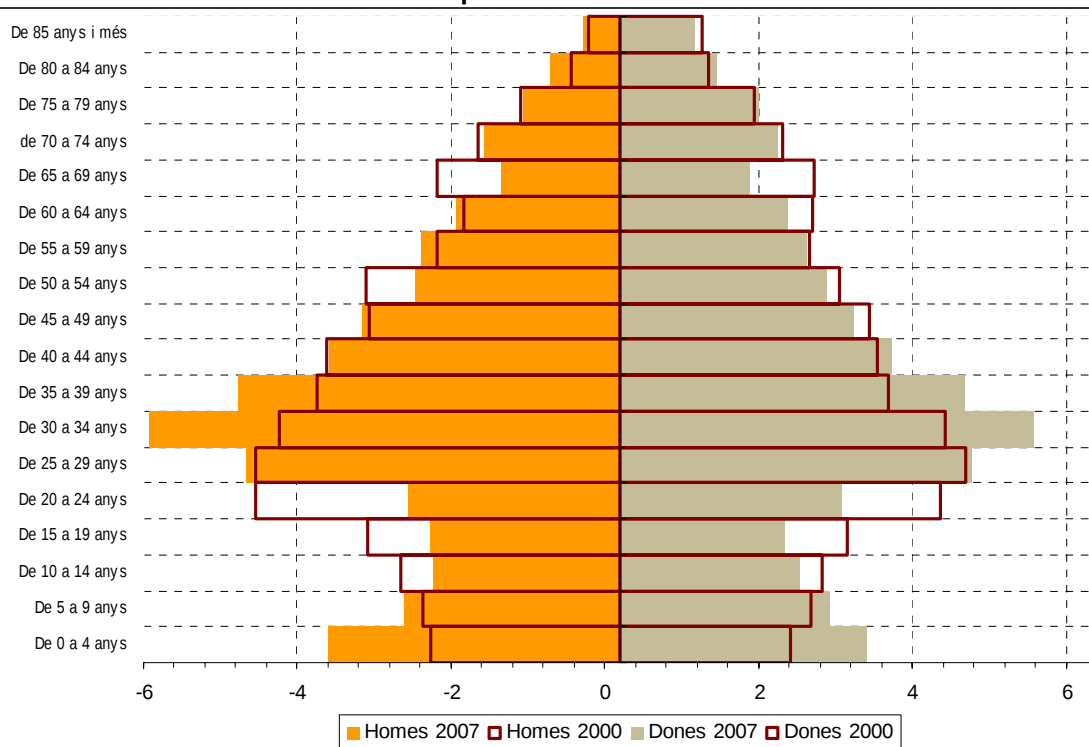
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

2.2. Estructura d'edats

La piràmide d'edats mostra com el creixement de població ha provocat, també, canvis en la seva estructura d'edats. Les diferències més importants entre 2000 i 2007 es donen en les franges d'edat entre els 25 i els 39 anys, que han guanyat pes sobre el total de població (al 2000 eren el 25,3% de la població i al 2007 representen el 30,4%). Les franges de 10 a 24 anys tenen un pes menor l'any 2007 (15,0%) respecte el pes que tenien al 2000 (20,7%), un fet que queda compensat per un increment dels menors de 10 anys (del 9,7% al 12,6%).

Per tant, responent a la piràmide es podria parlar d'un cert enfortiment de la base de la població d'Olesa de Montserrat, amb un clar predomini del pes dels adults majors de 25 anys. També cal fer notar que la major esperança de vida femenina explica les diferències en el vèrtex de la piràmide. Així, mentre al global de població la divisió del pes entre sexes al 2007 és pràcticament d'equilibri (50,7% d'homes per un 49,3% de dones), quan s'analitza les persones majors de 70 anys la diferència entre sexes és important: els homes representen el 41,8% i les dones el 58,2% d'aquesta franja.

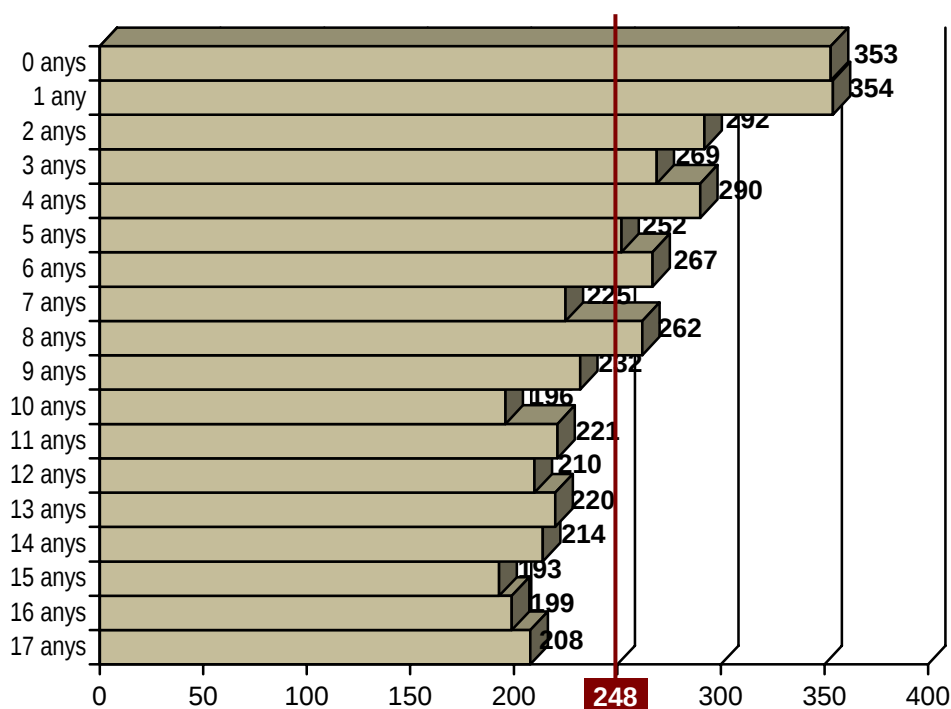
Gràfic 1.4. Piràmides d'edats. Comparativa. 2000 i 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

El total de la població menor d'edat és de 4.457 persones. Els contingents de cada edat són força semblants, amb una mitjana situada en 248 persones. La lectura del Gràfic 1.5. permet comprovar com les edats menors (0 i 1 anys) són les que presenten valors més elevats. Això podria indicar una certa recuperació de la base de la piràmide poblacional. Recollint el que s'ha vist en les piràmides d'edat és de preveure que es produirà un creixement de la població infantil ja que el gruix de la piràmide se situa en aquella població que presenta índex de fertilitat elevats (25 als 39 anys).

Gràfic 1.5. Població menor d'edat. Olesa de Montserrat 2007.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Com es veia a la piràmide, el tram dels menors d'edat és el que guanya pes poblacional en relació a l'any 2000 (1,4 punts a Olesa enfront els 0,3 del Baix Llobregat i els 0,2 de Catalunya). Aquest fet, segurament ve donat per l'arribada de nova població procedent de l'àrea de Barcelona i de la immigració amb fills que es concentren en aquesta franja d'edat.

Taula 1.1. Evolució del pes de la població menor d'edat i major de 65 anys

Àmbit territorial	Tram d'edat	2000	2007
Olesa de Montserrat	Menors d'edat	18,7%	20,0%
	18 a 64 anys	66,2%	66,3%
	65 o més	15,1%	13,7%
Baix Llobregat	Menors d'edat	18,4%	18,7%
	18 a 64 anys	69,3%	68,0%
	65 o més	12,3%	13,3%
Catalunya	Menors d'edat	17,0%	17,2%
	18 a 64 anys	65,7%	66,4%
	65 o més	17,3%	16,4%

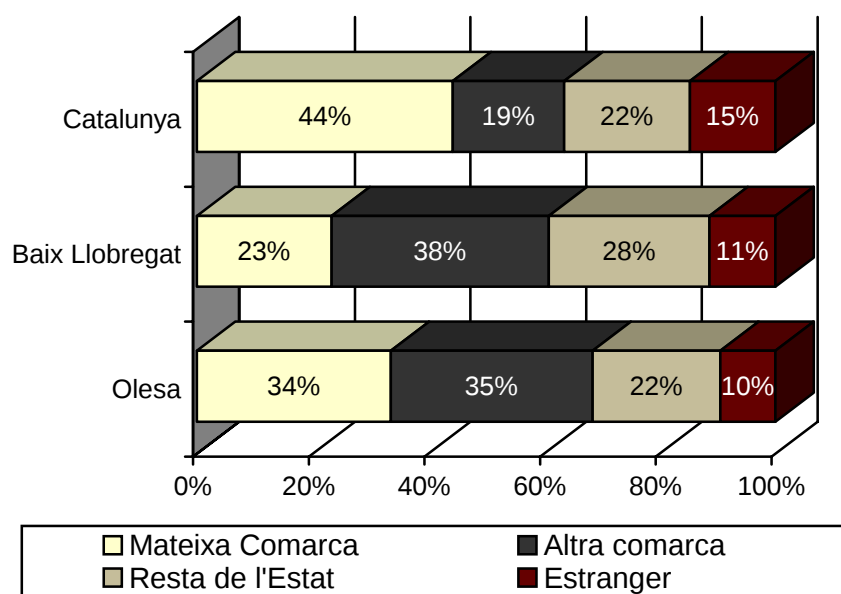
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

En canvi, s'experimenta una pèrdua de pes dels majors de 65 anys d'1,4 punts, que és més acusada que en el cas català (0,9 punts inferior) i contrasta amb la tendència comarcal (1 punt superior). Finalment, el gruix poblacional d'entre 18 i 64 anys no ha experimentat cap variació a Olesa (0,1 punts), ha augmentat 0,7 punts al global català i ha crescut en 1,3 punts al Baix Llobregat.

2.3. Procedència i nacionalitat

Les xifres que caracteritzen la població segons el lloc de naixement se situen entre les mitjanes comarcals i nacionals. Un 34% de la població ha nascut a la pròpia comarca; un 35% ho ha fet en una altra; un 22% a la resta de l'Estat i un 10% a l'estranger. Aquest percentatge de població estrangera, tot i ser lleugerament inferior a la mitja catalana, és pràcticament coincident amb la mitjana del Baix Llobregat.

Gràfic 1.6 Població segons el lloc de naixement. 2007.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

La Taula 1.2. permet veure el detall de la població nascuda a la resta de l'Estat. En ella s'hi pot comprovar com la comunitat andalusa manté un pes important, del 13,3% de la població, producte dels processos migratoris interns dels anys 50, 60 i 70. Tot i això, el percentatge de població de la resta de l'Estat d'Olesa de Montserrat se situa a un nivell inferior de l'existent al Baix Llobregat.

Taula 1.2. Població segons el lloc de naixement per Comunitats Autònomes 2007

Lloc naixement	Olesa de Montserrat	Baix Llobregat	Catalunya
Catalunya	68,41%	60,86%	63,52%
Reste Estat	22,13%	27,76%	21,69%
Andalusia	13,30%	25,60%	9,77%
Aragó	1,11%	1,41%	1,65%
Astúries	0,10%	0,20%	0,23%
Balears	0,09%	0,12%	0,14%
Canàries	0,05%	0,09%	0,09%
Cantàbria	0,13%	0,12%	0,12%
Castella-M	1,74%	2,37%	1,60%
Castella-Ll	1,17%	2,15%	1,97%
P. Valencià	0,98%	0,93%	0,89%
Extremadura	1,28%	3,11%	2,00%
Galícia	0,71%	1,17%	1,15%
Madrid	0,32%	0,61%	0,61%
Múrcia	0,54%	0,82%	0,72%
Navarra	0,09%	0,12%	0,15%
Pais Basc	0,21%	0,27%	0,29%
Rioja	0,05%	0,08%	0,10%
Ceuta/Melilla	0,24%	0,25%	0,20%
Estranger	9,46%	11,38%	14,78%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Si als anys 50, 60 i 70 el creixement de població estava protagonitzat per la immigració interior, l'última dècada s'ha caracteritzat per l'arribada de població amb nacionalitat estrangera⁴. A Olesa de Montserrat el 1996 només el 3,2% de la població tenia nacionalitat estrangera. Aquest percentatge creix fins al 5,7% el 2001. Però l'acceleració definitiva es produeix en els últims sis anys, arribant al 9,5% el 2007⁵.

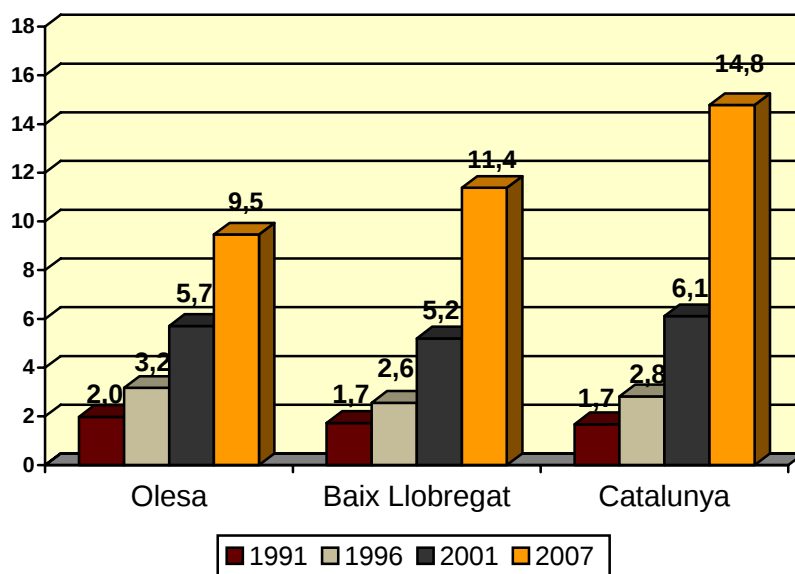
Al Gràfic 1.7., es pot comprovar com l'evolució ha estat similar a la comarca i a Catalunya. Cal fer notar, però, que l'evolució dels últims 6 anys ha estat molt major a Catalunya i a la comarca que no pas a Olesa. A Catalunya la població estrangera arriba al 14,8% el 2007, creixent prop de nou punts en relació al 2001, mentre que al Baix

⁴ Cal tenir en compte que el Gràfic 1.6. i la Taula 1.2. es refereixen al lloc de naixement i no a la nacionalitat, variable que es tindrà en compte en els propers gràfics.

⁵ Aquestes dades són les que publica l'IDESCAT i s'han triat perquè permeten comparacions amb altres territoris.

Llobregat se situa a l'entorn del 12% (increment de sis punts) i a Olesa passa del 9%, amb un salt molt menys accelerat.

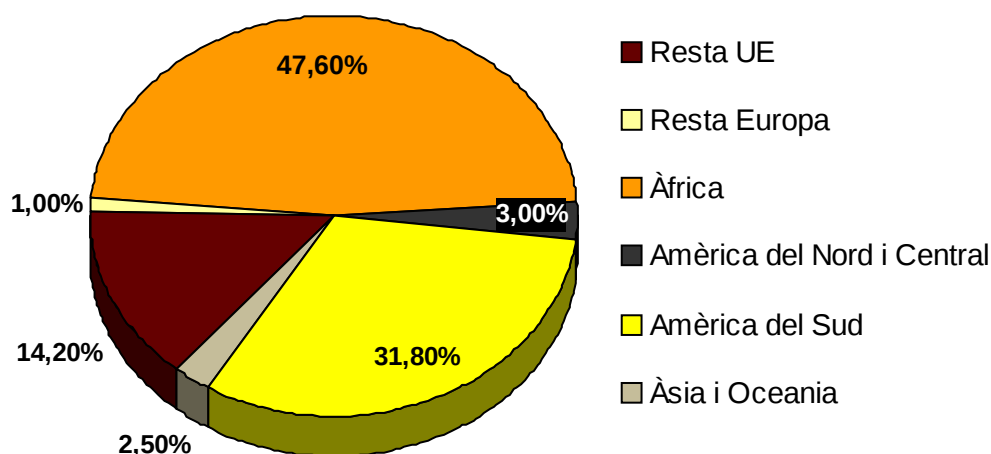
Gràfic 1.7. Evolució de la població estrangera entre 1991 i 2007. En percentatges sobre el total de població

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

La població estrangera resident a Olesa de Montserrat prové majoritàriament de l'Àfrica (47,6%) i d'Amèrica del Sud (31,8%). Menys important, en volum, és la que té nacionalitat d'algun país de la Unió Europea (14,2%), d'Àsia i Oceania (2,5%) o de la resta d'Europa (1,0%). Certament, es pot afirmar que la població immigrada no respon a un únic perfil sinó que és força diversa.

Gràfic 1.8. Nacionalitat de la població estrangera. Olesa de Montserrat 2007.

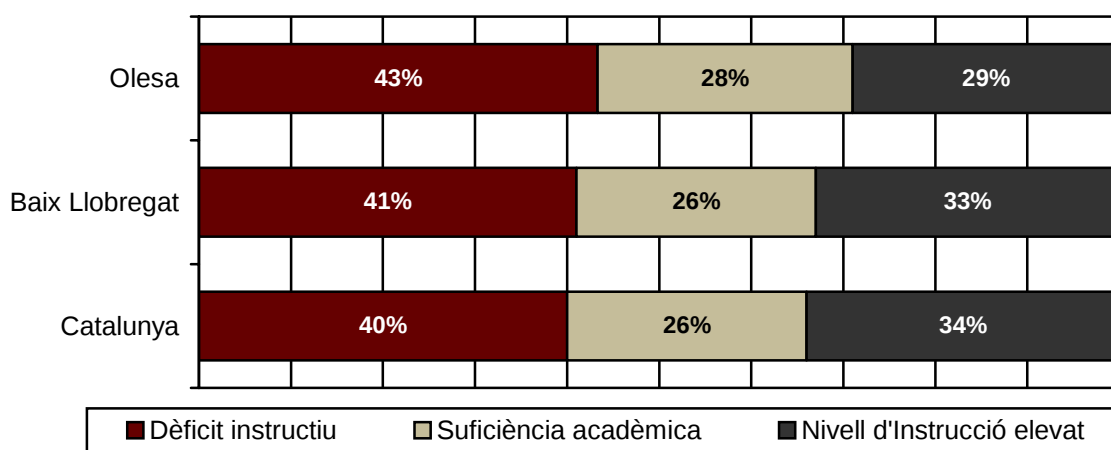

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

2.4. El nivell d'instrucció

Per a poder realitzar comparatives sobre els nivells d'instrucció⁶ amb altres realitats territorials només es disposen de dades del 2001. Certament, es tracta de dades antigues que segur que s'han modificat el últims anys, però que apunten alguns elements interessants per a l'anàlisi. Així, Olesa de Montserrat mostra un percentatge de dèficit instructiu superior al de la comarca i Catalunya. Així mateix, mostra percentatges inferiors de nivell d'instrucció elevat. Per la qual cosa es pot dir que predomina la població sense titulació o amb titulacions mitjanes.

Gràfic 1.9. Nivell d'instrucció de la població de 10 anys i més. Any 2001.

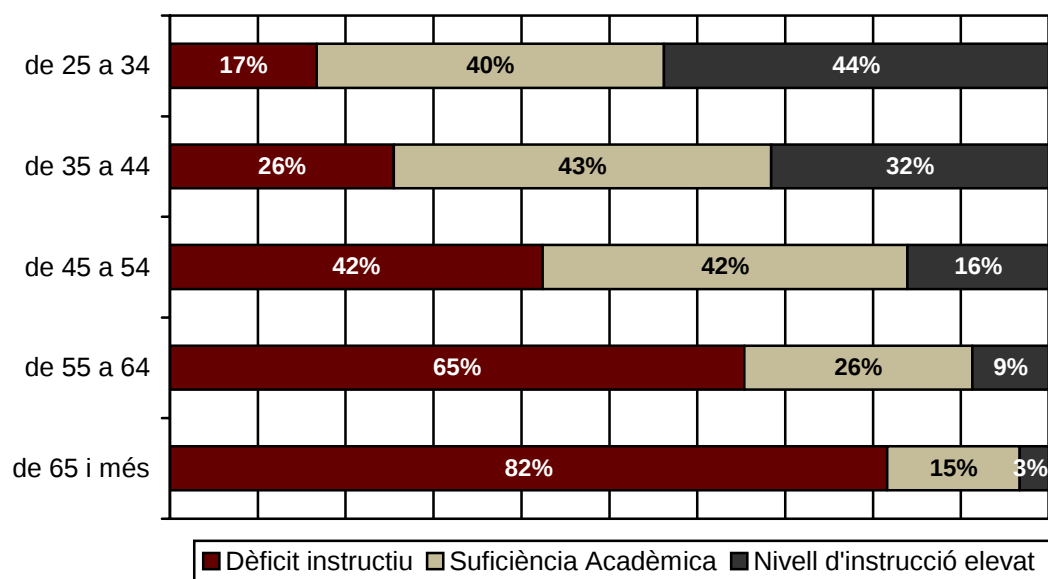

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

El nivell d'instrucció està clarament determinat per factors generacionals. Així, al gràfic 1.10. es pot veure com el dèficit instructiu és superior quan major és l'edat de la població estudiada i inferior quan l'edat és menor. Un comportament invers al del nivell d'instrucció elevat.

⁶ S'han agrupat els nivells d'instrucció en tres categories: "dèficit instructiu" quan no se sap llegir ni escriure, no es té cap tipus d'estudis, s'han fet estudis de primària però no s'han finalitzat o tan sols s'ha completat l'EGB1; la "suficiència acadèmica" fa referència a l'EBG-2, Batxillerat-ESO i FP1; i, el "nivell d'instrucció elevat" quan s'han superat els estudis de Batxillerat Superior, FP2, BUP i COU o s'ha obtingut un títol de Grau Mig o de Grau Superior.

Gràfic 1.10. Nivell d'instrucció Olesa de Montserrat. Per grups d'edat. 2001.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Aquestes dades confirmen algunes de les qüestions ja assenyalades anteriorment. Tot tenint en compte l'estructura d'edats de la població (més població adulta que jove), el nivell d'instrucció predominant és el de dèficit instructiu (43% de la població), en segon lloc apareix la població amb un nivell d'instrucció elevat (29%) i, finalment, la que presenta un nivell de suficiència acadèmica (28%).

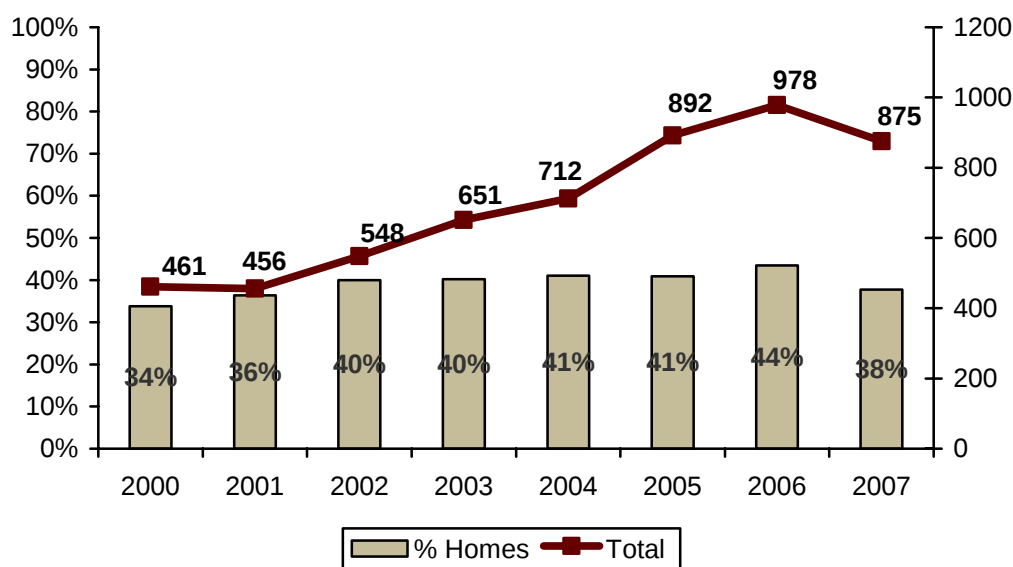
2.5. La població en relació a l'activitat

L'evolució del nombre d'aturats que mostra el gràfic 1.11. apunta a un creixement d'aquest indicador els últims anys⁷. Així, entre 2000 i el 2007 el nombre d'aturats ha crescut en 414 persones. El creixement d'aquest atur s'explica en bona part per l'increment de població que, com s'ha vist, està protagonitzat per persones en edat de treballar.

Al Gràfic 1.11. també es pot veure com durant tots aquests anys s'ha mantingut una diferència clara entre sexes. El 2007 el 38% dels aturats són homes i el 62% són dones.

⁷ L'IDESCAT va canviar de metodologia l'any 2005 a l'hora de comptabilitzar els aturats. És l'any on es veu un major salt en les dades.

Gràfic 1.11. Evolució de l'atur a Olesa de M. Totals i percentatges per sexe

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

La taxa d'activitat permet calcular el percentatge de població major de 16 anys que es mostra activa –estigui ocupada o no- per al mercat laboral. En aquest cas, les dades del 2001 situen Olesa de Montserrat amb una taxa lleugerament inferior a la mitjana comarcal, però superior a la catalana. En concret, el 39,94% de la població major de 16 anys d'Olesa de Montserrat, per una raó o altra, no entra en el mercat del treball remunerat. La diferència entre sexes és clara: més de la meitat de les dones majors de 16 anys no es mostren actives laboralment.

Taula 1.3. Taxa d'activitat a Olesa de Montserrat 2001. Comparativa.

Àmbit	Taxa d'activitat %
Homes	71,43%
Dones	48,54%
Olesa de Montserrat	60,06%
Baix Llobregat	61,73%
Catalunya	58,38%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

La població activa d'Olesa de Montserrat mostrava, el 2001, percentatges d'ocupació lleugerament inferiors als del Baix Llobregat i de Catalunya. Tot i així, se situa en xifres tant similars que es fa difícil parlar d'una realitat econòmica diferent en el cas d'Olesa.

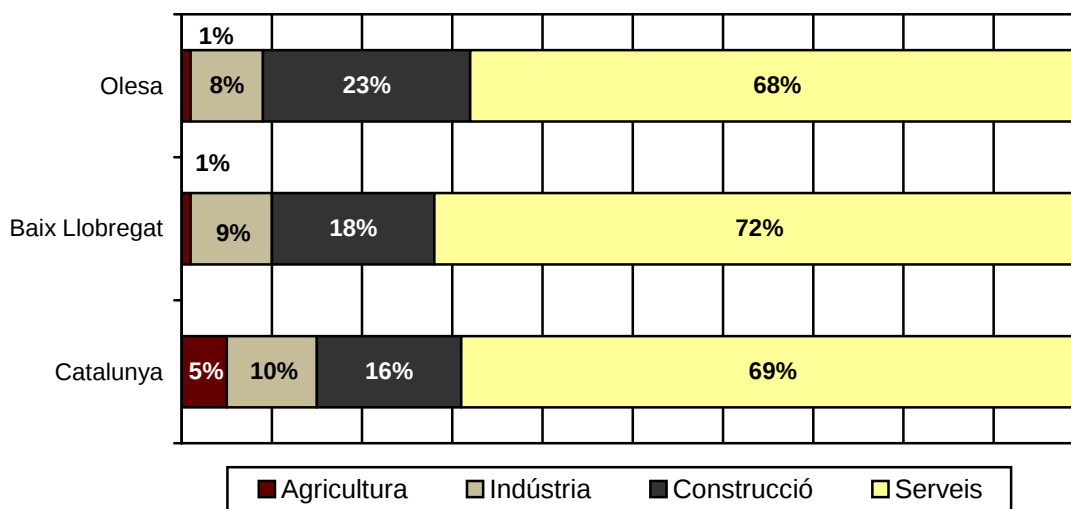
Taula 1.4. Població activa a Olesa de Montserrat 2001. Comparativa.

Àmbit	Ocupats	Busquen 1 ^a ocupació	Desocupats	Total
Olesa	89,01%	2,09%	8,90%	100%
Baix Llobregat	89,44%	1,59%	8,97%	100%
Catalunya	89,83%	1,55%	8,62%	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

La comparativa amb àmbits territorials superiors permet caracteritzar mínimament la realitat del municipi. Així, mentre en tots tres casos els serveis representen el sector majoritari d'ocupació, els percentatges són més reduïts a Olesa (68%) que a la comarca (72%) i a Catalunya (69%). La indústria, la construcció i l'agricultura també mostren realitats contraposades.

Gràfic 1.12. Afiliació a la Seguretat Social. Comparativa. 3r trimestre de 2008.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Treball (Observatori del Treball).

En primer lloc, la construcció té un pes molt superior a Olesa (23%) que el que manté a Catalunya (16%) i a la comarca (18%). Un fet que serveix per posar de manifest que el municipi de moment no ha patit el retrocés en aquest sector que actualment han experimentat d'altres poblacions veïnes.

En segon lloc, pel que fa a la indústria, es pot apreciar com aquest sector té un pes lleugerament inferior a Olesa de Montserrat (8,0%) que no pas pel Baix Llobregat (9%) i el global de Catalunya (10%).

Finalment, cal fer menció que a Olesa i al Baix Llobregat (1%) el pes de l'ocupació en el sector agrícola és molt baix en relació a la xifra catalana (5%). Aquest és un factor important que s'explica pel protagonisme que manté l'activitat de construcció.

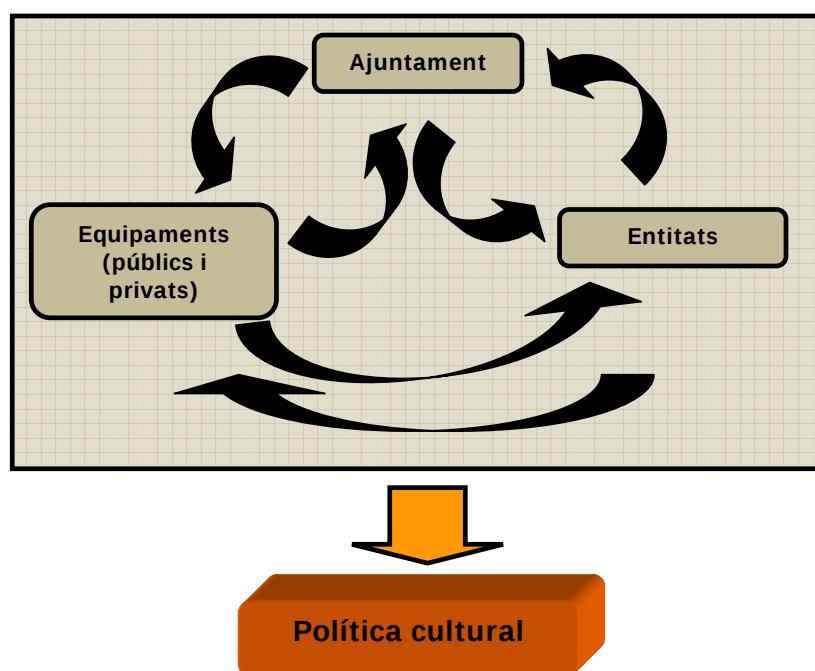
III. MAPA DE RECURSOS CULTURALS

El Mapa de Recursos Culturals realitza una descripció de la política cultural d'Olesa de Montserrat. Per fer-ho, es parteix d'una visió àmplia on s'analitzen els elements més importants que conformen la realitat cultural del municipi en els diferents àmbits d'activitat. Tot i això, la mirada també té present una sèrie d'elements transversals a tots els àmbits que acaben de configurar la imatge completa de la cultura a Olesa.

L'objectiu, doncs, és realitzar una aproximació global que ajudi a determinar quin és el substrat cultural que caracteritza el municipi, quina és la programació que s'hi desenvolupa i quins són els actors protagonistes i quines les seves dinàmiques d'actuació i de relació.

1. Els tres grans fonaments de l'activitat cultural a Olesa de Montserrat

L'activitat cultural d'Olesa de Montserrat compta amb tres grans eixos que la vertebraven i desenvolupen: l'acció política de l'Ajuntament, els equipaments culturals del municipi i l'aportació de les entitats.

Les relacions entre aquests tres grans fonaments són d'interrelació i cooperació, de manera que sovint es fa difícil establir una diferenciació exacta d'on comença i on acaba l'àrea d'influència i d'acció de cadascun d'ells. A l'hora de definir la realitat cultural del municipi és necessari parlar d'una política cultural municipal fonamentalment centrada en l'acció de suport a les entitats i de l'existència d'una xarxa d'equipaments culturals que combina la titularitat pública i associativa. A aquests dos trets s'hi suma la presència d'una xarxa d'entitats consolidades (algunes de les quals amb un important bagatge històric) que són responsables de l'organització de bona part del calendari d'activitats.

Així doncs, es parteix d'una situació de relacions complementàries a diferents nivells, entre l'Ajuntament, la xarxa d'equipaments culturals i les entitats, que té com a resultat global una realitat basada en el protagonisme de l'àmbit associatiu, el

progressiu creixement de la presència i influència de la política municipal (focalitzada en la formació i la difusió) i la consolidació i projecció de nous equipaments al servei de la cultura.

Per tot plegat, es fa necessari tenir en compte les inquietuds i peculiaritats pròpies de cadascun d'aquests fonaments de forma inclusiva, de manera que hi quedin reflectides les seves relacions i els matisos que s'expliquen més enllà de la seva pròpia existència.

A través del Mapa de Recursos Culturals s'intentarà, en primer lloc, definir i situar les principals característiques de la política cultural municipal, la xarxa d'equipaments culturals i el panorama associatiu olesà. Aquest primer exercici d'aproximació servirà per, posteriorment, analitzar quin és el seu àmbit d'actuació i col·laboració per a cadascun dels diferents sectors culturals presents a Olesa de Montserrat.

1.1. L'Ajuntament, la unió d'esforços i el suport a les entitats

La política cultural municipal a l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat es desenvolupa des de diverses regidories, si bé amb pesos i funcions diferenciades. Aquest és un fet que, com es veurà, té a veure amb la importància del paper de suport al teixit associatiu, però també amb la incorporació de noves formes de treball basades en la transversalitat i la participació.

Si bé durant els últims anys ha crescut de forma progressiva el nombre d'activitats programades directament per part de l'Ajuntament i s'han creat nous equipaments i serveis culturals, encara són les entitats qui en gran mesura generen bona part de la programació cultural.

En aquest sentit, a continuació es realitza una primera anàlisi de la política cultural municipal, tenint en compte les línies de treball en què es basa la seva tasca, els documents de planificació existents, el pes de la participació ciutadana als diversos processos i els recursos de què disposa.

1.1.1. L'actuació en matèria cultural des de diverses regidories

Com s'ha dit, dins l'organització executiva de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat existeixen quatre regidories que defineixen, coordinen i executen propostes culturals. A més de la **Regidoria de Cultura**, també impulsen accions les de **Festes, Atenció Ciutadana (Participació) i Joventut**.

Més enllà d'aquesta estructuració competencial (canviant en l'última legislatura al dividir-se la Regidoria de Cultura i Festes en dues regidories), aquests directors polítics són els elements actius de l'Ajuntament que participen en la configuració de la realitat cultural olesana a través de les seves propostes i actuacions.

Certament, l'existència de fins a quatre regidories que realitzen activitats de caire cultural (a les que cal afegir la d'Educació pel que fa a la gestió de l'Escola Municipal de Música i les activitats que es realitzen als centres escolars), determina un elevat grau de complexitat organitzativa que fa necessaris nivells elevats de coordinació i de definició de tasques i responsabilitats.

Tot i que la seva implicació i participació a l'hora de determinar les línies d'actuació en matèria cultural es dona a nivells diferents i en àmbits diversos, no es podria definir la política cultural de l'Ajuntament sense considerar-les totes com a elements constituents d'una dinàmica de treball conjunta, que ha de seguir avançant cap a l'establiment i consolidació de majors mecanismes de coordinació.

Àmbit d'actuació de la Regidoria de Cultura

La Regidoria de Cultura és l'encarregada de posar en pràctica en major mesura la política cultural del municipi. Les seves línies d'intervenció es desenvolupen a l'entorn de:

- La gestió de la xarxa d'equipaments culturals públics, amb especial atenció a la Casa de Cultura.
- La gestió del pressupost de l'àrea.
- Convocar i presidir el Consell de Cultura com a òrgan de participació de les entitats.
- El control dels locals municipals cedits a entitats locals.
- La gestió i control del Registre Municipal d'Entitats.
- La realització de convenis amb entitats per a la col·laboració i cessió de locals.
- La tasca de suport als centres de formació artística de titularitat municipal.
- L'organització de bona part de la programació cultural i el suport a les activitats de les entitats.
- L'atorgament d'ajuts i subvencions a les associacions culturals del municipi.
- La difusió de totes les activitats programades.

Font: Ajuntament d'Olesa de Montserrat, 2008.

Àmbit d'actuació de la Regidoria de Festes

La Regidoria de Festes, que des del juny de 2007 constitueix una àrea d'intervenció pròpia, basa la seva activitat en:

- L'organització, conjuntament amb les entitats del municipi, de les activitats consolidades al calendari festiu d'Olesa de Montserrat, amb especial incidència de la Festa Major i Santa Oliva.
- El suport a l'organització de les Festes Majors dels barris de la població.
- L'atorgament d'ajuts i subvencions a les associacions culturals del municipi.
- La difusió de les activitats de la regidoria.
- El control de la cessió de material municipal a les entitats i associacions per a actes o festes.

Font: Ajuntament d'Olesa de Montserrat, 2008.

Àmbit d'actuació en matèria cultural de la Regidoria de Joventut

La Regidoria de Joventut ofereix a les persones joves d'Olesa un catàleg de serveis, en què l'accent cultural és present en:

- El suport a les entitats de joves per a l'organització de festes populars.
- L'organització de tallers per a joves amb temàtica cultural.
- L'atorgament d'ajuts i subvencions a associacions juvenils.
- La participació al projecte *A...Escena!!!* junt amb d'altres regidories i entitats del municipi.

Font: Ajuntament d'Olesa de Montserrat, 2008.

Àmbit d'actuació en matèria cultural de l'Àrea de Participació

En matèria cultural, l'Àrea de Participació de la Regidoria d'Atenció Ciutadana s'encarrega de:

- Realitzar el control dels locals municipals cedits a associacions locals.
- Realitzar contactes amb d'altres administracions.

Font: Ajuntament d'Olesa de Montserrat, 2008.

Certament, un exemple clar de l'existència d'una major voluntat de treball conjunt es troba en aquest **Pla d'Acció Cultural (PAC)**, que s'ha elaborat amb la contribució de les diverses àrees del consistori. Així mateix, altres documents de planificació que s'estan elaborant actualment al municipi (com el Pla Local Jove o Pla Director de

Participació) també han comptat amb aquesta voluntat de transversalitat i de coparticipació que ha d'encaminar a una acció municipal més integral i coordinada.

1.1.2. Línies de treball de la política cultural municipal: cap a una major presència

L'activitat que desenvolupa l'Ajuntament d'Olesa en l'àmbit cultural s'ha vist sovint condicionada per la manca d'espais i equipaments propis o la insuficiència de personal de gestió i de recursos econòmics. L'existència d'un teixit associatiu fort i, donades les mancances de l'Ajuntament esmentades anteriorment, ha fet que la principal línia de treball de l'actuació municipal hagi estat la col·laboració i el suport a les entitats culturals actives que són les responsables d'oferir bona part de les activitats culturals de la població. Paral·lelament, l'acció municipal també focalitza esforços en l'àmbit de la formació, a través de l'Escola Municipal de Música i l'Escola d'Arts i Oficis, dos centres formatius amb trajectòries i enfocaments educatius força diferenciats, tot i que amb un pes important sobre el panorama cultural olesà.

Tal i com es veurà quan s'analitzin específicament els diferents sectors que conformen l'activitat cultural del municipi, aquesta dinàmica de treball permet la generació de noves iniciatives i implica una necessària coordinació dels diferents agents culturals del municipi, però també limita la capacitat del consistori a l'hora d'estructurar una oferta de programació regular i pública al llarg de l'any més enllà de les festes populars.

El suport al teixit associatiu i l'impuls de la governança

La línia de treball del consistori amb les associacions es fonamenta en els contactes informatius, l'atorgament de subvencions i l'impuls de projectes. Pel que fa a les ajudes econòmiques, són atorgades tant per la Regidoria de Cultura i la Regidoria de Festes, com per la d'Atenció Ciutadana (Participació), des de la qual es subvenciona principalment a associacions de veïns per les festes de barris que es realitzen entre juny i setembre. Certament, el fet que fins a tres regidories s'encarreguin d'atorgar els ajuts genera una major complexitat organitzativa i existeix el perill de duplicar tasques entre els diferents departaments.

La col·laboració econòmica municipal respon, de forma general, a la prestació d'ajudes a les entitats per al desenvolupament de la seva activitat anual. Tot i això, en els casos en què les entitats són les organitzadores de cicles de programació (Escena 3 Teatre, Concurs de Teatre Amateur, Bloc Festival, Xarxa o Butaka) també es realitza una aportació econòmica específica en col·laboració amb d'altres administracions.

Més enllà de les subvencions i les col·laboracions concretes, l'Ajuntament fa una important tasca per incloure a les entitats de manera participativa en la presa de decisions en matèria cultural a través del Consell Sectorial de Cultura i Festes. Aquest espai, del que es farà esment més endavant, ha esdevingut un dels eixos centrals de la relació entre l'Ajuntament i les entitats facilitant la comunicació entre ambdues parts per tal d'intentar dirigir i coordinar els interessos de les associacions, diversos i a vegades contraposats, cap a l'interès i el benefici comú de tota la ciutadania.

Tot i això, podem dir que el Consell es troba encara en una fase de consolidació i té per davant nombrosos reptes per seguir millorant la dinàmica de treball en xarxa que ja ha iniciat. En aquest sentit, la consolidació i impuls de noves iniciatives formatives i de programació en col·laboració amb les entitats, la millora dels canals de difusió i comunicació dels serveis i activitats culturals i, la coordinació del calendari són els principals camps en què hi ha un marge de treball més accentuat.

La consolidació i ampliació de la xarxa d'equipaments

Una de les línies que darrerament ha pres importància en l'actuació de la Regidoria de Cultura ha estat fixada en els equipaments culturals. Tot i que en el proper capítol es tractarà aquesta qüestió amb major detall, convé avançar aquí la importància de la Casa de Cultura, que actualment integra l'Escola Municipal de Música i la Biblioteca Municipal Santa Oliva, així com un auditori i diversos espais al servei de les entitats olesanes.

La dinamització d'aquest equipament i la integració de nous usos culturals són dos dels projectes que la incorporació de la Tècnica cap de Cultura i Festes ha de possibilitar. Paral·lelament, la Regidoria està treballant per ampliar la xarxa d'equipaments en el marc del Projecte d'Intervenció Integral al Nucli Antic (Llei de Barris), que contempla dos nous espais: Cal Rapissa, com a equipament de proximitat que aculli serveis municipals i veïnals, i Cal Puigjaner, com a equipament cultural.

Des del punt de vista dels equipaments propietat d'entitats, que també s'aprofundiran a continuació, l'Ajuntament està focalitzant esforços per assolir convenis per a la seva utilització pública i per a la rehabilitació dels espais que ho requereixen. En aquest sentit, i si bé ja s'han signat alguns acords que constitueixen un primer pas, la intervenció al Teatre Olesa, propietat de La Passió, i l'establiment de canals estables

d'utilització de les instal·lacions de La Passió, del Casal i la UEC són els principals reptes existents actualment.

El manteniment i l'impuls del cicle festiu olesà

Olesa disposa d'un cicle festiu anual que vertebrava bona part de l'activitat cultural de les entitats i l'Ajuntament, i en el que les expressions de cultura popular i tradicional hi juguen un paper important. En aquest àmbit, la Regidoria de Festes junt amb la de Cultura, impulsen la programació d'actes propis, però sobretot actuen com a suport a les iniciatives de les diferents entitats del municipi.

La Festa Major i Santa Oliva són dos dels punts de màxima concentració d'activitat cultural, als que s'hi afegeixen Nadal, Carnestoltes o Sant Jordi. Com es veurà en el punt dedicat a l'anàlisi dels recursos pressupostaris, la celebració d'aquestes festes s'enduen més de la meitat de la despesa corrent en béns i serveis de cultura, un fet que reflecteix la seva importància al municipi, però que també condiciona els recursos disponibles per a altres activitats o programacions.

Un punt a part mereix la temporada de La Passió, que tot i no generar un volum d'actes tant elevat, sí que és sinònim d'una participació ciutadana consolidada i actua com a referent exterior del municipi.

Finalment, cal recollir la tasca que des de l'Ajuntament es ve realitzant en matèria de col·laboració en l'organització de les Festes Majors dels barris, que superen la desena i contribueixen a enriquir el calendari festiu amb activitats de proximitat.

La consolidació dels canals de formació artística

En matèria de formació artística la política cultural municipal gira a l'entorn de l'Escola Municipal de Música i de l'Escola d'Arts i Oficis. En el primer cas, es tracta d'un centre que actua com a referent per a poblacions de l'entorn i que està ampliant de forma creixent l'oferta educativa i la seva aportació a la programació del municipi. En el segon, en canvi, cal parlar d'un centre formatiu no reglat amb més de vuit dècades de trajectòria, que ha anat modificant la seva oferta inicial (basada en l'àmbit tèxtil) a través de la incorporació de l'ensenyament d'idiomes o d'informàtica, però que disposa d'una visibilitat clara entre la població i genera activitats culturals pròpies.

L'assoliment d'una programació estable

Olesa ha anat configurant al llarg dels anys un calendari d'activitats que actua com a base per a la incorporació de nous elements al panorama cultural del municipi. En aquest sentit, i si bé no existeix una programació municipal estable articulada amb visió anual en el sentit estricte (espectacles setmanals o quinzenals de música, teatre, exposicions...), aquest fet es veu compensat per l'organització d'activitats puntuals i per l'aportació que realitzen les diverses entitats culturals, algunes de les quals a través de cicles de programació.

L'Ajuntament ha començat a intentar modificar aquest fet mitjançant l'adopció d'acords amb les entitats per establir estratègies de programació conjunta, que de moment han estat reeixides (Escena 3 Teatre), però que s'han limitat a la programació teatral i musical. Existeix, encara, la necessitat de seguir impulsant programació municipal de forma més regular durant l'any, de forma que els ciutadans i ciutadanes d'Olesa puguin accedir a la cultura en tots els sectors més enllà de les festes populars.

En aquest sentit, un altre dels dèficits que la política municipal ha contribuït a reduir, tot i que de forma incipient, és el fet que un nombre important de la programació es realitzi des de les pròpies entitats amb un enfocament dirigit al seu propi àmbit, i no amb una visió global de municipi. Les iniciatives de programació dins el circuit de l'ODA i els cicles de programació de Xarxa, Butaka i Escena 3 Teatre contribueixen a invertir aquesta realitat acostant programació professional a la ciutadania, però és en l'àmbit musical i expositiu on aquesta mancança encara és més present.

La comunicació de l'activitat cultural

La difusió de les activitats culturals que es realitzen a Olesa, tant des de l'Ajuntament com des de l'àmbit associatiu, és una de les tasques que la Regidoria de Cultura té entre les seves línies d'actuació. En aquest sentit, la inexistència d'una agenda cultural mensual condiona que la tasca de difusió centralitzada es pugui realitzar únicament a través de la web, la ràdio municipal o mitjans de comunicació privats.

En termes generals, i tenint en compte les possibilitats que ofereixen els recursos existents i els projectes que es troben en procés, sembla que el paper de l'Ajuntament en matèria cultural s'està, poc a poc, definint mitjançant l'assumpció d'un rol més present i proactiu dins la realitat cultural olesana.

1.1.3. La planificació, un instrument necessari per a la gestió de les noves necessitats

L'important increment demogràfic que Olesa de Montserrat ha experimentat durant l'última dècada (amb un augment de més de 5.000 persones en 7 anys) ha fet superar la barrera dels 20.000 habitants i n'ha transformat la morfologia urbana. L'arribada de nova població amb característiques pròpies ha fet augmentar l'heterogeneïtat del municipi i s'ha fet especialment necessari dotar d'un major nombre de serveis a la ciutadania.

En aquest context l'acció pública tradicional, basada únicament en l'articulació de polítiques com a resposta al sorgiment de necessitats, s'entreveu com a insuficient i lenta, essent especialment oportú introduir l'element estratègic i de planificació per poder avançar-se a les noves demandes i articular un projecte definit i a llarg termini.

Olesa ha anat apostant progressivament, des de fa alguns anys, per aquesta metodologia de treball, que va tenir una primera experiència en l'elaboració i aprovació del **Pla Estratègic de ciutat** l'any 2001. Des d'aleshores, altres plans i programes de l'Ajuntament han anat incorporant l'element estratègic i de planificació com a premisses de treball, establint projectes de ciutat per a cadascun dels diferents sectors d'actuació. Tot i que en l'àmbit cultural no existeix (fins a l'elaboració d'aquest PAC) cap document que defineixi específicament el model de municipi, sí que és cert que els processos de planificació estratègica general que s'han realitzat hi tenen clares implicacions. És per això que cal fer-ne un repàs des d'aquesta perspectiva.

► El Pla Estratègic d'Olesa de Montserrat

El **Pla Estratègic**, aprovat l'any 2001, estableix la voluntat d'avançar cap a un model de municipi amb un creixement equilibrat, amb un nivell elevat de qualitat de vida, respectuós amb el medi ambient i amb estretes relacions amb el Baix Llobregat Nord i la regió metropolitana.

Des del punt de vista cultural, una de les quatre línies de desenvolupament proposa *"Impulsar a Olesa de Montserrat una estratègia de qualitat de vida fonamentada en un projecte social, cultural i urbà de ciutat"*. Dins d'aquest camp d'actuació, s'inclou el següent objectiu:

Objectiu 1. Potenciar i projectar a l'entorn comarcal i metropolità el model de ciutat cultural i participativa.

- Pla integral d'equipaments culturals:
 - Pla per a la rehabilitació d'equipaments culturals privats i creació d'altres de municipals.
 - Creació del Museu d'Olesa (agrícola, tèxtil i de patrimoni arqueològic).
 - Promoció de la utilització de les infraestructures de La Passió per a altres activitats.
 - Creació de locals municipals per a entitats.
- Recerca de patrocinis i col·laboracions d'empreses privades en activitats culturals i entitats.
- Impuls des de l'Ajuntament a la diversificació d'activitats culturals i innovadores.
- Coordinació entre l'Ajuntament i les entitats per a la creació d'un carnet d'avantatges econòmics en les diferents activitats culturals.
- Senyalització del patrimoni arquitectònic i natural de la població.
- Creació d'un Consell de Cultura.

Font: Pla Estratègic d'Olesa de Montserrat, 2001.

El setembre de 2007, es va presentar un diagnòstic per a la revisió de l'estratègia, que en referència a l'àmbit cultural apuntava a l'assoliment general dels objectius i afirmava que la dotació d'equipaments culturals actuals podria assumir l'escenari de creixement de 30.000 habitants. Certament, alguns dels punts que s'apuntaven, com l'impuls d'un Consell de Cultura, la creació d'equipaments i locals per entitats o la promoció de la utilització de les infraestructures de la Passió, s'han abordat i es troben en vies més o menys clares d'assoliment.

Tot i això, cal deixar també constància que encara no s'ha pogut materialitzar la senyalització del patrimoni arquitectònic i natural de la població, la creació del Museu d'Olesa o d'un carnet d'avantatges econòmics en les diferents activitats culturals. Tres punts que constitueixen reptes per a la política cultural municipal, juntament amb la necessitat de rehabilitar i millorar els equipaments culturals privats.

Assoliment dels objectius del Pla Estratègic d'Olesa de Montserrat

Assolits	Iniciats	Pendents
Creació d'un Consell de Cultura.	- Rehabilitació d'equipaments culturals privats i creació d'altres de municipals. - Promoció de la utilització de les infraestructures de La Passió per a altres activitats. - Impuls des de l'Ajuntament a la diversificació d'activitats culturals i innovadores.	- Creació del Museu d'Olesa. - Creació de locals municipals per a entitats. - Recerca de patrocinis i col·laboracions d'empreses privades en activitats culturals i entitats. - Coordinació entre l'Ajuntament i les entitats per a la creació d'un carnet d'avantatges econòmics en les diferents activitats culturals. - Senyalització del patrimoni arquitectònic i natural de la població.

Font: elaboració pròpia.

➤ El Pla d'Actuació Municipal (PAM)

A l'inici del mandat municipal, l'equip de govern va fer públic el **Pla d'Actuació Municipal**, que recull les principals polítiques que es proposava desenvolupar durant la legislatura. El PAM és una important guia sobre els propòsits del govern, de manera que qualsevol altre procés de planificació l'ha de tenir present.

Per aquest motiu, a continuació es recullen les propostes que en l'àmbit de cultura i festes es defineixen al PAM, i que es desgranen a partir de la màxima "*la cultura la fa la gent, la fan les persones. No la fa l'Administració!*".

PLA D'ACTUACIÓ MUNICIPAL 2007-2011: CULTURA

- Definir un pla d'equipaments culturals, establint prioritats, usos possibles i responsabilitats d'inversions. Planificació amb fórmules de gestió que atenguin criteris d'eficiència, rigor i transparència. Els serveis culturals han de ser sostenibles des d'una òptica econòmica.
- Establir convenis i acords amb les entitats amb equipaments culturals propis i amb una clara vocació de servei públic, que permetin consolidar i mantenir les seves pròpies activitats i l'ús dels locals per a activitats culturals dels programes municipals.
- Regularitzar la cessió de locals municipals amb la signatura de convenis que estableixin línies de col·laboració amb les entitats beneficiàries.
- Reflexionar sobre el conjunt d'equipaments existents als municipis de l'entorn, amb la voluntat de compartir serveis. La cooperació intermunicipal s'haurà d'intensificar molt més en el futur... No hi pot haver de tot a tot arreu!
- Tenir una visió àmplia dels espais culturals. Totes les escoles, l'Esplai, els locals de les entitats i les AV com també les places i carrers són potencials "equipaments culturals" de proximitat.
- Aconseguir un acord amb La Passió d'Olesa de Montserrat que permeti una rehabilitació integral del Teatre Olesa. Elaborar un pla d'usos i de conceptualització de l'equipament definint quins serveis volem donar a la població i el model de gestió. Tot aquest procés ha d'anar estretament lligat al projecte arquitectònic.
- Elaborar un PLA d'ACCIÓ CULTURAL per als propers anys mitjançant un procés que prevegi una fase de diagnosi amb anàlisis qualitatives i quantitatives, una fase participativa amb número i nom a la llista de projectes fins a l'aprovació i presentació pública del document definitiu. En aquest procés de reflexió té una importància cabdal la participació

ciutadana, per treballar en la recerca de projectes compartits i per cercar la corresponsabilitat entre els diferents sectors i agents culturals locals.

- Dinamitzar el funcionament del Consell Sectorial de Cultura i Festes.
- Incrementar el pressupost de l'Àrea de Cultura. Firmar convenis de col·laboració amb les entitats per ajudar en el seu funcionament i poder desenvolupar projectes. Lliurar el 50% de la subvenció en el moment d'aprovar el pressupost municipal prèvia consignació pressupostària, i el 50% restant una vegada dutes a terme les activitats.
- Millorar la coordinació d'activitats i la difusió de tota la programació cultural.
- Impulsar les programacions estables de teatre, música i dansa mitjançant convenis amb les entitats.
- Guanyar nous públics mitjançant una oferta específica.
- Promoure transversalitats amb altres regidories: pensant en els infants, les dones, el jovent, la gent gran i les persones nouvingudes.
- Dur a terme una acció conjunta educació-cultura. Avançar culturalment implica prioritzar l'escola.
- Potenciar els agermanaments amb altres pobles i ciutats. La cultura popular també reclama la seva projecció exterior.
- Fomentar la lectura, la comunicació i els coneixements. Consolidar i ampliar les activitats de la Biblioteca. Incrementar el nombre d'hores d'obertura.
- Donar suport a les manifestacions de cultura popular a casa nostra com a eina d'arrelament i cohesió social.
- Potenciar el cercle festiu d'estiu que té el seu inici amb les festes de Santa Oliva, continuen amb la Festa Major, les festes de barris, l'11 de Setembre i clouen a finals de setembre.
- Aconseguir la redacció d'un protocol de la Festa Major que recuperi els actes tradicionals de la Festa, que en reguli el funcionament i que en detalli itineraris, llocs, dates i horaris que sigui fruit d'un ampli debat fins a l'aprovació pel Plenari municipal.
- Revisar el nomenclàtor dels carrers d'acord amb els Consells de Participació Ciutadana, AV, amb l'informe previ del CEBLL.
- Potenciar la imatge institucional (de marca) d'Olesa de Montserrat com a actiu altament estratègic, a partir d'elements singulars i característics de casa nostra. Manual d'idoneïtat visual en tots els suports de comunicació.
- Disposar del projecte executiu de la Fundació PASSIONÀRIUM, centre d'estudis constituït l'any 2003, que ha de permetre donar-li l'impuls definitiu per a l'inici dels seus objectius.

- Entendre el carrer com una realitat cultural amb intervencions adequades a l'espai urbà, definint l'eix comercial i convertint-lo en una agradable zona de passeig, amb accions singulars en el camp plàstic, com decoració de murs, mitjanes o façanes d'edificis.
- Biennal d'escultura al carrer vinculada a la temporada de Passió.
- Instal·lacions efímeres al nucli antic amb motiu de la Festa de Santa Oliva.
- Vinculació de les arts amb altres activitats com la gastronomia, l'esport o bé els diferents espais de la nostra vila: el mercat, l'estació dels FGC, la torre del rellotge, la plaça de les Fonts...
- Potenciar projectes culturals que vinculin ajuntaments i entitats de diversos municipis. Promoure experiències d'intercanvi, de suma, que trenquin rivalitats locals i veïnals, i fer-ho sobretot des del camp de la cultura. Caldrà plantejar propostes de planificació estratègica en l'àmbit cultural que incloguin la realitat cultural d'Olesa però també de Martorell, Abrera, Esparreguera... que possibilitin un PLA d'ACCIÓ CULTURAL entre diversos municipis que permeti una mirada cultural global, sense deixar de banda les especificitats de cada poble.

Font: Pla d'Actuació Municipal de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat 2007-2011.

PLA D'ACTUACIÓ MUNICIPAL 2007-2011: FESTES

- Donar suport a les festes tradicionals.
- Donar suport a les festes dels nous col·lectius ciutadans.
- Coordinar esforços amb totes les entitats i associacions.
- Establir una agenda transversal de regidories que impliqui les regidories de Festes, Cultura, Joventut i Participació Ciutadana.
- Tenir la visió i la previsió d'espais per a l'oci diürn i nocturn.
- Preveure les infraestructures necessàries d'acord amb el creixement de la població amb equipaments exclusius o bé polivalents.
- Desenvolupar noves idees en actes festius per aplicar-les a nous formats.
- Donar qualitat als actes festius fent-los atractius com perquè acullin gent d'altres poblacions. Per contribuir de manera decisiva a la projecció exterior i el foment de l'activitat productiva, hem d'augmentar la nostra promoció cultural, turística i econòmica.
- Preveure el desenvolupament de festes infantils per als més petits.
- Augmentar el nostre patrimoni amb infraestructures i eines dels quals puguin gaudir totes les associacions i grups culturals de la vila i no haver de dependre d'empreses externes.

Font: Pla d'Actuació Municipal de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat 2007-2011.

Dels objectius establerts, tant al Pla Estratègic com al Pla d'Actuació Municipal, se'n desprèn una voluntat de potenciar la cultura per a què esdevingui un eix principal en la política olesana. Algunes de les propostes plantejades ja s'han posat en marxa, com és el cas de la realització d'estudis per la rehabilitació d'equipaments privats que poden donar un ús al conjunt de la ciutadania (Teatre Olesa), la dinamització del Consell Sectorial de Cultura, la creació de programacions estables en conveni amb les entitats, la signatura d'acords amb les associacions que disposen d'equipaments propis, l'impuls a la Fundació Passionàrium, o l'elaboració d'aquest mateix Pla d'Acció Cultural.

En canvi, l'estructuració d'una xarxa d'equipaments culturals cohesionada entre l'àmbit públic i associatiu, l'increment dels recursos de l'Àrea de Cultura, la millora de la coordinació d'activitats i la difusió de la programació i la captació de nous públics són, ara per ara, els principals reptes de treball que l'Ajuntament es planteja abordar per a assolir els objectius plantejats.

Finalment, cal recollir que existeixen elements projectats al Pla Estratègic que no es troben inclosos de forma explícita al PAM, d'entre els que destaca la creació del Museu d'Olesa.

Assoliment dels objectius del Pla d'Actuació Municipal en l'àmbit de cultura

Assolits	Iniciats	Pendents
▪ Impulsar les programacions estables de teatre, música i dansa mitjançant convenis amb les entitats. ▪ Promoure transversalitats amb altres regidories. ▪ Disposar del projecte executiu de la Fundació PASSIONÀRIUM.	▪ Establiment de convenis i acords amb les entitats amb equipaments culturals propis. ▪ Regularització de la cessió de locals municipals. ▪ Aconseguir un acord amb La Passió d'Olesa de Montserrat que permeti una rehabilitació integral del Teatre Olesa. ▪ Elaborar un Pla d'Acció Cultural. ▪ Dinamitzar el funcionament del Consell Sectorial de Cultura i Festes. ▪ Dur a terme una acció conjunta educació-cultura. ▪ Revisar el nomenclàtor dels carrers. ▪ Potenciar projectes culturals que vinculin ajuntaments i entitats de diversos municipis.	▪ Incrementar el pressupost de l'Àrea de Cultura. ▪ Millorar la coordinació d'activitats i la difusió de tota la programació cultural. ▪ Definició d'un pla d'equipaments culturals. ▪ Guanyar nous públics mitjançant una oferta específica. ▪ Consolidar i ampliar les activitats de la Biblioteca. Incrementar el nombre d'hores d'obertura. ▪ Aconseguir la redacció d'un protocol de la Festa Major que recuperi els actes tradicionals de la Festa. ▪ Biennal d'escultura al carrer vinculada a la temporada de Passió. ▪ Instal·lacions efímeres al nucli antic amb motiu de la Festa de Santa Oliva.

- Vinculació de les arts amb altres activitats com la gastronomia, l'esport o bé els diferents espais de la nostra vila.

Font: elaboració pròpia.

1.1.4. La progressiva introducció de la participació ciutadana, generadora de complicitats i de nous reptes.

Junt amb la introducció de la planificació estratègica com a eina de treball per a la millora de l'actuació política municipal, l'obertura a la participació ciutadana és un altre aspecte que cal recollir. En aquest sentit, i si bé es pot parlar d'una participació associativa rica des de fa anys al municipi, no va ser fins l'any 2004 que l'Ajuntament d'Olesa va comptar amb un sistema de participació estructurat a través d'un **Consell General** i de diversos **Consells Sectorials de participació**.

La participació ciutadana apareix al cartipàs municipal com a part de la Regidoria d'Atenció Ciutadana, que té competència en aquest àmbit. A més de la creació dels consells de participació territorials, sectorials i de ciutat, diversos plans i programes municipals han inclòs espais de treball i d'aportació ciutadana en clau participativa. L'any 2008 van comptar amb consells i tallers participatius el Projecte d'intervenció integral del Nucli Antic, l'actualització de les Ordenances Fiscals per l'any 2009, l'elaboració del Pla Local Jove, del Pla d'Actuació Local de Serveis Socials i d'aquest **Pla d'Acció Cultural**.

Són molts els canals de participació que s'han obert i convocat en un període curt de temps per part de l'Ajuntament, fet que constitueix una aposta per aquesta nova metodologia de treball, però també explica l'èxit desigual dels mateixos. En aquest sentit, actualment s'està en fase de redacció i elaboració d'un **Pla Director de Participació**, que ha de contribuir a millorar el funcionament dels consells sectorials i de ciutat i ha d'apuntar estratègies per augmentar el nombre d'olesans i olesanes que hi participen de manera individual.

■ El Sistema de Participació Ciutadana

L'objectiu d'aquest sistema és dotar-se d'estructures col·lectives de deliberació i acords que fomentin una reflexió i visió global de municipi, per sobre de visions limitades o problemes immediats. Per tant, es va constituir com una eina de treball estratègic de planificació i consens formada per un Consell General i diversos Consells Sectorials.

El **Consell General**, en què poden integrar-se tant els representants d'entitats i institucions com la ciutadania de forma individual, s'encarrega de les següents funcions:

Funcions del Consell General de Participació

- Assessorar els poders públics municipals en la definició de les grans línies de la política i la gestió municipals i generar consens ciutadà.
- Informar preceptivament de les consultes populars que es vulguin fer a instàncies de l'Ajuntament.
- Debatre i informar preceptivament el pla anual de treball, les ordenances fiscals i els pressupostos municipals, així com els programes i criteris anuals de concessió de subvencions.
- Debatre i valorar les conclusions dels estudis i treballs sobre temes estratègics que hagi encarregat l'Ajuntament.
- Debatre els grans projectes de vila; entre d'altres, conèixer i debatre el Pla d'Acció Municipal.
- Debatre i valorar els temes d'interès general que plantegin els Consells Sectorials.
- Potenciar la participació dels vilatans en la definició del futur de la vila.
- Potenciar la imatge d'Olesa de Montserrat cap a l'exterior.
- Proposar accions per millorar les condicions de qualitat de vida dels habitants d'Olesa de Montserrat.
- Promoure accions per aconseguir una vila més solidària.
- Potenciar la democràcia, el pluralisme, l'autonomia i la participació.
- Fomentar la participació ciutadana i col·laborar en el desenvolupament i millora del teixit associatiu.

Font: Ajuntament d'Olesa de Montserrat.

Pel que fa als **Consells Sectorials**, són òrgans de participació amb caràcter consultiu, en els quals les entitats i associacions assessoren l'Ajuntament mitjançant l'elaboració d'informes, dictàmens i recomanacions. Actualment s'han creat els Consells Sectorials de Cultura i festes, Barris, Esport, Joventut, i Comerç i promoció econòmica. Cal dir que l'operativitat i el nivell de participació en cadascun d'ells és força heterogeni, tot i que des de l'Ajuntament es coincideix en considerar l'estructura de participació excessivament feixuga i s'està plantejant un model més dinàmic.

► El Consell Sectorial de Cultura i Festes

En Consell Sectorial de Cultura i Festes té com a objecte principal realitzar una tasca de coordinació entre l'Ajuntament i les entitats en matèria cultural mitjançant les següents funcions:

Funcions del Consell Sectorial de Cultura i Festes

- Assessorar els poders públics municipals i el Consell Municipal de Participació en la definició de les grans línies de la política cultural .
- Conèixer i debatre el pressupost municipal de Cultura i Participació Ciutadana, i participar en els criteris de concessió de subvencions.
- Impulsar processos de planificació estratègica d'equipaments culturals a la nostra Vila.
- Conèixer i debatre els grans projectes culturals de la Vila.
- Potenciar la participació dels olesans en la vida cultural i associativa de la Vila i col·laborar en el desenvolupament i millora del teixit associatiu
- Proposar accions per millorar l'accés dels olesans a la cultura i les tradicions.
- Participar en el programa d'activitats de la festa Major.
- Elaborar, conjuntament amb la Regidoria i les entitats, el calendari cultural i festiu d'Olesa de Montserrat.

Font: Ajuntament d'Olesa de Montserrat.

Segons el que estableix el seu reglament de funcionament, el Consell s'ha de reunir com a mínim cada dos mesos, utilitza el sistema de votació de vot ponderat i està format per l'alcalde (o regidor en qui delegui), dos representants de cada entitat cultural del municipi i les persones a títol individual que ho sol·licitin prèviament i siguin autoritzades pel mateix Consell.

En l'actualitat, el Consell compta amb la participació de pràcticament totes les entitats culturals del municipi i dels representants dels equipaments i serveis municipals, a més de persones a títol individual.

A diferència de la resta de consells sectorials de participació, en què el nivell d'assistència i d'operativitat és força irregular, el Consell de Cultura s'ha demostrat com un bon element coordinador, comunicatiu i de debat entre les entitats i l'Ajuntament, tot i que encara disposa de marge de millora pel que fa a la coordinació conjunta del calendari de programació o l'establiment de complicitats i de projectes compartits.

1.1.5. La Llei de Barris, un nou marc de treball integral

La Generalitat de Catalunya va incloure l'any 2008 el Projecte d'Intervenció Integral del Nucli Antic d'Olesa de Montserrat a la cinquena convocatòria de la **Llei de barris**, per millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen una atenció especial. Això possibilita efectuar una intervenció d'elevades dimensions (8,3 milions d'euros en 5 anys) que difícilment hauria pogut assumir l'Ajuntament en solitari.

El projecte comprèn el Nucli Antic com a àrea d'intervenció des de múltiples vessants, des de la rehabilitació d'habitatges, la millora de l'espai públic, la creació de nous equipaments al servei de la ciutadania, la posada en marxa de polítiques de lluita contra l'exclusió social o la reactivació del teixit econòmic i social. L'enfocament és doncs el d'una intervenció integral i transversal que es fonamenta en la millora de les condicions de vida i de l'estat arquitectònic del barri, però inclou també accions que en transcendeixen el seu abast i per tant, beneficien al conjunt del municipi.

Des de l'àmbit dels equipaments, l'arranjament de **Cal Rapissa** i **Cal Puigjaner** com a serveis de proximitat són dues de les accions més destacables. El primer acollirà l'Associació de Veïns del Nucli Antic, el servei de Mediació Ciutadana i de Polítiques d'Igualtat, el Punt d'Informació Juvenil i locals socials de diferents entitats olesanes. El segon, en canvi, es destinarà a usos exclusivament culturals. Aquestes són les previsions d'actuació que inclou el text del projecte:

Rehabilitació de Cal Rapissa com a equipament de barri

La rehabilitació de Cal Rapissa (edifici propietat de l'Ajuntament situat en el carrer Ample 25, donant també a la plaça Nova), és una bona oportunitat per crear un equipament de barri que es converteixi en punt de proximitat, trobada i relació entre els veïns del Nucli Antic i entre aquests i la resta de la població del municipi.

Aquest nou espai permetrà que s'impulsi la vida associativa, la participació ciutadana i la realització d'activitats de caràcter social i d'interrelació, resolent-se, alhora, el problema de dèficit d'equipaments que pateix aquesta zona del municipi.

A Cal Rapissa s'ubicaran diferents serveis que actualment presta l'Ajuntament en altres edificis dispersos pel municipi, es realitzaran activitats relacionades amb mediació ciutadana, tallers formatius, programes per a gent gran, serveis i programes per a dones, programes per a joves i, alhora, es concentraran en un mateix espai les diverses entitats i associacions, tant de caire social com cultural, que actualment tenen seu al Nucli Antic o que no tenen seu oficial, atorgant-les d'un espai per a la seva gestió interna i per a la realització dels seus programes i actuacions.

Font: Projecte d'Intervenció Integral al Nucli Antic d'Olesa de Montserrat (2008).

Casa de la Cultura, Festes i Tradicions Popolars a Cal Puigjaner

Aquesta actuació parteix de la voluntat existent de rehabilitar Cal Puigjaner (edifici adquirit per l'Ajuntament fa uns anys juntament amb la casa annexa) amb la finalitat de generar un pol d'atracció dins el Nucli Antic d'Olesa de Montserrat.

La importància de l'edificació principal en què s'ha iniciat la seva consolidació estructural a la planta soterrani, la seva ubicació i els usos que se'n poden fer, fa pensar en un projecte cultural d'àmbit supramunicipal, amb el recolzament del grup teatral Els Comediants, i, més concretament, en la creació d'un nou espai que aproparà la cultura al barri i, alhora, suposarà una recuperació dels carrers i places del seu voltant per a la intervenció ARTÍSTICA-CREATIVA-FESTIVA.

Es tracta no només d'emmarcar l'espai físic definit, sinó també d'un projecte general de barri i de poble en diferents vessants: cultural, turístic, arquitectònic i de dinamització comercial, així com d'accessibilitat i mobilitat.

Font: Projecte d'Intervenció Integral al Nucli Antic d'Olesa de Montserrat (2008).

Nou equipament a Santa Oliva compatible amb Cal Puigjaner

L'edifici de Cal Puigjaner, a través d'un pati-passadís, es connecta amb una casa també de propietat municipal, que s'ha anomenat com a edifici secundari. Per a aquest indret, es pensa en un equipament més de barri, donat que l'edifici central seria més destinat a la recuperació històrica i arquitectònica.

S'hi desenvoluparien activitats de caire cultural i social per a tots els col·lectius del barri, donat que a Cal Rapissa ja s'hi duran a terme accions adreçades a col·lectius específics, segons les necessitats.

Font: Projecte d'Intervenció Integral al Nucli Antic d'Olesa de Montserrat (2008).

Es preveu finalitzar la rehabilitació de Cal Rapissa l'any 2010, i dos anys més tard poder disposar de Cal Puigjaner i del nou equipament a Santa Oliva. Aquestes tres accions d'intervenció sumen un pressupost de 3.795.357 euros, que com la globalitat del projecte són assumits al 50% per l'Ajuntament i la Generalitat.

Finalment, des de la vessant patrimonial, cal dir que també s'incorporen accions de recuperació i valorització del passat del municipi, com ara:

Senyalització turística de llocs singulars

Es proposa recollir històries del Nucli Antic, sovint conegudes només per la gent gran i especialistes, per fer-ne difusió pública mitjançant plafons que formarien diferents part d'itineraris temàtics com, per exemple, les Guerres Carlistes, Ingredients de la Passió, la ruta de l'Oli, etc.

L'execució d'aquesta actuació suposarà, d'una banda, que la gent gran del Nucli Antic participi en l'elaboració d'aquests itineraris temàtics i deixi constància sobre la història del seu barri, acció que es realitzarà a través de tallers de memòria històrica, que tindran lloc a la sala TIC de Cal Rapissa, i per tant, indirectament amb aquesta actuació es contribuirà a l'alfabetització digital de la gent gran, i, d'altra banda, el disseny i la creació d'itineraris temàtics que seran de gran utilitat pels visitants que vulguin perdre's pel Nucli Antic d'Olesa i conèixer una mica més de la seva història.

Font: Projecte d'Intervenció Integral al Nucli Antic d'Olesa de Montserrat (2008).

La Llei de Barris s'entreu com una important oportunitat de regeneració continuada del Nucli Antic d'Olesa, amb un creixement contemplat del nombre d'equipaments culturals que cal tenir ben present a l'hora de realitzar la visió actual per al Pla d'Acció Cultural. Així mateix, la intervenció ha de permetre la millora de les condicions urbanístiques i d'habitabilitat d'aquest indret de la població, on actualment hi ha una important concentració de la població nouvinguda.

1.1.6. Els recursos per a la cultura; els pressupostos i el personal

La dotació pressupostària en cultura, creixent però insuficient per fer front als nous reptes

Per a poder desenvolupar la política cultural cal disposar dels instruments suficients i aquests vénen donats, bàsicament, pels recursos econòmics i humans. L'anàlisi de pressupostos i de la dotació de personal és una pràctica que requereix una anàlisi detallada a fi de matissar el que les xifres, en elles mateixes, simplifiquen en excés.

El fet que la tradicional Regidoria de Cultura i Festes quedés dividida l'any 2007 en dues regidories diferenciades (la Regidoria de Cultura i la Regidoria de Festes) fa que per analitzar l'evolució del pressupost i el personal s'hagin de tenir en compte aquestes dues àrees tant de manera diferenciada com conjunta.

Pel 2008, la Regidoria de Cultura va comptar amb un pressupost de 414.180 €, el que suposava un 2,3% del pressupost global ordinari de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat. La Regidoria de Festes, per la seva banda, disposava de 132.350 €, un 0,7% del total. Conjuntament, aquestes dues regidories representaven, per tant, el 3,0% del pressupost global.

Per poder fer una comparativa amb els pressupostos dels anys anteriors és necessari utilitzar aquesta suma. Així doncs, com mostra la taula 1.1, el pressupost ordinari destinat a cultura en termes absoluts va créixer un 15,4% entre els anys 2006 i 2008, mentre que el total del pressupost municipal va fer-ho en un 20,5%. El pes que tenia cultura sobre el pressupost global l'any 2008 (3,0%) és inferior que el que representava el 2006 (3,1%) i al de l'any 2007, quan era del 3,5%.

Taula 1.1. Evolució del pressupost destinat a cultura i del pressupost municipal d'Olesa de Montserrat.

	2006	2007	2008	Variació 06-08
Pressupost ordinari de cultura	473.792,87	532.198,08	546.530	15,4%
Pressupost municipal ordinari	15.224.332,84	15.063.871,14	18.345.837,81	20,5%
Pes de cultura en el pressupost global	3,1%	3,5%	3,0%	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades facilitades per l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat

El Servei d'Informació Econòmica Municipal de la Diputació de Barcelona recull, de forma anual, dades comparatives de municipis pel que fa al pes pressupostari de la despesa en cultura sobre el total municipal. Pel 2006 (l'últim any de què es disposen dades), la despesa mitjana en cultura dels municipis de referència⁸ era del 4,7%, mentre que a Olesa aquest percentatge arribava al 3,1%.

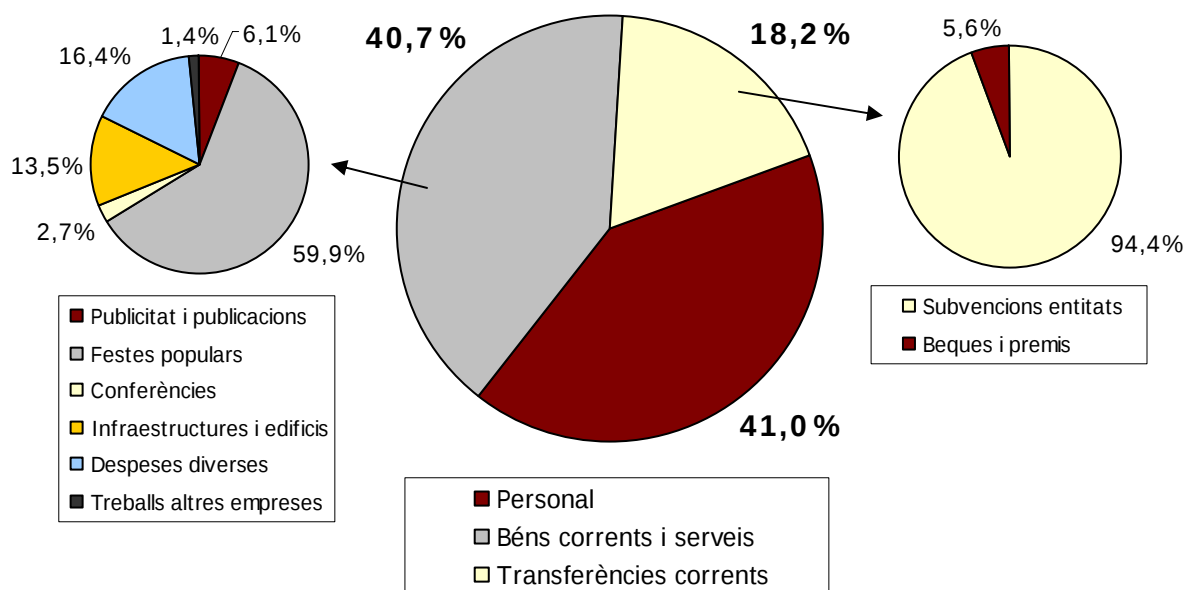
Cal però tenir present a l'hora de fer-ne una lectura, que l'any 2006 la regidoria disposava d'una estructura de personal molt minsa, un fet que pot explicar aquest diferencial. El canvi més significatiu que es dona en el pressupost de la Regidoria de Cultura i Festes entre els anys 2006 i 2007 es deu a l'augment de la partida corresponent a personal, que passa de 154.768,92 € a 220.394,22 €, suposant un increment del 42%.

Si es desgranen les dotacions per partides corresponents als pressupostos de l'any 2008, comprnent de forma conjunta les regidories de Cultura i de Festes, s'observa com la despesa més elevada és la de personal (Capítol I), que representa un 41,0% del total. El segon capítol amb major dotació fa referència a les despeses de béns corrents i serveis (Capítol II), que suposen un 40,7%. D'aquest percentatge, més de la meitat es destina a festes populars (59,9%) i la resta queda dividit entre les partides de despeses diverses (16,4%), infraestructures i edificis (13,5%), publicitat i publicacions (6,1%), conferències (2,7%) i treballs realitzats per altres empreses (1,4%).

Les transferències corrents (Capítol IV) suposen un 18,2% de pressupost de les dues regidories i es divideixen entre les subvencions a entitats (94%) i les dotacions de premis i beques (6%).

⁸ Municipis de referència: Manlleu, Castellar del Vallès, Esparreguera, Martorell i Santa Perpètua de Mogoda.

Gràfic 1.1. Despesa pressupostària de les Regidories de Cultura i Festes per capítols

Font: Elaboració pròpia a partir la informació facilitada per l'Ajuntament d'Olesa

De forma general, la despesa general es focalitza en tres grans àmbits: els recursos de personal (41,0%), les festes populars (24,4%) i les subvencions a les entitats (17,2%), que en conjunt apleguen el 82,7% dels recursos totals de les dues regidories.

En aquest sentit, i tot i l'increment experimentat durant els últims anys pel que fa al pes de cultura sobre el pressupost global, el volum de recursos destinats a la política cultural segueix sent insuficient, especialment si es vol fer front a noves iniciatives de programació i de servei amb un major protagonisme de l'acció municipal.

Pel que fa a les inversions (no contemplades en el pressupost ordinari de les regidories analitzades), el pressupost de 2008 incloïa actuacions en equipaments i serveis culturals com la rehabilitació de Cal Puigjaner o l'ampliació i millora de la biblioteca, l'arxiu i l'auditori de la Casa de Cultura, entre d'altres. En conjunt, el total d'inversions en matèria d'equipaments culturals ascendia als 451.129 euros.

El personal i l'atenció als equipaments municipals

Per desenvolupar la seva tasca de gestió i programació, la Regidoria de Cultura disposa del següent personal:

Taula 1.2 Personal de la Regidoria de Cultura

Equipament o servei	Personal
Casa de Cultura	1 Tècnica Cap de Cultura i Festes 1 Auxiliar administrativa 2 Conserges
Biblioteca Santa Oliva*	1 Directora 1 Tècnica mitjana biblioteconomia 1 Tècnica especialista en biblioteconomia 2 Auxiliars de biblioteca 1 Ajudant de servei
Arxiu Municipal	1 Auxiliar tècnic Arxiu General Històric 1 Auxiliar administratiu

Font: Elaboració pròpia a partir la informació facilitada per l'Ajuntament d'Olesa

* La directora i l'ajudant de servei estan directament contractades per la Diputació de Barcelona.

Novament, com passava en l'anàlisi del pressupost, la dotació d'equipaments i serveis determina el personal i les funcions a desenvolupar. En efecte, s'arriben a cobrir els mínims en el sentit que cada equipament i servei té la seva persona responsable, però cal tenir present que la gestió de la Casa de Cultura en conjunt suposa una tasca complexa d'administració per la diversitat de serveis (biblioteca i Escola Municipal de Música) i d'espais que utilitzen tant entitats com el propi Ajuntament.

Certament, cal apuntar com a fet especialment positiu la convocatòria i incorporació a finals de l'any 2008 d'una plaça de Tècnica Cap de Cultura i Festes. Tot i que ja existia una persona que assumia en part les responsabilitats corresponents a aquest càrrec, la regulació de la plaça ha de contribuir a una major coordinació de les actuacions de la Regidoria, dinamitzar la utilització de la Casa de Cultura i possibilitar una millor atenció a les entitats culturals del municipi. Tot i això, es tracta d'una plaça amb perfil de gestió general, i que per tant no realitza una tasca específica de coordinació i dinamització de la Casa de Cultura de forma exclusiva.

Pel que fa a la dotació de la Biblioteca Municipal en termes de personal, les 6 places actuals es situen dins dels estàndards del mòdul B2 de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, al què s'inscriu la Biblioteca Santa Oliva, de manera que es cobreixen els paràmetres de servei en termes de personal.

Finalment, i tot i que l'Arxiu Municipal compta amb un auxiliar tècnic i un auxiliar administratiu, cal fer notar que actualment no s'estan cobrint els requisits mínims de personal que estableix la Llei d'arxius i documents (10/2001), de manera que caldria incorporar una plaça de tècnic superior especialitzat en arxius per a fer-ho possible.

1.2. Els equipaments; entre el públic i el privat

1.2.1. El mapa d'equipaments culturals d'Olesa

Un dels motius que fa que els equipaments d'Olesa puguin ser considerats com un dels fonaments de la configuració de la realitat cultural és el fet que el municipi compta amb una dotació d'espais públics amb usos culturals força feble si no es tenen en compte els de titularitat associativa, propietat de diverses entitats de la vila.

Cal recordar en aquest punt, però, que el desenvolupament normatiu respecte a les necessitats d'equipaments culturals al nostre país no està suficientment desenvolupat. De fet, per llei només existeix l'obligació als municipis de més de 5.000 habitants de tenir una biblioteca i un arxiu per aquells que superen els 10.000 habitants. Així doncs, les necessitats i carències que es desprenen de l'anàlisi objectiva de la dotació d'equipaments del municipi venen determinades, principalment, pel context cultural del mateix.

Sintèticament, el mapa d'equipaments culturals d'Olesa està conformat per un total de tretze equipaments, set dels quals són públics i sis privats. No obstant, cal tenir en compte que dins del primer grup s'hi compta la Casa de Cultura, que integra en un mateix edifici serveis i espais culturals diversos, com es veurà més endavant.

Taula 1.3. Mapa d'equipaments culturals d'Olesa.

	Titularitat	Activitat cultural que s'hi desenvolupa	Altres activitats que s'hi desenvolupen	Estat de les instal·lacions
Casa de Cultura	Ajuntament	Biblioteca Auditori 3 sales d'exposicions Escola Municipal de Música Zona d'informàtica.	L'Auditori i les sales d'exposicions es lloguen o cedeixen a entitats i particulars per activitats diverses.	És un equipament nou i en bones condicions tot i que té problemes d'insonorització a les sales més pròximes a la biblioteca.
Arxiu Municipal	Ajuntament	Centre de documentació i visites guiades per escolars	-	Molt precari i insuficient. Hi ha part de l'arxiu repartit per tot l'edifici. El fons no està digitalitzat.
Escola Municipal d'Arts i Oficis	Ajuntament	Cursos d'art, artesanía, idiomes i cuina.	-	Edifici molt antic. Molt fred a l'hivern i calor a l'estiu. Problemes d'humitat a les parts.
Cal Mané	Ajuntament	Cursos i assaigs musicals.	Centre d'Informació Juvenil	Estat correcte tot i que només es disposa d'un buc d'assaig.
Cal Puigjaner	Ajuntament	-	-	Pendent de reformes i adequació (Llei de Barris)
Cal Rapissa	Ajuntament	-	-	Pendent de reformes i adequació (Llei de Barris)
Escorxador	Ajuntament	-	-	Pendent d'iniciar la obres de reforma.
Teatre de la Passió	La Passió	Espectacles teatrals.	Bar-restaurant i botiga de records	En bon estat. S'ha construït una sala de petit format en espera de determinar els acabats.
Teatre Olesa	La Passió	-	-	Tancat per mal estat des del 2007.
Casal Catequístic (El Casal)	Parròquia de Santa Maria	Concerts, tallers, cursos i espectacles teatrals (La Xarxa i Butaka).	Bar	Inaugurat el 2006. Està en bon estat.
Unió Excursionista de Catalunya (UEC)	UEC	Concurs de teatre, tallers, representacions i exposicions.	Activitats a la muntanya, excursionisme.	S'ha habilitat la sala polivalent com un teatre. Mala climatització.
Parròquia de Santa Maria	Parròquia de Santa Maria	Concerts.	Cerimònies religioses.	Bon estat.
Comunitat Minera Olesana (Auditori)	Comunitat Minera Olesana	Xerrades i exposicions.	Activitats pròpies de l'entitat.	Auditori en molt bon estat.

Font: Elaboració pròpia.

1.2.2. Descripció dels equipaments

Equipaments de titularitat pública

o La Casa de cultura

La Casa de Cultura és el gran equipament públic d'Olesa i està gestionat directament per la Regidoria de Cultura. L'edifici es troba situat al centre del municipi, al costat de l'Ajuntament, i des de la seva inauguració l'abril de 2003 s'ha anat convertint en un dels centres neuràlgics de l'activitat cultural olesana.

Les seves dependències inclouen diversos espais amb funcions i oferta de serveis variats: oficines de la Regidoria de Cultura, Auditori, sales d'exposicions, biblioteca, Escola Municipal de Música i zona d'informàtica:

- **Les oficines de la Regidoria de Cultura.**

Situades a la primera planta de l'edifici.

- **Auditori.**

Aquest espai es va inaugurar l'abril de 2007, es troba situat a la planta baixa i té un aforament de 130 persones. Les parets estan revestides amb panells fonoabsorbents de fusta de faig, muntats sobre un enllatat de fusta de pi. Té un petit escenari i una cabina de control amb visibilitat de l'escenari. La funció pensada per aquest espai és la d'acollir lectures dramatitzades, petits concerts de cambra i conferències.

- **Sales d'exposicions.**

Hi ha un primer espai que es coneix com **Sala 1** o "Sala dels agermanaments" situat a la planta baixa de l'edifici; s'hi realitzen exposicions de tot tipus, tant d'entitats de la vila com d'artistes locals o de fora.

Dins la Casa de Cultura existeix un segon espai per exposicions conegut com **Sala 2**, pensat per fer presentacions de llibres, debats o cinefòrums però que realment es correspon amb el vestíbul de l'Auditori i que, per tant

té una utilització força condicionada a l'existència d'activitat als espais adjacents.

Finalment, la Regidoria de Cultura disposa, al costat de les oficines, d'una sala polivalent coneguda com **Sala 3**, on es poden fer reunions, els Consells de Cultura i, que de tant en tant, és utilitzada per la biblioteca per fer-hi alguna exposició ja que té un accés directe des de la primera planta. Tanmateix, aquesta sala polivalent té un important problema d'insonorització que fa incompatible el seu ús per a activitats durant l'horari d'obertura de la biblioteca sense causar molèsties als seus usuaris.

- **Biblioteca.**

És de titularitat municipal, forma part de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona i es gestiona a partir d'un conveni entre l'Ajuntament i l'entitat provincial. L'espai dedicat a la biblioteca es troba repartit entre la planta baixa i la primera planta de la Casa de Cultura i consta d'una entrada independent de la resta d'espais de l'edifici. La planta baixa és de 1994 i inclou la sala infantil i una sala de lectura, a partir d'una reforma recent, s'ha ampliat l'espai amb la primera planta que fou inaugurada el 17 de novembre de 2006 i que es comunica amb la planta inferior amb escales i un ascensor adequat per persones amb mobilitat reduïda (habilitat durant el 2008). Aquesta primera planta compta amb una terrassa que ara per ara no s'utilitza, però que podria obrir-se als usuaris durant els mesos d'estiu.

- **Escola Municipal de Música.**

Es troba situada a la primera planta de l'edifici, disposa de diverses aules per impartir-hi les classes i, pel curs 2008-2009, compta amb un total de 393 persones matriculades.

- **Zona d'informàtica.**

La planta baixa de la Casa de Cultura té un espai situat al vestíbul amb 5 ordinadors amb accés a Internet, propietat de la Generalitat de Catalunya.

- **Soterrani.**

Aquest espai es troba actualment en obres però està previst que s'hi instal·li l'arxiu municipal, la Ràdio Municipal i la zona TIC.

- **Pati.**

L'edifici té un pati posterior que limita amb l'Escola d'arts i oficis i que podria ser aprofitat per les activitats de la biblioteca i l'auditori. Actualment està obert i s'utilitza d'aparcament, i compta amb una graderia on s'hi podrien fer activitats relacionades amb la lectura de contes per a infants i joves durant els mesos de primavera i estiu.

La diversitat d'espais existents dins la Casa de Cultura i les diferents activitats que s'hi duen a terme provoquen certes dificultats a l'hora de gestionar aquest equipament, bàsicament per la manca d'aïllament acústic d'alguns espais i a una manca de personal. Les carències que es deriven d'aquesta situació es fan especialment paleses quan apareixen noves demandes d'espais per part d'entitats o col·lectius que no estan contemplades en la dinàmica habitual de l'activitat cultural de l'equipament o, que estan fora dels seus horaris més comuns. Certament, tot i comptar amb una dotació d'espais força àmplia, sovint es donen situacions on el seu ús no es pot explotar al màxim per manca de personal.

Més enllà de la dotació de recursos humans adreçats a gestionar aquest equipament, també cal fer esment del marge de millora que existeix en l'organització interna. En aquest sentit, els protocols de cessió de la Casa de Cultura no estan prou estandarditzats, fet que dificulta una correcta gestió dels espais i la seva planificació i comunicació al personal responsable.

En termes globals, la ubicació de l'equipament i la multiplicitat de serveis i d'espais culturals que integra haurien de fer de la Casa de Cultura l'equipament de referència en termes culturals. Avui en dia compleix amb aquesta funció des del punt de vista formatiu (Escola de Música) i de lectura pública (Biblioteca Santa Oliva), però manca ampliar la seva activitat en termes de programació d'activitats, difusió, informació i d'obertura a la utilització d'espais a les entitats

i la ciutadania, perquè actuï verdaderament com l'espai de referència per a la cultura de tota la població d'Olesa.

o Arxiu Municipal

El servei es troba situat actualment a l'edifici de l'Ajuntament i inclou la secció històrica (segle XIV – 1932) i la secció administrativa (d'ençà de l'any 1932). El dipòsit de l'Arxiu Administratiu està situat a la quarta planta, ocupant un espai de 113 m² amb 427 metres lineals de prestatgeries fixes i un total de 4.700 caixes. Pel que fa a l'Arxiu Històric, s'ubica a la planta baixa de l'edifici i ocupa 49m², compta amb un armari de 127 ml de prestatgeria amb un total de 1.100 caixes. Des del punt de vista ciutadà, la divisió del fons i la ubicació a l'edifici de l'Ajuntament dificulta la seva visualització i identificació com a servei. A més, val a dir que entre els anys 2005 i 2006 es va exhaurir la capacitat d'emmagatzematge, tant de l'armari compacte com de les prestatgeries, fins al punt d'haver d'apilar caixes en diverses dependències de l'edifici, amb condicions de servei poc adequades.

Pel que fa als horaris d'obertura, el servei funciona de dilluns a divendres de 9.00h a 14.00h i els dissabtes de 9.00h a 13.00h. Tanmateix, l'accés a les tardes és obert amb un avís previ.

Actualment el conjunt documental de l'Arxiu consta dels següents fons:

- Fons municipal (1389-1975).
- Fons notarial eclesiàstic (1386-1799).
- Fons de diversos notaris (1400-1827).
- Fons del notari Josep Singla (1699-1740).
- Fons del notari Josep Serra (1732-1788).
- Arxiu parroquial (fotocòpies s. XV i XVI).
- Batllia d'Olesa (1700-1832).
- Gremi de paraires (1600-1899).
- Cal Puigjaner (s. XVI-XX).
- Casa Paloma (1598).
- Família Coscoll (fotocòpies s. XV-XVII).
- Família Elies (fotocòpies s. XVIII i XIX).
- Club Futbol Olesa (1950-1960).

- Amigos de las Artes (1956-1962).
- Unió de Botiguers (1981-1988).
- Fons de Tèxtil Gotsens (1800-1950).

A més d'aquests fons, l'Arxiu Municipal compta amb col·leccions de pergamins i cartells, una biblioteca auxiliar amb 250 títols, hemeroteca i una secció fotogràfica amb més de 30.000 imatges en diferents formats.

Actualment els usuaris habituals de l'Arxiu són fonamentalment alumnes de secundària que preparen el seu treball de recerca, universitaris que treballen en tesines o tesis doctorals i gent gran aficionada a la història. Per tant, es tracta de perfils d'usuaris concrets i definits que convindria ampliar. En aquest sentit, una de les activitats escolars programades per la Regidoria d'Educació, dirigida a alumnes d'entre 8 i 9 anys, consisteix en passar un dia coneixent l'Ajuntament, sent l'Arxiu una de les àrees visitades.

Des del punt de vista de les instal·lacions, l'Ajuntament d'Olesa té previst el 2009 de traslladar la totalitat dels fons de l'Arxiu Municipal al soterrani de la Casa de Cultura. Això permetrà catalogar tot el fons (que actualment només està inventariat) i permetrà augmentar 4 vegades la disposició de l'espai actual. Les noves dependències comptaran amb tres sales de dipòsit, una sala de consulta i despatxos, una millora que ha de contribuir a fer d'aquest servei quelcom més accessible i més present per la ciutadania d'Olesa.

Existeix una franja d'edat jove, entre els 16 i 19 anys aproximadament, que es troben a faltar tot i ser potencials usuaris de l'Arxiu. S'ha de dir, però, que la manca de digitalització del fons dificulta també (més enllà de l'espai físic on es trobi l'Arxiu) el seu accés especialment per aquests sectors més joves, molt més acostumats a les consultes telemàtiques que no pas a la tradicional recerca en paper.

o Escola Municipal d'Arts i Oficis

L'escola Municipal d'Arts i Oficis es troba situada dins el Parc Municipal, que acull l'edifici de la Casa de Cultura (Biblioteca i Escola Municipal de Música) i l'Ajuntament, on un pati que actualment s'usa d'aparcament separa els tres

edificis. L'equipament és de titularitat municipal però actualment es gestiona mitjançant la Fundació Escola Municipal d'Arts i Oficis, una estructura que permet al centre disposar d'una major agilitat de decisió i d'execució en no dependre directament de la gestió municipal.

Les instal·lacions de l'Escola són un edifici força antic però ben aprofitat. L'entrada on es troba la secretaria dona pas al primer pis on hi ha un total de 10 aules de diverses característiques i adaptades a cada ús: aules d'art, de dibuix artístic, aules lectives estàndards on s'imparteixen les classes d'idiomes i dues aules d'informàtica. A través d'unes escales, la zona d'aules comunica amb la planta baixa que compta amb un despatx i dues sales més on es desenvolupen diverses activitats. També a la planta baixa, però amb entrades independents, es troben els tallers: de gravat i joieria, d'arts aplicades i manualitats i, el taller de cuina i pastisseria.

Tot i a la correcta adequació dels espais a les activitats formatives que s'hi realitzen, l'edifici de l'Escola té problemes derivats de la seva antiguitat que sovint suposen inconvenients per als seus usuaris. En aquest sentit, les principals problemàtiques són de climatització (temperatures molt altes a l'estiu i molt baixes a l'hivern) i d'humitats (que van apareixent a les parets dels tallers).

o Cal Mané

Aquest equipament, gestionat per la Regidoria de Joventut, acull el Centre d'Informació Juvenil. A més del punt d'informació, Cal Mané compta amb un espai amb tres ordinadors amb accés lliure a Internet, una sala taller i una sala gran on es desenvolupen cursos de ioga, dansa i conferències. Annex a aquest edifici es troba un espai insonoritzat que s'ofereix als joves en horari de tardes, prèvia reserva, com a buc d'assaig. Es tracta d'un espai força ampli però amb l'inconvenient que els músics que l'utilitzen no hi poden deixar els instruments. Tanmateix, la Regidoria de Joventut té previst instal·lar més bucs d'assaig just davant de l'espai ja arranjat.

o Cal Puigjaner i Cal Rapissa

Per tal d'acabar de definir els equipaments de titularitat pública, cal posar la mirada al futur i analitzar també quins projectes estan a la vista i quin paper jugaran a Olesa. En aquesta línia, s'ha de tornar a parlar de Cal Puigjaner i Cal Rapissa com a equipaments municipals potencialment vertebradors de la vida cultural, compartint protagonisme amb la Casa de Cultura. Les actuacions previstes en aquests dos espais consisteixen en la reconstrucció de Cal Rapissa com l'espai que haurà d'acollir una part important dels programes socials i de promoció econòmica del barri i, en l'adaptació de Cal Puigjaner com a casa de la festa i les tradicions populars.

En el moment de la redacció d'aquest pla s'està portant a terme l'estudi del projecte de Cal Puigjaner des del punt de vista arquitectònic i de contingut, de la mà de Joan Font i Dani Freixes. Aquest equipament, amb vocació nacional, vol esdevenir un gran centre cultural i museístic que esdevingui un punt de trobada entre la ciutadania, els visitants i el seu patrimoni cultural i natural. Per altra banda, la rehabilitació de Cal Rapissa, que està prevista que s'iniciï al 2009, està orientada a ubicar-hi les entitats i serveis que han de fer d'aquest espai un centre d'impuls social.

o Escorxador

L'Ajuntament d'Olesa ha anunciat l'inici de la primera fase de les obres que han de culminar en la recuperació d'aquest edifici. El començament de la rehabilitació està prevista pel segon semestre de l'any 2009 i, tot i que els usos d'aquests espais no estan totalment definits, hi ha una proposta des de la Regidoria de Joventut d'adaptar un espai polivalent i bucs d'assaig per a joves.

Finalment, cal esmentar la nau industrial modernista Vilapou, situada als afores del municipi. Aquest edifici no acondicionat i en desús, propietat de l'Ajuntament i que havia acollit el Centre de Formació Professional d'Olesa, va comptar l'any 2005 amb un projecte cultural i artístic però un any més tard va incendiar-se'n l'interior, fet que va comportar la impossibilitat de realitzar-hi altres activitats.

Equipaments de titularitat privada

o Teatre de La Passió

Aquest teatre inaugurat l'any 1987 és propietat de La Passió d'Olesa de Montserrat i té un aforament de 1.499 butaques. Compta amb una superfície de 782 m² i una boca d'escenari de 7x31m.

A sota de la sala principal s'està construint una sala de petit format que comptarà amb 80 butaques fixes però que en podrà arribar a tenir entre 150 i 200. Actualment es troba en la fase de definició dels acabats i la finalitat d'aquest nou espai és la de respondre a les necessitats de les representacions de mitjà i petit format que són molt difícils d'adaptar a un teatre amb unes dimensions tan grans com les de La Passió, tant pel que fa al nombre de persones assistents com a públic, com a la posta en escena de la representació.

A més de la sala gran, aquest edifici consta d'una sala d'un sol nivell molt àmplia preparada per fer-hi reunions i conferències. A l'equipament també s'hi ubica la seu i l'arxiu de l'entitat que compta amb una altra sala on s'hi fan diverses activitats.

Al vestíbul del teatre es troba l'Espai d'art de la Passió, una sala per exposicions d'art contemporani que a més de les pròpies de l'entitat, es cedeix a l'Ajuntament i a altres associacions per fer-hi diverses exposicions. Actualment s'està treballant en un conveni entre entitat i consistori per formalitzar l'ús d'aquest espai.

El fons d'art propi de La Passió d'Olesa compta amb gran quantitat de cartells de diversos artistes catalans de renom que han realitzat obres de cartelleria per a la representació de La Passió i que han esdevingut un fons d'art contemporani català força important.

En termes generals, les instal·lacions del teatre disposen d'un elevat potencial per acollir activitats molt diverses (tant pel que fa a tipologies com a formats i

aforaments), però l'elevat cost de funcionament actua sovint com a fre. En aquest sentit, no existeixen a dia d'avui acords estables que estableixin les condicions d'utilització pública de les instal·lacions i que possibilitin que l'equipament sigui un espai de referència en la programació cultural del municipi.

o Teatre Olesa

El Teatre Olesa és un edifici també propietat de La Passió d'Olesa de Montserrat i té un aforament d'entre 450 i 500 persones. Es tracta d'un teatre antic amb estructura de platea, amfiteatre i balcons. L'edifici es troba tancat des del febrer de 2007 i, actualment, s'està portant a terme un estudi de seguretat, així com un estudi per elaborar el pla d'usos de l'equipament sol·licitat a l'Oficina de Difusió Artística (ODA) de la Diputació de Barcelona. Existeix un acord entre tots els grups municipals per tirar endavant la seva rehabilitació, tot i que aquesta dependrà de les subvencions que s'atorguin des de la Generalitat de Catalunya i/o la Diputació de Barcelona.

En aquest sentit, la voluntat del consistori és fer d'aquest equipament un espai d'ús públic per les arts escèniques que es desenvolupin i es presentin al municipi.

o Casal

El Casal és de titularitat de la Parròquia de Santa Maria i l'equipament actual va ser inaugurat l'any 2007. Consta d'una sala amb un aforament de 250 persones, una sala polivalent per a concerts i trobades, sales de reunions i tallers, un bar i un pati posterior amb entrada independent. Totes les instal·lacions disposen de bones condicions tècniques a excepció del pati, que actualment no està arranjat però que es planteja acondicionar-lo per poder-hi dur a terme activitats a l'aire lliure.

o Unió Excursionista de Catalunya (UEC)

L'entitat disposa d'un edifici amb una sala polivalent d'uns 500 m² i un aforament de 150 persones, que recentment han habilitat com un teatre, tot i que no es pot parlar d'un equipament escènic en termes de requisits i necessitats bàsiques. L'Ajuntament ha signat un acord d'ús d'aquesta sala.

L'equipament també consta d'un rocòdrom i, a més de les activitats de teatre (concurs, tallers i representacions), s'hi porten a terme balls, actes socials, exposicions i tallers variis.

En termes tècnics, i per a fer operatiu aquest espai, s'hauria d'insonoritzar la sala polivalent, millorar la climatització, invertir en equipament variat i garantir el compliment de la normativa legal vigent pel que fa a espais escènics.

o Parròquia Santa Maria

Tot i que la parròquia no és un equipament cultural pròpiament dit, s'ha inclòs en aquest anàlisi ja que al temple, de tres naus i original dels segles XII-XIII, s'hi realitzen concerts. L'any 2008, i a partir de l'impuls d'una entitat ciutadana constituïda ad hoc, s'hi va inaugurar el nou orgue romàntic obra de Joan Carles Castro, que ha de permetre programar nous concerts amb aquest instrument.

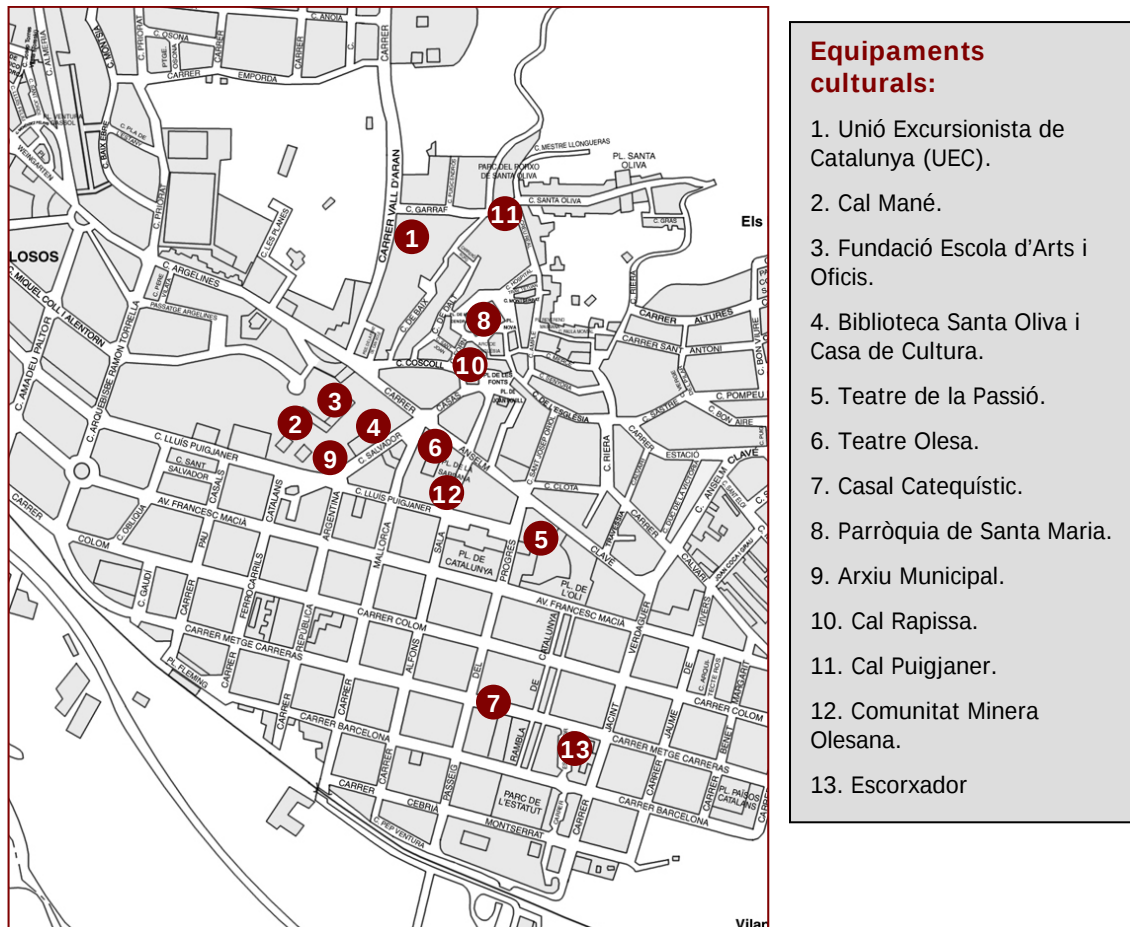
o Comunitat Minera Olesana

Aquesta entitat disposa a la seva seu d'un auditori en molt bon estat que disposa de cadires mòbils, fent d'aquest espai una sala força polivalent. Actualment, la Comunitat Minera cedeix l'auditori a altres entitats que requereixen d'un espai adient per fer-hi xerrades o exposicions.

Per últim, és convenient esmentar la seu de la Fundació Agrícola Olesana com un altre espai que, tot i no acollir actualment activitat cultural ni disposar d'un projecte que ho contempli directament, disposa de potencialitats.

1.2.3. La ubicació dels equipaments dins l'entramat urbà

Quadre 1.1. Ubicació dels equipaments culturals d'Olesa de Montserrat

Font: Elaboració pròpia

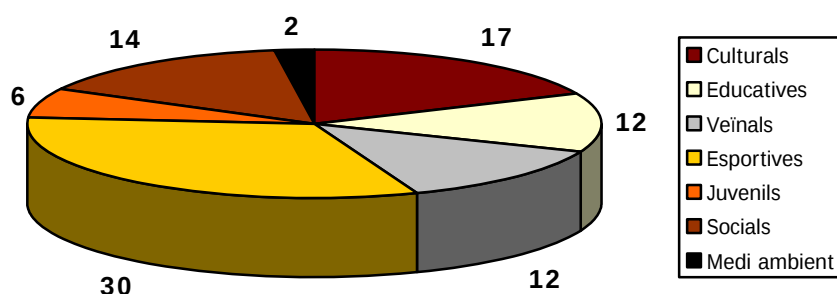
Tal i com mostra el mapa, la majoria dels equipaments culturals d'Olesa es troben concentrats al centre de la vila. Aquest fet, força habitual, pot interferir en la participació de part de la ciutadania que viu en zones més perifèriques i que no acostumen a fer vida al centre del municipi.

En aquest punt es oportú destacar que gran part de la població nouvinguda de nacionalitat espanyola viu a la perifèria o en nous nuclis disgregats, mentre que un gruix important dels nouvinguts d'origen estranger es concentren al Nucli Antic. En aquest sentit, i tenint en compte que un dels problemes detectats al llarg d'aquesta diagnosi és la manca de participació en la vida cultural d'una part de la població, aquesta realitat de concentració d'equipaments no deixa de ser un punt a destacar i a tenir en compte a l'hora d'establir estratègies d'actuació.

1.3. Les entitats olesanes, un eix vertebrador de la cultura

La vitalitat associativa és una de les característiques de la realitat cultural d'Olesa de Montserrat. Actualment el municipi compta amb 31 entitats culturals registrades, tot i que per al present diagnòstic es fixarà la mirada en les 17 que es mostren actives i disposen d'activitat pròpia.

Gràfic 1.2. Entitats i associacions actives a Olesa de Montserrat per tipologia

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat.

Les dades de la Guia d'Entitats del Departament de Justícia de la Generalitat⁹ indiquen que el nombre d'entitats culturals per 1000 habitants a Olesa se situa en 1,39. Una xifra lleugerament inferior a la mitjana dels municipis de referència¹⁰, a la del Baix Llobregat i a la Província de Barcelona. Tot i això, el seu grau d'activitat és elevat, un fet que els confereix un elevat protagonisme en la vida del municipi.

Taula 1.4. Comparació d'entitats culturals amb els àmbits territorials superiors

Entitats culturals	% entitats culturals sobre el total	Entitats culturals / 1000 habitants
Olesa de Montserrat	32,98	1,39
Mitjana municipis de referència	40,52	1,62
Baix Llobregat	40,64	1,87
Província de Barcelona	40,73	2,43

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Guia d'Entitats del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya

⁹ Dades de maig de 2008.

¹⁰ Municipis de referència: Manlleu, Castellar del Vallès, Esparreguera, Martorell i Sta. Perpètua de Mogoda.

El mapa associatiu d'Olesa es caracteritza principalment per l'existència d'un grup d'entitats històriques amb dècades de funcionament, que disposen d'un nombre elevat de socis, equipaments propis i generen activitats culturals en àmbits força diversos. A aquestes, cal afegir-hi altres entitats de nova fornada que han anat diversificant el panorama associatiu incorporant activitats en nous sectors culturals més específics.

No es tracta ara d'analitzar l'activitat de cadascuna de les 17 entitats culturals sinó de caracteritzar, de forma global, l'associacionisme cultural d'Olesa. Per fer-ho, hi ha característiques comunes que permeten agrupar-les de forma conjunta a l'entorn dels següents àmbits d'activitat:

Taula 1.5. Classificació d'entitats culturals d'Olesa de Montserrat per àmbits

	Entitats i associacions
Entitats de cultura tradicional i popular	Agrupació Cultural Folklòrica Olesa Sardanista
	Esbart Olesà
	Diablers Custus Ignis d'Olesa de Montserrat
	Associació de Geganters i Nans
	Associació de Pessebristes
	Coordinadora de Misteris
Associacionisme a l'entorn de la història, el coneixement i la conservació	Amics de Sant Salvador de les Espases
	Centre Muntanyenc i de Recerques Olesà
	Centre d'Estudis Passionarium
	Arxiu Parroquial d'Olesa de Montserrat
Associacions vinculades a disciplines artístiques	Associació per la Promoció de l'Espectacle Infantil i Juvenil (La Xarxa)
	Butaka Olesa
	La Passió d'Olesa
	Escolania i Cor Jove de la Parròquia de Santa Maria
	Amics de l'Orgue i de les Arts d'Olesa de Montserrat
Associacions de caràcter sociocultural	Unió Excursionista de Catalunya
	Agrupament Escola Sant Bernat de Claravall d'Olesa de Montserrat (CAU)
	Casal Catequístic ("El Casal")

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament

1.3.1. Les entitats de cultura tradicional i popular

Un primer grup d'entitats culturals són aquelles que promouen la **cultura tradicional i popular**. Certament, aquesta vessant té un fort arrelament al municipi i esdevé un element impulsor de nombroses iniciatives col·lectives que tenen com a objectiu mantenir-la activa i present dins la realitat cultural de la vila.

L'**Agrupació Cultural Folklorica Olesa Sardanista** és un exemple clar d'aquest tipus d'entitats. A més de la tasca pròpia en l'àmbit de divulgació de la sardana que desenvolupa a través de les ballades amb cobla, l'associació col·labora amb altres entitats del municipi i realitza activitats formatives. Les seves activitats més assenyalades són l'Aplec de la Sardana, el segon diumenge de maig i els Concerts de Tardor (octubre) i de Nadal (desembre).

Cal destacar, també, la tasca de l'**Esbart Olesà**, una entitat fundada el 1929 des del Casal Catequístic de la parròquia d'Olesa. La seva activitat està centrada en la dansa tradicional dels països catalans i en danses de nova creació, i realitza sortides a altres municipis catalans i a fora de Catalunya. L'Esbart també té una secció de diables, els **Diablots d'Olesa**, que aquest any han celebrat el 25è aniversari i realitzen correfocs i cercaviles amb el foc com a protagonista.

Entre les entitats de cultura tradicional i popular també s'hi compta l'**Associació de Geganters i nans**, que pertany a la Federació de Colles Geganteres del Baix Llobregat i que té com a finalitat promoure les tradicions de la cultura catalana a través del món geganter. Per altra banda, els **Diables Custus Ignis d'Olesa de Montserrat** realitzen, des de l'any 1992, correfocs i espectacles pirotècnics dins i fora del municipi.

Cal destacar, finalment, l'**Associació de Pessebristes** que fomenta la tradició del pessebre a la vila. L'activitat més coneguda que celebra l'entitat és el muntatge del pessebre popular que es realitza cada any i s'inaugura al començament de les festes de Nadal.

1.3.2. Associacionisme a l'entorn de la història, el coneixement i la conservació

Segurament un dels fenòmens de major activació cultural i social que es donen darrerament a Olesa és l'aparició d'entitats que neixen com a resposta a inquietuds de la ciutadania vers el coneixement de la vila, la seva història i la conservació d'elements que formen part de la riquesa natural i patrimonial del municipi. En aquest sentit, cal destacar la tasca que porten a terme els **Amics de Sant Salvador de les Espases**, una entitat organitzada per treballar per a la conservació i acondicionament de l'ermita i el seu entorn amb la finalitat d'impulsar i mantenir el sentit social i religiós que el conjunt té a Olesa i als pobles veïns que l'envolten.

També desenvolupa una tasca important en aquest àmbit el **Centre Muntanyenc i de Recerques Olesà** (CMRO), que va néixer l'any 1980 a partir de la unió d'un grup d'espeleologia i un altre de muntanyenc escindits de la UEC. L'entitat, que a més de la línia de recerca organitza activitats al voltant de l'esquí, té com a objectiu fomentar l'estudi i la conservació del patrimoni cultural, històric i natural de la població, i des de la seva secció de recerques ha realitzat tasques de restauració, assessorament i d'excavació arqueològica en nombrosos indrets del municipi.

Des del punt de vista de la difusió, el CMRO edita un butlletí informatiu adreçat als socis on es recullen les principals excavacions i troballes realitzades. Tot i que en un principi la publicació era trimestral, actualment no disposa de regularitat fixa.

Convé recollir, com a element positiu, l'aparició d'una nova entitat en l'àmbit de la documentació i la investigació, el **Centre d'Estudis Passionàrium**. La iniciativa, sorgida de La Passió d'Olesa amb el recolzament de l'Ajuntament s'ha materialitzat en una fundació, amb seu compartida amb La Passió. El seu objectiu és crear un centre de documentació virtual que faciliti la investigació sobre Passions des de qualsevol perspectiva (teatral, filològica, etnogràfica, sociològica, religiosa,...) amb la intenció de liderar la construcció de coneixement en aquest camp.

La Fundació està actualment treballant en la creació d'un portal telemàtic on es posarà a disposició de l'usuari un dipòsit digital de materials textuais, fotogràfics, musicals i audiovisuals procedents de totes les passions que es realitzin a Europa i que vulguin participar en el projecte.

Per acabar, es creu necessari destacar aquí la tasca que desenvolupa l'**Arxiu Parroquial d'Olesa de Montserrat** on, com a element a destacar, des del 2002 hi ha una persona que s'encarrega del seu funcionament, això sí, amb un horari molt reduït. Aquest arxiu, format per la documentació creada per la parròquia de Santa Maria d'Olesa, està constituït per fonts sacramentals i fonts notariales datades des del segle XIV, esdevenint l'arxiu més important del Bisbat de Sant Feliu.

Però més enllà del seu valor com a centre de documentació, l'Arxiu Parroquial té una voluntat de difusió a partir de l'obertura al públic un dia a la setmana (de 18h a 20:30h) i de la celebració de dos cicles de conferències anuals (per Santa Oliva i per la Diada Nacional) que es centren en temes diversos d'història local o religiositat popular. A més, com a proposta de futur, es vol iniciar, amb el recolzament de l'Ajuntament, la publicació d'una col·lecció de petites monografies sobre història local. Finalment, cal recollir que a partir del voluntarisme d'un dels usuaris assidus de l'arxiu, s'està portant a terme la digitalització del fons, un procés que estarà finalitzat d'aquí a un any o dos.

1.3.3. Associacions vinculades a disciplines artístiques

Hi ha diverses associacions d'Olesa que vertebraren la seva acció a l'entorn de la creació i la programació d'activitats culturals que s'insereixen dins del panorama artístic olesà. La **Passió d'Olesa** de Montserrat, declarada d'utilitat pública pel Ministeri de l'Interior el 8 de gener de 1999 i constituïda com a patronat el 14 de novembre de 1940, és una de les entitats històriques i de referència de la vila, i realitza activitats artístiques més enllà de la pròpia representació de l'espectacle de La Passió. El fet que disposi d'instal·lacions de propietat i de més de 1.000 col·laboradors fa que sigui una de les entitats amb major capacitat de mobilització de recursos de la població i, per tant, amb major potencial per a tirar endavant noves iniciatives.

També cal destacar l'**Associació per la promoció de l'espectacle infantil i juvenil (La Xarxa)** i **Butaka Olesa**, totes dues vinculades al Casal Catequístic (*El Casa*), que tenen per objectiu crear i difondre espectacles escènics dirigits a la mainada i el jovent, i que constitueixen la programació teatral del municipi més regular. L'**Escolania i Cor Jove de la Parròquia de Santa Maria**, per altra banda, tenen el seu àmbit d'activitat en el cant coral de tipus litúrgic i organitzen un cicle de concerts que configura part de la programació musical de la vila.

Finalment, s'ha de fer un esment dels **Amics de l'Orgue i de les Arts d'Olesa de Montserrat**, una entitat que va néixer amb un primer objectiu concret: la recuperació d'un orgue per al poble d'Olesa, després de la seva desaparició durant la Guerra Civil. Aquesta finalitat, però, ha estat superada amb èxit i ara l'activitat de l'associació ha quedat emmarcada en el foment de la cultura musical i de les arts.

1.3.4. Associacions de caràcter sociocultural

La **Unió Excursionista de Catalunya (UEC)**, tot i néixer amb l'objectiu inicial de fomentar l'excursionisme, s'ha d'incloure dins l'àmbit sociocultural ja que duu a terme activitats molt diverses posant en contacte persones amb interessos variats. A més de l'activitat de muntanya, disposa d'activitat de teatre (amb més de 60 anys d'història), de dansa (nascuda l'any 1991 com a Esbart Dansaire Santa Oliva) i d'una figura de bestiari popular, el Drac Olivé.

El **Casal Catequístic**, conegut com *El Casal*, també és un agent clau dins del teixit associatiu d'Olesa. Disposa d'equipament propi i vertebrava la seva activitat a l'entorn de les propostes teatrals, musicals i artístiques per a tota la població. Dins de l'entitat existeix el Bloc Juvenil, format per joves que generen propostes pròpies. També s'inclou dins d'aquest àmbit d'activitat l'**Agrupament Escolta Sant Bernat de Claravall d'Olesa de Montserrat**, conegut a la vila com *el CAU*. Aquesta entitat infantil i juvenil s'ha de destacar per la seva bona situació en quant a relleu generacional es refereix. La seva activitat es basa en l'educació en el lleure a partir de sortides de caps de setmana, campaments, travesses, així com activitats que es porten a terme a l'espai del CAU (xerrades, jocs, tallers,...).

Finalment, cal remarcar en aquest apartat el paper de les diferents associacions de veïns d'Olesa en el manteniment de la tradició de celebrar **festes de barris**.

1.3.5. Entitats de caràcter religiós

En el camp religiós s'emmarca la **Coordinadora dels Misteris**, que forma part de la Parròquia de Santa Maria i es va crear per mantenir viva la tradició dels Misteris (passos o imatges de culte) a través de la seva conservació i preservació. Aquest col·lectiu acull les 11 confraries que tradicionalment han existit a Olesa i té com a objectiu principal el manteniment de la tradició de la Setmana Santa al municipi.

Tot i les peculiaritats de cadascuna de les entitats que formen el teixit associatiu cultural d'Olesa, existeix la percepció d'un problema transversal a la majoria d'elles que es concreta en la dificultat de trobar un relleu generacional. Un problema que es concentra en l'afiliació i les bases en alguns casos i en la presa de responsabilitats i de voluntat de formar part de la junta, en d'altres. Val a dir, però, que es donen excepcions en quant a relleu es refereix, ja que algunes entitats no detecten aquest problema en la seva organització.

2. Les arts escèniques; el teatre com a eix vertebrador

2.1. La Passió, imatge del municipi i generadora de públic teatral

La tradició teatral d'Olesa de Montserrat és quelcom indubtable i inherent al seu bagatge cultural més propi. La representació de La Passió esdevé una tradició d'arrel medieval que no es pot deslligar de la història de la vila però sobretot, de la seva ciutadania. Any rere any, centenars d'olesans participen de manera desinteressada en el muntatge d'aquest espectacle que pren un paper molt important pel que fa al foment de les arts escèniques i especialment, de l'activitat teatral. L'aportació de la ciutadania abasta tots els àmbits de la representació, participant tant com a actors i actrius de l'espectacle, com de maquilladors i responsables de vestuari, així com també de tècnics de tramoia o de llums.

No és d'estranyar doncs, que el pes d'aquestes arts a la cultura i a la programació d'Olesa sigui especialment destacable, tant pel que fa al paper que La Passió desenvolupa des del punt de vista formatiu, com per la generació d'hàbits d'interès i de consum teatral.

2.2. La programació municipal d'espectacles escènics i la col·laboració amb les iniciatives associatives

El fet que l'Ajuntament d'Olesa no disposi de cap equipament escènic de titularitat municipal fa que per a la programació d'espectacles escènics hagi de recórrer a la utilització dels diferents equipaments d'entitats (Teatre de la Passió, El Casal i UEC). Aquest és un fet que permet aprofitar els recursos existents i dotar d'ús públic a aquestes instal·lacions, però en la majoria dels casos encara no s'ha establert un marc formal i estable d'acord entre les diverses parts mitjançant convenis que aportin una major estabilitat a aquest canal d'utilització.

Comparant l'activitat escènica programada des de l'Ajuntament a partir de les dades de l'ODA (Oficina de Difusió Artística) per a l'any 2007, s'observa que a Olesa es van representar un nombre lleugerament superior de funcions (8) que a la mitjana de

municipis de referència¹¹ (6,17), éssent el nombre d'assistents (2.445) molt superior a la mitjana d'aquests municipis (1.099). Les dades d'Olesa, en quant a assistents i entrades venudes per cada 1.000 habitants, s'aproximen molt més a la mitjana total dels municipis de la província que no pas als municipis de referència (aquells més assimilables a les característiques pròpies de la vila) i en alguns casos la superen.

Els resultats indiquen que existeix una aflluència de públic molt destacable. Un fet que segurament pot atribuir-se, en gran part, a la realització de representacions al Teatre de La Passió, un equipament de gran aforament.

Taula 2.1. Comparativa dades del circuit ODA. 2007

2007	Funcions	Assistents	Entrades venudes	Funció/ 1000 hab.	Assistents/ 1000 hab.	Entrades/ 1000 hab.
Olesa de Montserrat	8	2.445	1.933	0,36	109,85	86,85
Mitjana de municipis de referència*	6,17	1.099	976,17	0,27	47	41,56
Mitjana total de municipis**	14,67	3.151	2.666	0,48	102,5	86,73

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ODA (Oficina de Difusió Artística) de la Diputació de Barcelona.

* Municipis de referència: Manlleu, Castellar del Vallès, Martorell i Sta. Perpètua de Mogoda.

** Van ser els 89 municipis de la província que van participar al Circuit de l'ODA l'any 2007.

L'Ajuntament realitza fonamentalment una tasca de col·laboració i de suport econòmic a les entitats que generen programació pròpia. Un exemple en aquest sentit és el cicle **Escena 3 Teatre**, organitzat conjuntament per La Passió, Butaka Teatre Jove i la Fundació Xarxa d'Espectacle Infantil i Juvenil de Catalunya. La proposta consisteix en una iniciativa de programació teatral i musical conjunta durant els mesos d'octubre a desembre, que es desenvolupa principalment a El Casal i al Teatre de la Passió, i que rep el suport econòmic de l'Ajuntament, la Diputació de Barcelona i el Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat.

Així mateix, dins el cicle de programació d'Escena 3 Teatre, l'Ajuntament dóna suport a El Casal (a través de Butaka Olesa) per a l'organització de la **Mostra de Teatre Jove Butaka**, que aplega als municipis del Circuit Butaka de teatre juvenil, compta amb el suport de la Diputació de Barcelona i funciona com una fira de trobada i de presentació i contractació d'espectacles amb participació de companyies, productores,

¹¹ Municipis de referència: Manlleu, Castellar del Vallès, Martorell i Sta. Perpètua de Mogoda.

programadores i programadors, tècnics de cultura i professionals de les arts escèniques interessats en el tema. El festival es reparteix entre l'espai d'El Casal i el Teatre de La Passió. L'any 2008 va arribar a la seva 3a edició i acull propostes a l'entorn del teatre, la màgia, la música, el circ i el clown.

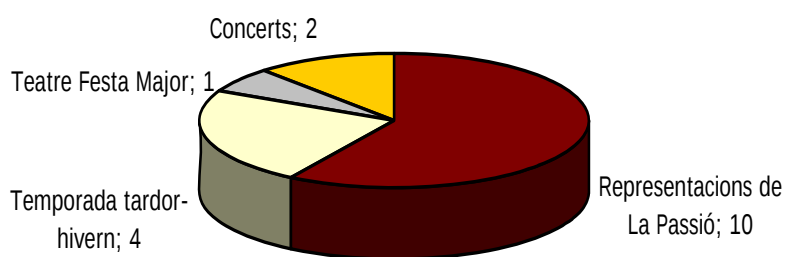
També en l'àmbit juvenil, cal destacar la iniciativa ***A...Escena!*** que pretén fer ús del teatre com una eina d'integració. Aquest projecte fou engegat a través del treball en xarxa entre les Regidories de Serveis Socials, Immigració i Joventut, juntament amb la Fundació Escola Municipal d'Arts i Oficis, l'Escola de Música, el Casal i la UEC. Tot i que la iniciativa estava destinada principalment a joves de 12 a 17 anys procedents d'altres països que residissin a Olesa, aquest darrer any, el projecte s'ha obert a tota la població. L'objectiu d'***A...Escena*** és que aquests joves s'interrelacionin per promoure la convivència i la integració a través de l'art, la música i el teatre, tot tractant temàtiques relacionades amb la diversitat cultural.

2.3. Les entitats, actives en matèria de programació

Més enllà de la programació d'espectacles realitzada des de l'Ajuntament o de les iniciatives de coorganització comentades, algunes entitats també desenvolupen activitat pròpia en l'àmbit escènic a través del desenvolupament d'activitats de formació, d'una oferta pròpia de programació, i d'altres iniciatives de promoció i difusió.

En aquest sentit, la **Passió d'Olesa** és una de les entitats que desenvolupen un paper cabdal en aquest àmbit i que disposa d'equipaments propis. Les representacions de La Passió, que tenen lloc els mesos de març, abril i maig constitueixen l'element central de l'activitat de l'entitat amb la participació desinteressada de centenars de ciutadans i ciutadanes, però no l'únic. La programació es complementa amb la seva col·laboració en l'organització d'activitats durant la temporada tardor-hivern, que inclou part de la proposta d'Escena 3 Teatre i part de la mostra Butaka, el teatre de Festa Major, i alguns concerts. Així doncs, la utilització de la infraestructura del teatre per a la programació d'espectacles fora de la temporada de la Passió és un dels canals de generació d'oferta escènica, tot i que el volum de representacions té un important marge de millora si tenim en compte el potencial de l'equipament.

Gràfic 2.1. Espectacles al Teatre de la Passió per tipologia, any 2007

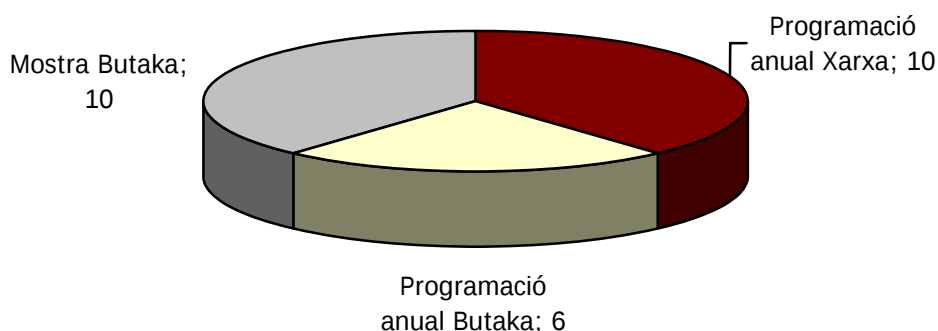
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

En l'apartat formatiu, i tot i que La Passió no té una oferta fixa de cursos o tallers, no es pot deixar de banda la tasca que inevitablement duu a terme, donant molt protagonisme a la ciutadania que en un nivell amateur participa a les representacions de l'espectacle de La Passió d'Olesa.

La **Unió Excursionista de Catalunya (UEC)**, tot i que va néixer amb l'objectiu inicial de fomentar l'excursionisme, actualment duu a terme activitats molt diverses i disposa d'una secció de teatre amateur que organitza tallers i cursos de teatre tant per a adults com per a infants i representacions diverses al llarg de l'any, esdevenint un agent important dins d'aquest àmbit. Entre les seves activitats destaca el **Concurs de Teatre Amateur** que es celebra a l'octubre amb un ressò considerable al municipi i que aquest any, 2008, ha arribat a la seva 24ena edició.

Com s'ha fet esment en el punt anterior, el **Casal Catequístic (El Casa)** també fa una tasca important de promoció de les arts escèniques al municipi organitzant, entre d'altres, la representació dels Pastorets, la programació regular d'espectacles infantils i juvenils de La Xarxa i Butaka a Olesa, o la Mostra de Teatre Jove Butaka:

Gràfic 2.2 Espectacles al Teatre del Casal per tipologia, any 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament

En termes generals, és de destacar que tot i la tradició teatral que hi ha al municipi i al sorgiment de diverses iniciatives per part d'entitats tant en l'àmbit formatiu com de programació, no existeix a Olesa una oferta formativa a nivell mig d'iniciativa pública o privada.

Pel que fa a la dansa, la presència associativa es centra en l'àmbit tradicional català, un camp representat per l'**Esbart Olesà**, l'**Esbart Santa Oliva (UEC)** i **ACF Olesa Sardanista**, que organitzen formació, espectacles i exhibicions. Existeixen però, altres entitats que també ofereixen cursos d'àmbits no tradicionals (*capoeira*, a la UEC). En l'àmbit privat cal recollir l'existència d'algunes escoles de ball i dansa a la vila, com l'**Escola d'Arts Escèniques 113 Dansa** o l'acadèmia de ball **Joan López Plazas**.

3. Àmbit musical; entre la qualitat de la formació i les necessitats de programació

3.1. L'Escola Municipal de Música; de la qualitat a l'aportació al municipi

La realitat de l'àmbit musical a Olesa de Montserrat està determinada en el pla formatiu per l'existència de l'**Escola Municipal de Música**, un centre públic municipal sostingut amb l'aportació de l'Ajuntament i la Generalitat que ofereix formació no reglada i que s'ha convertit en un referent a Olesa i als municipis de l'entorn per l'èxit creixent en quant a persones matriculades i cursos oferts.

L'Escola compta pel curs 2008-09 amb un total de 393 alumnes matriculats, repartits en els següents programes i cursos:

Taula 3.1. Pla d'Estudis de l'Escola Municipal de Música

Programes	Cursos	
Sensibilització	P 3	1 hora setmanal
	P 4	
	P 5	
	Música i moviment 1	2 hores setmanals + 0,5
	Música i Moviment 2	2 hores + 0,5 d'instrument
Educació Musical Primària	1r	2 hores + instrument + formació
	2n	
	3r	
	4t	
Educació Musical Secundària	1r	1,5 hores + instrument + formació
	2n	
	3r	
	4t	
Nivell Mitjà	1r	Programa de Conservatori
	2n	
	3r	
	4t	
Adults (A partir de 14 anys)	Iniciació	1 hora + 1 hora de taller + 0,5 d'instrument
	Avançat 1	
	Avançat 2	
	Avançat 3	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Escola Municipal de Música

El centre ofereix un ventall formatiu ampli que pel cas dels instruments arriba a les 23 modalitats. A més, cal recollir l'esforç realitzat per a oferir canals formatius a col·lectius poblacionals diversos, a través de la introducció de cursos específics per a adults, discapacitats o nadons¹². Precisament, aquesta acció es deriva de la redefinició dels objectius del centre que es va realitzar l'any 2004, i que recollia com a premisses principals el capteniment de l'aportació econòmica municipal, el manteniment dels preus als alumnes per tal que no esdevingués una escola d'èlit, l'extensió del volum de l'alumnat i la definició del paper sociocultural de l'Escola al municipi.

Cal doncs ressaltar la potencial importància del centre com a element que ajudi a enriquir la cultura musical de la població en conjunt i com a contribució a la formació integral de les persones, en tant que no només aporta unes habilitats tècniques, sinó que també desenvolupa la sensibilitat en els diferents aspectes del món musical.

El nou projecte de centre assolit a través d'aquest exercici posa l'èmfasi en l'objectiu pedagògic i en la funció sociocultural que ha de fer l'Escola al poble, ressaltant la necessitat d'establir col·laboracions amb les entitats culturals d'Olesa i de contribuir a promoure activitats que reverteixin en la població. També fixa com a prioritats l'extensió del nombre de places ofertes per cobrir la demanda existent, l'augment de la varietat instrumental i l'aposta per la pedagogia de grup.

Els Cercles de Comparació Intermunicipals (CCI), que dinamitza el Servei de Programació de l'Àrea de Coordinació i Govern Local de la Diputació de Barcelona, són un instrument útil que mitjançant indicadors permet veure si l'Escola ha avançat en la direcció que el seu projecte de centre estableix. A més, l'eina estadística també permet establir quina és la situació del centre en relació a les altres 10 escoles que formen part del cercle¹³.

Pel cas d'Olesa, l'Escola Municipal de Música segueix disposant d'una demanda de places superior a les que pot oferir (1,4 sol·licituds per cada plaça oferta), fet que posa de manifest l'existència d'un marge per a estendre el volum de població atesa. Tot i això, 16 de cada 1.000 habitants d'Olesa en són alumnes, una xifra clarament superior a la resta de municipis. Es detecta també com a particularitat, un percentatge

¹² Aquest últim encara no forma part de l'oferta de l'Escola però se n'estudia la seva incorporació.

¹³ Berga, Castellbisbal, Cerdanyola, l'Hospitalet de Llobregat, Lliçà d'Amunt, Sant Boi de Llobregat, Sant Cugat del Vallès, Sant Feliu de Llobregat, Sant Quirze del Vallès i Santa Perpètua de Mogoda.

més elevat d'alumnes de fora del municipi, el que indica que Olesa genera atracció en aquest àmbit formatiu.

Pel que fa a l'activitat docent, l'oferta instrumental de l'Escola és superior a la mitjana, com ho és també el percentatge d'alumnes amb necessitats educatives especials. Pel que fa al paper sociocultural, les hores d'activitats obertes a la ciutadania i el percentatge d'alumnes que formen part d'un grup són inferiors a la mitjana de referència, indicant un marge de millora en aquest aspecte.

El finançament és un dels aspectes en què s'entreveu una aposta més clara per a garantir l'accessibilitat, amb un percentatge alt d'alumnes amb ajuts (28,8%), un preu mig per alumne comparativament baix i un volum de sosteniment del centre per part de l'Ajuntament elevat (57,9%). Tot i això, aquesta última dada ha baixat considerablement fins al 35% l'any 2008 a causa de l'efecte de la classe de grup.

Taula 3.2. Indicadors de referència de l'Escola Municipal de Música d'Olesa (2007).

Indicadors	Escola Municipal de Música d'Olesa de Montserrat	Mitjana escoles de música del Centre de comparació
Sol·licituds (pre-inscripcions) per cada plaça vacant	1,4	1,3
Alumnes per cada 1000 habitants	16,7	7,2
% d'alumnes empadronats al municipi respecte el total	85,2	88,6
% d'hores d'activitats obertes a la ciutadania sobre el total	24,8	28,1
Oferta instrumental formativa	23	17
% d'alumnes d'instrument que formen part d'un grup	32,6	50,4
Mitjana d'hores d'obertura diària per centre	6,0	7,6
% alumnes que han rebut ajuts	28,8	27,1
% alumnes amb necessitats educatives especials	1,9	1,0
% d'hores no lectives sobre total de treballades (docents)	53,9	43,1
Despesa corrent per habitant	27,4	13,7
% finançament per aportacions de les famílies	25,3	27,8
% finançament per part de l'Ajuntament	57,9	49,6
Preu mig ingressat per alumne	415	548

Font: Servei de Programació de l'Àrea de Coordinació i Govern Local de la Diputació de Barcelona

En conjunt, i en relació a les prioritats fixades pel projecte de centre, es pot dir que el volum d'oferta ha augmentat ostensiblement tant pel que fa a les places existents com pel que fa als instruments i els nivells d'estudi, tot i que continua havent-hi demanda de places sense cobrir. La voluntat d'assolir un preu accessible per l'alumnat s'està garantint a través de l'esforç de finançament realitzat per l'Ajuntament. Certament, l'aportació sociocultural del centre al municipi i la seva visibilització i apropament al conjunt de la ciutadania és l'àmbit en què existeix un major marge de treball a realitzar, tot i que la vinculació de l'Escola amb les entitats és cada cop més elevada.

Bona mostra d'aquest fet és l'activitat externa que l'Escola duu a terme, com el projecte *Va de Concert!*, un conjunt d'unes 40 actuacions anuals periòdiques a l'auditori de la Casa de Cultura on tots els alumnes a partir de 7 anys toquen en públic. El gruix d'activitats amb participació de l'Escola ha crescut durant els últims anys, obrint-se a noves iniciatives. A més de l'activitat pròpia, el centre col·labora en el projecte *A...Escena!* i en l'organització d'activitats conjuntament amb l'Ajuntament i/o les entitats d'Olesa.

Finalment, cal apuntar que l'oferta formativa en matèria musical no es restringeix únicament a l'àmbit públic. En aquest sentit, a Olesa s'ofereix la possibilitat de cursar ensenyaments musicals privats al **Centre d'Estudis Musicals l'Estudi**.

3.2. La creació i la difusió, les assignatures pendents

Mentre que en l'àmbit de formació es pot dir que Olesa actua com a referent en comparació amb altres municipis de les seves dimensions i característiques, sembla que aquest reflex no és traslladable als camps de la difusió i la creació musical.

Pel que fa a programació, es celebren diversos concerts en diversos equipaments de la ciutat (al Teatre de La Passió, l'Auditori de la Casa de Cultura, a El Casal o a la UEC) vinculats a les festes de Nadal, Festa Major, Santa Oliva i la Setmana Cultural (pels volts de Sant Jordi), que incorporen propostes musicals en l'oferta festiva. Pel que fa a la programació municipal però, no existeix una regularitat clara al llarg de l'any que es presenti a l'espectador de forma agrupada i estructurada en cicles de temporada, més enllà dels concerts d'Escena 3 Teatre (octubre-novembre).

Fruit d'aquest fet, la gran part dels esdeveniments generadors de programació musical són d'iniciativa associativa, tot i que reben el suport de l'Ajuntament. Aquest és el cas del ***Bloc Festival, la nit més sonada***, una proposta musical organitzada pel Bloc Juvenil del Casal a la sala polivalent de l'entitat que s'allarga tot el mes de novembre, i que l'any passat va formar part d'Escena 3 Teatre, amb 3 sessions de música en directe amb 6 grups sobre l'escenari. La iniciativa intenta recuperar l'essència del desaparegut Bloc Blues Festival (1992-2002) incorporant nous estils musicals i constituint una oportunitat per als grups locals, que tenen l'ocasió de participar-hi.

També en l'àmbit associatiu, a més de l'activitat musical generada des de La Passió i El Casal, cal fer esment de l'aportació a la programació que realitza l'**Escolania i el Cor Jove de la Parròquia de Santa Maria**, que celebra diversos concerts de cant coral al llarg de l'any amb especial importància del Concert de Nadal. Els **Amics de l'Orgue i de les Arts d'Olesa de Montserrat** també són una entitat activa en el foment de la cultura musical, que entre d'altres, organitzen concerts de cant coral a la Parròquia de Santa Maria.

Pel que fa a la creació, és habitual l'aparició de joves que munten grups de música, alguns d'ells formats per alumnes de l'Escola Municipal de Música. En aquest sentit, **Cal Mané** és, ara per ara, l'únic equipament públic de la vila que disposa d'un espai pensat expressament per assajos musicals (bucs).

3.3. L'Auditori i l'Orgue, nous instruments per a la programació musical

La inauguració de l'**Auditori** de la Casa de Cultura l'any 2007 pot esdevenir un canvi en la manca de regularitat de programació musical, ja que constitueix una oportunitat per a que l'Ajuntament ofereixi una programació pròpia dins l'àmbit musical sense haver de dependre de la cessió o el lloguer d'espais. Durant el seu primer any de funcionament, s'hi van celebrar 35 concerts i 10 activitats diverses, com presentacions de llibres, lectures dramatitzades i dansa de petit format, entre d'altres.

Tot i que encara no s'ha establert una programació regular, les seves possibilitats fan pensar que aquest espai pot esdevenir un element molt més actiu dins l'oferta cultural d'Olesa, no només des d'una perspectiva musical sinó com a espai polivalent per realitzar actes d'altres tipus, com projeccions cinematogràfiques, sempre que es

superin les barreres establertes per la insuficiència de recursos i personal. En aquest sentit, cal tenir present el potencial que pot prendre com a element vertebrador d'una programació musical més estructurada a Olesa, ja que les seves característiques i la seva situació al ben mig de la vila el fan un espai molt aprofitable per realitzar-hi un nombre més elevat d'activitats relacionades amb la música de les que s'hi realitzen actualment.

L'establiment de dinàmiques de coproducció amb les entitats culturals que es mostrin interessades i que ja realitzen concerts de forma puntual és una de les altres vies a contemplar. En aquest sentit, l'experiència de l'Escena 3 Teatre és un bon exemple de col·laboració entre l'Ajuntament i l'àmbit associatiu que no es pot descartar per la programació musical al llarg de l'any.

La recuperació de l'orgue romàntic-simfònic de la parròquia de Santa Maria després de la seva desaparició l'any 1936, constitueix una altra oportunitat per Olesa pel que fa a la programació de música sacra. El nou instrument pot servir especialment per a la realització de cicles de concerts específics o per a l'acompanyament de l'Escolania, però també per a usos vinculats a la formació a través de l'Escola Municipal de Música.

4. Patrimoni, conservació i recerca

La conservació del patrimoni és un element important per la ciutadania olesana si tenim en compte el volum d'activitat associativa en aquest àmbit, però encara disposa d'un important marge de treball pel que fa a la seva divulgació i protecció. En aquest apartat es farà un repàs de quins són aquests elements que conformen la riquesa patrimonial olesana així com d'aquelles iniciatives orientades a conservar-la.

4.1. La riquesa patrimonial del municipi

En termes de protecció i catalogació Olesa disposa d'un Catàleg de Patrimoni, que recull com a monuments (categoria A):

- **La Torre del rellotge**

Construcció de titularitat municipal que es troba situada dins del nucli antic d'Olesa, al costat de la parròquia a la plaça Nova. Tot i que actualment és la torre del rellotge municipal, en l'època medieval havia estat lligada a un castell i és per aquest motiu que té les característiques d'una torre de defensa.

És de planta quadrada, amb les parets inclinades en forma de piràmide truncada i està coronada per un cos octogonal a sobre del qual hi ha un element de ferro forjat que allotja les dues campanes del rellotge.

- **Ermite de Sant Salvador de les Espases**

Aquesta ermita està documentada des de l'any 985, quan es va construir aprofitant els fonaments i les parets del castell de les Espases, tot i que actualment presenta un caràcter gòtic fruit de la reforma feta al segle XVI. Està situada al cim d'un turó de cara a la muntanya de Montserrat, on conflueixen els termes municipals d'Olesa, Esparreguera i Vacarisses, tot i que depèn de la parròquia d'Olesa.

La restauració completa es va fer l'any 1924 i el 1977 es va portar a terme l'arranjament de l'interior de la capella.

▪ L'ermita i el castell de Sant Pere Sacama

El castell de Sacama data dels segles X-XII i només en queden trossos de paret i de pedres col·locades en forma d'espiga. L'ermita formava part d'aquest castell i actualment en queda l'absis semicircular de l'antiga capella preromànica construïda entre els anys 963 i 966. La resta de la nau és fruit d'una reconstrucció posterior.

Diverses intervencions arqueològiques han provat la presència d'un jaciment d'època ibèrica del segle II a C, així com les restes d'un habitatge catalogat com a carolingi i una necròpolis d'època medieval (segles XIV-XV).

El Catàleg inclou també una sèrie d'edificis i elements (categoria B) que cal esmentar i tenir en compte, però la seva aprovació definitiva data de l'any 1994 i, per tant, la informació que aporta és força caduca. En aquest sentit, tant l'evolució urbanística del municipi com el pas dels anys fan necessària una actualització de la realitat patrimonial de la ciutat.

Taula 4.1. Edificis i elements (categoria B) del Catàleg del Patrimoni Arquitectònic d'Olesa de Montserrat (1993)

Edificis i elements	Situació
Cal Pel·la	Carrer Ample, 39
Cal Puigjaner	Carrer Creu Real, 18
Porxos Plaça de les Fonts	Plaça de les Fonts 8 i 9
Cal Matas	Carrer Coscoll, 9
Cal Nicolau Ric o Cal Dalmases	Carrer Coscoll, 17
Cal Fortesa	Carrer Coscoll, 36
Cal Milà	Plaça de les Fonts, 3
La Clota	Carrer de l'Església, 38
Naus Industrials Vilapou (antiga Càtex)	Carretera BV-1201
Paños Margarit (fàbrica Tala)	Carretera C-1411
Molí d'oli	Carrer Anselm Clavé, 90
Dipòsit d'aigua	Carrer Conflent, s/n
Cal Margarit	Carrer Argelines, 49
Cal Perpinyà	Carrer Alfons Sala, 33
Cal Badó Bruixes	Carrer República Argentina, 49

Mercat Municipal	Plaça Catalunya
Escorxador	Carrer de Mossén Cinto Verdaguer, 30
Hospital	Carrer Colom, 147-149
Grup Escolar	Carrer República Argentina, 36
Cal Reganer	Carrer Alfons Sala, 9 i 11
Edifici d'habitatges	Carrer de l'Església, 25
Cal Rapissa	Carrer Ample, 25
Tres edificis d'habitatges a la Plaça Nova	Plaça Nova, 9, 10, 11 i 12
Antigues cotxeres	Carrer Anselm Clavé, 198 – 208
Xalets Hotel Gori	Parc Municipal
Antic Hotel Gori (seu de l'Ajuntament)	Parc Municipal
Teatre Olesa	Carrer Anselm Clavé, 171-173
Edifici d'habitatges	Carrer Alfons Sala, 48
Dos edificis d'habitatges	Carrer Alfons Sala, 14-18 i 24
Conjunt de dos edificis per habitatges entre mitgeres	Carrer Alfons Sala, 50-52-58
La Rosa d'Abril	Passeig del Progrés, 44
Portal del carrer Arc de l'Església	Carrer Arc de l'Església
Portal de Santa Oliva	Carrer de Santa Oliva
Finestra de pedra	Plaça de les Fonts, 10
Finestra gòtica de cal Bià	Carrer Coscoll, 2
Finestra gòtica	Carrer de la Senyora, 9
Arc de pedra amb l'escut del prior de Montserrat	Carrer de l'Església, 36
La Palanca	Pont per a vianants a la Colònia Sedó
<u>Les Fonts d'Olesa:</u> 1. Font de Can Soler 2. Les Fonts de la Plaça 3. Font d'en Roure 4. Font de Ventura Gassol 5. Font de les Illes 6. Font de Vilapou 7. Font de la Roureda 8. Font de la Pastora 9. Font del Frare Pau 10. Font dels Encantats	

Els setze anys que han passat des d'aquesta catalogació han fet, com ja s'ha dit, que els canvis derivats de rehabilitacions i altres activitats realitzades sobre els diferents elements i edificis dibuixin una realitat diferent en quant a patrimoni arquitectònic es refereix. En aquest marc es pot esmentar el **Mas Vilar** com un nou element que ha

passat a formar part d'aquest patrimoni, però que no es troba catalogat. L'origen d'aquest mas es situa al segle XI, coincidint amb el procés de feudalització dels comtats catalans, i a mitjans del segle XIV va quedar deshabitat. Entre els anys 1996 i 1998 es va portar a terme una excavació que va permetre documentar l'evolució arquitectònica d'un mas medieval des del seu inici fins al seu abandonament, convertint el Mas Vilar en el primer jaciment d'aquestes característiques que s'ha excavat totalment a Catalunya.

Per altra banda, i fent un pas més enllà de la riquesa arquitectònica, cal fer referència a l'important patrimoni natural que envolta Olesa de Montserrat. El paratge de **Ribes Blaves** n'és un exemple situat a només a tres quilòmetres del municipi. Es tracta d'un indret singular ja que s'hi pot observar la falla que posa en contacte els materials de l'era paleozoica de la Serralada Prelitoral Catalana amb els materials d'època miocena de la Depressió del Vallès datada entre els 400 i 450 milions d'anys.

4.2. El foment de la recerca i la recuperació de la memòria històrica

La voluntat de conservació del patrimoni cultural i històric de la ciutat, així com la intenció de fer créixer l'interès sobre el coneixement del passat de la vila és el que va dur a l'Ajuntament, a través de l'Arxiu Històric Municipal, a crear el **Premi Recerca Vila d'Olesa**. Aquest premi té l'objectiu d'incentivar el coneixement de la història del municipi, i s'atorga des del 1985 per promoure l'estudi i la recerca en àrees diverses: història, geografia, pedagogia, indústria, arquitectura, urbanisme o agricultura. La dotació econòmica del premi és de 1.800 € i l'estudi guanyador és publicat per l'Ajuntament. S'ha de dir, però, que el nivell de participació és força baix.

A més d'aquest guardó, també s'atorga el **Premi de Recerca Lliure per a Escolars**, que el proper any 2009 celebrarà la seva XIV edició. Hi poden participar alumnes d'E.S.O., Batxillerat o Cicles Formatius de Grau Mitjà. L'import d'aquest premi és de 600 euros, que es desglossen en 200 euros en metàl·lic per a l'alumne o grup d'alumnes i 400 euros en material didàctic per a l'escola a la qual pertanyin els premiats. Tanmateix, l'èxit d'aquest premi és força baix i en ocasions queda desert. Tot i que totes les escoles de la vila estan al corrent de la seva celebració, pocs professors es veuen capaços d'assumir el dia a dia de les seves tasques docents i el temps addicional que suposa la tutorització i el seguiment d'un treball de recerca d'aquestes característiques.

Des del punt de vista de recursos documentals, cal destacar l'edició de dotze llibres a partir de les convocatòries dels diversos premis de recerca Vila d'Olesa, publicats per l'Abadia de Montserrat, i que formen la **col·lecció Vila d'Olesa**.

Per últim, més enllà de la tasca desenvolupada per l'Arxiu i els Premis Vila d'Olesa, s'ha de destacar la voluntat de l'Ajuntament de preservar la memòria històrica sumant-se a una iniciativa sorgida a partir d'un projecte documental de l'Arxiu Parroquial d'Olesa anomenat **"Memorial 158/08"**, mitjançant el qual es van quantificar 158 víctimes directes de la Guerra de Successió que van ser enterrades al fossar de l'església de Santa Maria d'Olesa. Així, l'Ajuntament es va voler sumar al record d'aquestes víctimes anònimes amb la institucionalització de la Diada Nacional de l'11 de setembre com homenatge a la història d'Olesa, realitzant diverses activitats orientades a conservar el record i el foment de la memòria històrica.

4.3. La vitalitat creixent de l'associacionisme vinculat al patrimoni

Des de l'àmbit associatiu a Olesa existeix, com ja s'ha esmentat a l'apartat 1.3., un gruix d'entitats que neixen com a resposta a inquietuds de la ciutadania vers el coneixement de la vila, la seva història i la conservació d'elements que formen part de la riquesa natural i patrimonial del municipi. Cal destacar, en aquest sentit, la tasca que porten a terme els **Amics de Sant Salvador de les Espases**, el **Centre Muntanyenc i de Recerques Olesà (CMRO)**, junt amb la recent aparició dins del panorama de la documentació i la recerca del **Centre d'Estudis Passionàrium**.

Tanmateix, tot i la tasca que desenvolupen tant l'Ajuntament com les entitats a l'hora de conservar el patrimoni olesà, la difusió d'aquest patrimoni no sembla que arribi del tot al conjunt de la ciutadania i la riquesa patrimonial i natural de la vila no ha esdevingut un element clau de la imatge d'Olesa. Una opció que sens dubte la faria més atractiva cap a l'exterior però també fomentaria el sentiment de cohesió de la ciutadania.

És de destacar que dins les activitats programades per l'Àrea d'Educació pel curs 2008-2009 no n'hi hagin de relacionades amb el coneixement del patrimoni olesà, ja sigui arquitectònic o històric, tot i que sí que se'n contemplen pel que fa al coneixement del medi natural propi. En aquest sentit, l'únic recurs existent és un tríptic que es va editar amb ajuda d'una subvenció de la Diputació de Barcelona on s'informa d'indrets de

patrimoni cultural, històric i natural d'Olesa per visitar i també de les festes i tradicions del municipi.

Existeix, per tant, un marge ampli de treball en l'actuació proactiva de l'Ajuntament pel que fa a la conservació, recuperació i divulgació de la riquesa patrimonial d'Olesa. Tot i això, la presència d'un nucli d'associacions dedicades a aquest objectiu constitueix una bona oportunitat per a l'impuls de nous programes i iniciatives.

5. El foment de la lectura com a motor cultural

5.1. La Biblioteca, el principal pont d'accés a la cultura

Segons dades del 2007, un 43% de la població d'Olesa (9.260 persones) té el carnet de la biblioteca i, d'aquests, un 38% són usuaris actius de préstec. Aquesta és una dada positiva i, en un municipi com Olesa on hi ha una certa manca d'espais culturals municipals, la Biblioteca esdevé encara més important com a agent cultural actiu a l'hora d'arribar a tota la ciutadania i establir-ne relacions de proximitat.

La **Biblioteca Municipal Santa Oliva** forma part de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona i, com ja s'ha esmentat anteriorment, es gestiona a partir d'un conveni entre l'Ajuntament i l'entitat provincial.

Com es comprova en la taula 5.1, la Biblioteca Santa Oliva no arriba a l'estàndard establert pel Servei de Biblioteques pel que fa als m² tot i que sí que ho fa en termes de personal que hi treballa. En quant a equipament informàtic i punts de lectura, es troba en una situació de dèficit, mentre que en les hores de servei i el fons documental és superior. Especialment destacable és aquest darrer element, ja que el fons bibliogràfic supera en 7.750 volums el preestablert per biblioteques similars.

Taula 5.1 Dades bàsiques de la Biblioteca i comparativa amb estàndards*

	Estàndards	Biblioteca Santa Oliva
Superfície de programa (m ²)	1.100 m ²	817m ²
Personal	5-7	6
Equipament informàtic	13+(10 formació)	8 per públic ¹⁴ + 7 per personal
Punts de lectura	110	82
Fons documental final	25.000	32.750
Hores de serveis setmanals	35 h.	36,5 h.

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

** Estàndards de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona*

¹⁴ D'aquests 8 ordinadors 4 són amb connexió a Internet per a adults, 1 amb connexió a Internet per a infants i 3 són per consulta del catàleg.

Taula 5.2 Dades d'ús de la Biblioteca Santa Oliva

	Total 2007	Mitjana
Nombre de visites	94.942	350 / dia
Ús del servei de préstec	20.956	77 / dia

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament

Però més enllà dels recursos, el que resulta interessant és comprovar l'important impacte que té aquest equipament al municipi. Els indicadors de lectura pública, que es mostren en la següent taula, situen la Biblioteca Santa Oliva en una posició força bona comparativament amb la mitjana de biblioteques, especialment pel que fa a visites per dia i préstecs per dia de servei. Cal destacar el fet que el 43% de la població d'Olesa compta amb carnet de la biblioteca i que les mitjanes de visites i préstecs per dia són força superiors a la mitjana de biblioteques.

Tanmateix, com ja s'apuntava a la taula anterior, sembla que el fet de no disposar d'equipaments informàtics suficients fan que l'accès a Internet per dia de servei s'ubiqui a la meitat en comparació a la mitjana de les biblioteques corresponents a aquest mòdul.

Taula 5.3 Indicadors de la lectura pública

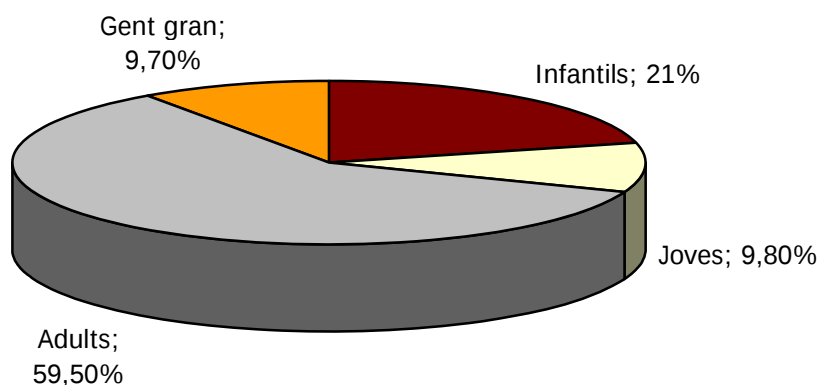
Indicadors de rendiment	Biblioteca Santa Oliva 2007	Mitjana biblioteques mòdul 2007
Visites per dia de servei	350	246
Préstecs per dia de servei	216	160
Accés a Internet per dia de servei	26	50
Visites per habitant	4,27	4,19
Préstecs per habitant	2,63	2,72
Accés a Internet per habitant	0,32	0,84
Usuaris inscrits per habitants	43	44
Percentatge població inscrita	42%	37%
Usuaris que fan ús del servei de préstec	38%	42%
Préstecs per documents	1,79	1,24
Fons documental per habitant	1,47	2,33
Ordinadors per cada 10.000 habitants	7	12

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Pel que fa a la caracterització dels usuaris en grups d'edat, hi predominen els adults, seguits de molt lluny dels infants, després els joves i la gent gran, que estan pràcticament igualats. Per tant, un públic intergeneracional amb interessos molt

diferents. Val a dir que la consulta bibliogràfica per part dels joves ha disminuït de manera molt accentuada en els darrers anys, possiblement degut a la utilització d'Internet i de la recerca telemàtica per respondre a la majoria de necessitats de consulta informativa.

Gràfic 5.1 Usuaris del Servei de Préstec de la Biblioteca per edats. Any 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades facilitades per de la Biblioteca.

Complementàriament al seu servei principal d'accés al fons bibliogràfic, la Biblioteca Santa Oliva porta a terme diverses activitats de foment i difusió de la lectura, que durant l'any 2007 van ser les següents:

Taula 5.4. Activitats, publicacions i difusió feta per la Biblioteca Santa Oliva 2007

Activitats	Biblioteca Santa Oliva 2007
Exposicions	3
Hores de conte	9
Conferències	11
Visites escolars	11
Visites organitzades	2
Audicions i concerts	1
Cursos i tallers	9
Tertúlies literàries	15
Altres activitats	4
Guies de lectura	16
Programes de ràdio	20
Altres publicacions	4
TOTAL	105

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Aquestes iniciatives són positives ja que a més de fomentar la lectura i l'ús dels serveis bibliotecaris esdevenen, especialment a través de les tertúlies literàries, un molt bon espai d'interacció entre persones que comparteixen interessos comuns.

5.2. Iniciatives de foment de la lectura i l'escriptura

En la línia de foment de la literatura, el Servei de Dinàmica Educativa de la Regidoria d'Educació, en col·laboració amb el Servei Local de Català, organitza el **Concurs literari infantil i juvenil de conte i narració breu en català** per la Diada de Sant Jordi, que l'any 2008 va realitzar la XVIena edició. La iniciativa és una manera festiva de fomentar la literatura entre els més joves a més de contribuir a mantenir viva la tradició d'aquesta festivitat.

6. Cultura tradicional i popular; el pes de l'herència

6.1. La cultura tradicional com a element catalitzador

El pes de la tradició i la cultura popular a Olesa és molt alt, cristal·litzant en associacions que es dediquen al seu foment i en la importància d'un calendari festiu que vertebrava, en bona mesura, l'activitat cultural olesana.

Certament, la cultura tradicional i popular té un fort arrelament al municipi, esdevenint un impulsor d'iniciatives col·lectives que tenen com a objectiu mantenir aquesta vessant activa i present dins la realitat cultural de la vila. Així, entitats com **l'Agrupació Cultural Folklòrica Olesa Sardanista**, **l'Esbart Santa Oliva (UEC)**, **l'Esbart Olesà**, **l'Associació de Geganters i nans** o els **Diables Custus Ignis d'Olesa de Montserrat**, l'activitat dels quals ja ha estat explicada anteriorment, són exemples del bon estat de salut de la cultura tradicional olesana.

6.2. L'existència d'un calendari festiu consolidat

Pel que fa al calendari festiu i tradicional d'Olesa, s'estructura a partir d'un corpus bàsic de festivitats catalanes al que s'afegeixen algunes de pròpies de la vila. Seguidament es descriuen cadascuna d'elles per tal d'analitzar el pes i la importància que tenen sobre la cultura olesana:

⇒ **Sant Antoni Abat**

Anys enrere era costum beneir el bestiar i les cavalleries. Aquesta festivitat s'organitzava gràcies a la col·laboració d'associacions de Sant Antoni Abat de les rodalies, que de manera rotativa durant els mesos de gener i febrer participen en la festa de tots els pobles veïns. Tanmateix, actualment ja fa dos anys que no es celebra a la vila per la manca de relleu generacional.

⇒ **Carnaval**

Per aquesta festivitat s'organitza un cercavila i un ball de disfresses el dissabte, i per acabar, el tradicional enterrament de la sardina la nit del dimecres de cendra.

⇒ **La Passió**

Aquesta festivitat tan representativa a Olesa, ja tractada en altres apartats del document, mostra la vida, la mort i la resurrecció de Jesucrist. La seva representació es porta a terme els mesos de març, abril i maig al Teatre de La Passió.

⇒ **Setmana Santa, els "misteris"**

La tradició dels Monuments de setmana santa a Olesa, els popularment anomenats "misteris", té un pes important dins les festivitats tradicionals olesanes. La representació amb imatges dels diferents moments de la passió de Jesucrist està documentada des de finals del s. XVII i al llarg del s. XVIII, fet que li aporta un valor històric i cultural elevat. L'entitat Coordinadora dels Misteris treballa per la conservació d'aquesta tradició al municipi.

⇒ **Sant Jordi**

Al voltant de la diada de Sant Jordi s'organitza una Setmana Cultural durant la qual es realitzen conferències, exposicions i presentacions de llibres. Es fa el lliurament de premis als guanyadors del Premi Sant Jordi infantil i juvenil de conte i narració breu en català. Aquesta festivitat l'organitzen les Regidories de Cultura i Educació de l'Ajuntament amb la col·laboració de gran part de les entitats culturals olesanes.

⇒ **Aplec de la Sardana**

Aquesta reunió anual està organitzada per l'Associació Olesa Sardanista i s'hi duen a terme diverses ballades repartides per diversos espais.

⇒ **Santa Oliva**

Amb motiu de la festivitat de Santa Oliva, patrona d'Olesa de Montserrat, es realitzen diverses activitats al municipi com l'ofrena floral, la tabalada de Santa Oliva, teatre, bastoners, actuacions musicals, activitats esportives, fira d'artesanía, ball, correfoc, jocs i animació infantil, xocolatada, exposicions al carrer, havaneres i altres activitats. Hi ha el costum de reunir els capellans fills d'Olesa i tots els que han estat a la parròquia per concelebrar una missa.

⇒ **Festa Major**

Tot just passada la festivitat de Santa Oliva, a Olesa les celebracions de la Festa Major que inclouen la revetlla de Sant Joan. L'any 1366 el rei Pere el Cerimoniós, a precs del prior de Montserrat, Jaume de Vivers, va concedir la celebració d'una fira a la vila. Es creu que aquesta fira fou el bressol de la Festa Major, que se celebra el dia 24 de juny, per Sant Joan.

Amb motiu d'aquesta festa, l'Ajuntament i les entitats de la vila organitzen tot tipus d'activitats: exposicions, concursos, trobades de gegants, sardanes, activitats esportives, concerts, balls, etc. Com és tradició, la nit de la revetlla s'encenen les fogueres de Sant Joan.

⇒ **Sant Cristòfol**

Tot i que aquesta festa fa un temps que no es celebra, s'esmenta en aquest apartat perquè fins fa pocs anys tenia un pes important al calendari festiu d'Olesa. Consistia en un ball el dissabte a la nit, un esmorzar popular el diumenge al matí i seguidament cotxes i camions realitzaven els típics Tres Tombs pels carrers més cèntrics de la ciutat. Novament, la manca de relleu generacional és el motiu principal per la pèrdua d'aquesta tradició.

⇒ **Aplec de Sant Salvador de les Espases**

Aquesta romeria a l'ermita de Sant Salvador de les Espases ha passat a formar part de les tradicions olesanes a partir d'una iniciativa dels Amics de Sant Salvador de les Espases. En arribar a l'ermita es fa un esmorzar, es ballen sardanes i es celebra una missa a la capella.

⇒ **Diada de l'11 de setembre**

Per aquesta festivitat es fan diverses activitats culturals com conferències, concerts, la trobada anual de puntaires, exposicions, i activitats per joves i infants.

⇒ **Correllengua**

Després de vuit anys de celebració del Correllengua a Olesa ja es pot catalogar com part del calendari festiu de la vila. Ajuntament i diverses entitats participen d'aquestes jornades que tenen per objectiu fer de la llengua catalana un element d'integració i cohesió.

⇒ Festes de Nadal

Les activitats que es porten a terme en l'època de Nadal a Olesa s'inicien a mitjans de desembre amb la inauguració dels diorames de pessebres i la inauguració del pessebre popular que s'organitza de manera conjunta entre l'Ajuntament i l'Associació de Pessebristes d'Olesa.

En aquestes dates es fan tota una sèrie d'activitats que esdevenen tradicions al municipi, com és la pujada del pessebre a la Creu de Saba que organitza La Unió Excursionista de Catalunya (UEC) i la representació dels Pastorets que organitza el Casal Catequístic amb la col·laboració de la Regidoria de Cultura i l'Escola Municipal de Música.

Taula 6.1. Calendari de festes populars a Olesa de Montserrat

Data	Activitat
5 de gener	Cavalcada dels reis mags
17 de gener	Diada de Sant Antoni Abat
Dijous gras	Festes de Carnaval
Març, abril, maig	La Passió
	Setmana Santa
23 d'abril	Sant Jordi
Segon diumenge de maig	Aplec de la Sardana
10 de juny	Santa Oliva
24 de juny	Festa Major
Segon cap de setmana de juliol	Sant Cristòfol
Primer diumenge de setembre	Aplec a Sant Salvador de les Espases
11 de setembre	Diada de l'Onze de Setembre
Setembre	Correllengua
Octubre i Novembre	Jornades de Diversitat Cultural
25 de desembre	Nadal

A més del calendari tradicional s'han de tenir en compte les diverses festes dels barris d'Olesa que es realitzen entre juny i setembre, organitzades per les associacions de veïns, i que acaben de configurar el panorama festiu del municipi. Cal tenir present que aquestes celebracions tradicionals són una bona manera de trobar nous espais de col·laboració entre les entitats i l'Ajuntament i, una vegada més, el treball conjunt entre aquests dos pilars de la cultura olesana s'hi veu reflectit en totes les celebracions del calendari festiu.

Tot i haver optat per separar aquest apartat del punt 5 sobre el Patrimoni, s'ha de tenir present que el conjunt de festes populars i tradicionals formen part també, d'un patrimoni intangible que, com a tal, s'ha de preservar i conservar.

7. Les arts visuals, entre la tradició i la modernitat

Tot i l'existència d'un nombre creixent d'artistes a la vila, sembla que a Olesa no es dóna, a hores d'ara, una connexió definida entre ells. No hi ha espais de col·laboració ni coordinació en àmbits de creació pròpiament, amb iniciatives i propostes conjuntes, ni en l'àmbit organitzatiu, amb cap associació ni entitat que reculli les seves inquietuds i necessitats. Aquest fet no deixa de cridar l'atenció en una ciutat com Olesa, on l'activitat associativa és força dinàmica i on existeix un centre municipal de formació artística.

7.1. L'Escola d'Arts i Oficis, de la potencialitat a la realitat

La **Fundació Escola Municipal d'Arts i Oficis** és un centre de formació creat l'any 1924 per Daniel Blanxart i Pedrals i el primer director i professor del centre fou Miquel Coll i Alentorn. Tot i que en origen la seva funció era la de formar nous tècnics i obrers especialitzats per fer avançar les indústries locals, la seva activitat ha anat variant al llarg dels anys. La formació ocupacional inicial va desenvolupar-se al centre fins que el curs 1976-77, l'augment de la demanda d'FP va dur a la creació d'una escola específica. Des de la dècada dels seixanta, l'oferta incorpora idiomes i entre el 1969 i 1986 va acollir classes de música, fins que es separà l'àrea de música per formar l'actual Escola Municipal de Música.

Pel que fa a la formació, s'ha d'analitzar el paper que el centre juga actualment a la vida cultural olesana, però també s'ha de posar la vista en les potencialitats que aquest centre té per esdevenir un element més actiu i dinamitzador de les arts al municipi.

L'oferta formativa pel curs 2008-2009 és la següent:

Taula 7.1 Oferta formativa Escola Municipal d'Arts i Oficis. Curs 2008-09

Secció		
Art	Taller d'Art infantil i juvenil	Taller d'art infantil Taller d'art juvenil Taller d'art per a joves L'art del reciclatge
	Taller d'art per a adults	Pintura artística Dibuix artístic Taller d'il·lustració Taller d'aquarel·la Pintura sobre seda Taller de gravat Arts aplicades / manualitats Iniciació a la joieria Il·luminació decorativa
Idiomes	Anglès	Anglès infantil Anglès júnior Cursos per a adults Conversa One to one
	Francès	Cursos per a adults On se trouve
	Italià	Cursos per a adults Conversa
	Alemanys	Cursos per a adults Conversa Private unterrichtsstunden
Noves tecnologies	Ofimàtica infantil Ofimàtica bàsica Ofimàtica Mòduls Mecanografia Comptabilitat bàsica Usuari bàsic Edició fotografia digital Creació pàgines web Animació multimèdia	
Cuina i pastisseria	Cuina	Cuina per a joves Cuina pràctica Cuina per a convidats Cuina de l'àvia
	Pastisseria	
Artesania	Puntes al coixí Tapissos Aprofita els retalls (patchwork) Art tèxtil	
Recursos personals	Taller de narrativa Comunica't amb eficàcia Gestió de les emocions Temps de flors Vesteix la taula	

L'oferta és força variada i a cada inici de curs s'incorpora algun curs nou i se'n desestimen d'altres, tot i que actualment els cursos que més èxit tenen en quant a nombre de persones matriculades són els d'idiomes.

Tot i no disposar de dades més actualitzades, a partir de l'anàlisi de la memòria 2006-2007 es pot comprovar que la proposta de cursos i tallers que es presenta a principis de cada curs no sempre es fa efectiva, ja que en alguns casos no s'assoleix el nombre mínim de matriculats. S'ha de tenir en compte, però, que des del curs 2004-05 es realitzen cursos i tallers de caràcter mensual o trimestral. Aquesta oferta va suposar un creixement força significatiu respecte el curs 2003-04 pel que fa a nombre de matrícules, passant de 472 a 533 degut, principalment, a que el nivell de compromís de les persones matriculades és menor en aquests cursos de curta durada al no haver de lligar-se a una formació anual.

Des del punt de vista econòmic, l'Escola disposa d'un pressupost de 212.748,38 euros per al curs 2008-09, que en la major part correspon a les matrícules dels alumnes (66,7%) i a les aportacions econòmiques de l'Ajuntament (22,6%).

Taula 7.2 Alumnes i cursos de l'Escola Municipal d'Arts i Oficis 2006-2007

Curs 2006-2007		Percentatge
Nombre de cursos programats	91	
Nombre de cursos desenvolupats	72	79,1%
Total alumnes matriculats	524	
Alumnes que han participat en cursos anuals	390	74,4%
Alumnes que han participat en cursos mensuals o trimestrals	134	25,6%

Font: Elaboració pròpia a partir de la Memòria de Gestió 2006-07 de la Fundació Escola Municipal d'Arts i Oficis d'Olesa de Montserrat

El paper de l'Escola a Olesa no és actualment el d'un agent clau de foment de les arts, com ho demostra el fet que la major part dels ingressos de la Fundació, a nivell de matrícules, procedeixen de l'oferta formativa en idiomes. Tanmateix, cal fer esment a la seva activitat més enllà de l'àmbit formatiu en relació a:

- La col·laboració amb programes socials de regidories de l'Ajuntament, com el *JoBArt* i el projecte *A...Escena!* (Àrea d'Immigració de la Regidoria de Serveis Socials) o la realització de cursos de Formació Ocupacional (Promoció Econòmica) i de tallers de la Regidoria de Joventut. A més, aquest any, es realitzaran cursos en coordinació amb la Regidoria de Polítiques d'Igualtat.
- El desenvolupament d'un projecte d'activitats culturals propi, en el que s'hi inclou l'organització del **Concurs de Dibuix i Pintura Escolar** i el **Concurs de Pintura Local** o de mostres de les obres creades pels alumnes del centre. L'Escola també contribueix a la programació d'activitats artístiques al carrer, com la Trobada de puntaires, el **Concurs de color sobre l'asfalt** i el **Concurs de pintura ràpida**.

Certament, sembla que la direcció del centre està posant esforços en revifar el seu rol a la cultura olesana, a través d'una oferta més variada i més adaptada als nous temps per intentar atreure, també, a un alumnat jove interessat per l'art en les seves diverses vessants.

A més del reforç de les eines i mecanismes de difusió (web, programes impresos,...) que ja s'està fent, cal trencar amb la visió que es pot tenir de l'Escola com un centre caduc i poc adaptat als nous temps, una percepció en la que intervenen elements diversos que fan que el projecte del centre no acabi de trobar el seu lloc dins la realitat cultural olesana.

7.2. Els espais i l'activitat: assignatura pendent

Pel que fa a la difusió i a la programació, s'ha de dir que Olesa disposa d'alguns espais adequats per l'exhibició d'obra expositiva. L'Ajuntament fa ús de les tres sales de que disposa la Casa de Cultura: la **Sala 1** o "Sala dels agermanaments", la **Sala 2** (que realment es correspon amb el vestíbul de l'Auditori) i la coneguda com **Sala 3**, on es poden fer reunions, els Consells de Cultura, i que la biblioteca usa per fer-hi tots els Clubs de Lectura (mínim 2 al mes), les activitats per adults (mínim 1 cop al mes) i els tallers de Nadal i Sant Jordi, a més d'alguna exposició.

Al llarg de l'any 2007 l'Ajuntament va organitzar 30 exposicions en aquests tres espais, però cap d'ells té l'ús únic d'exposició i no poden acollir obres contemporànies que necessitin més espai o elements diversos com poden ser les instal·lacions.

Des de l'àmbit privat, el teatre de La Passió compta amb una sala d'exposició on, a més d'exposar el seu fons d'art contemporani, també s'ofereix a col·lectius, persones individuals o entitats que vulguin fer-ne ús. Actualment l'Ajuntament està en procés de signar un conveni d'ús de l'espai, que es troba al vestíbul del teatre i es coneix com **l'Espai d'art de la Passió**.

Com s'ha fet esment en apartats anteriors, el fons d'art propi de La Passió d'Olesa compta amb gran quantitat de cartells de diversos artistes catalans de renom que han realitzat obres de cartelleria per a la representació de La Passió i que han esdevingut un fons d'art contemporani català força important.

També s'ha de destacar, com a iniciatives expositives pròpies de la vila, l'**Exposició de Pintors Olesans**, que es celebra anualment a l'Espai d'Art de la Passió i que ha superat la 12ena edició, així com l'**Exposició d'Artesania** que es pot visitar a la Casa de Cultura, totes dues organitzades des de la Fundació Escola d'Arts i Oficis.

8. Elements transversals

8.1. La comunicació com a eina essencial

La importància de la comunicació dins d'un municipi, ja sigui des de la iniciativa pública com privada, és cabdal pel que fa a la difusió, però aquesta rellevància va més enllà de la funció social que tenen els mitjans de comunicació municipals en tant que unificadors i elements de cohesió. Així doncs, l'anàlisi de la realitat comunicativa a Olesa és necessària per completar la definició de la seva situació cultural, ja que és un element transversal a totes les àrees i vessants de la realitat social i, per tant, també cultural.

Com a canals existents en aquest sentit, s'ha d'esmentar, primerament, la web de l'Ajuntament (**www.olesam.cat**) que és l'eina bàsica de comunicació entre el consistori i la ciutadania. A partir d'aquesta web el ciutadà pot obtenir informació sobre la ciutat, els serveis o els tràmits. A més, és una via perquè l'Ajuntament pugui comunicar el que necessita a la ciutadania i presentar informació rellevant d'actualitat a través de les notícies, l'agenda i el tauler d'anuncis. La web municipal també és un espai ofert a entitats i col·lectius com a plataforma per fer ressò de la seva activitat, tot i que no existeixen canals de gestió o d'edició dels continguts per part de les associacions.

Fent ús també de la pàgina web com un mitjà de comunicació bidireccional, la **participació ciutadana** ha tingut presència en el debat sobre el Pla d'Actuació Municipal 2007-2011 i sobre el Pla d'Acció Cultural, constituint un nou àmbit de recollida de percepcions i inquietuds ciutadanes a tenir en compte.

Per altra banda, **Olesa Ràdio**, l'emissora municipal, compleix un paper important pel que fa a la cohesió i, en l'àmbit pròpiament cultural, per la funció difusora no només de la programació, sinó també de les diverses iniciatives que es porten a terme a la ciutat per part d'entitats o Ajuntament. S'ha de tenir present també que la ràdio, a través bàsicament de tertúlies i participació dels oients, esdevé un fòrum valuós sobre els temes que preocupen i interessen a la ciutadania.

Per últim, l'Ajuntament d'Olesa edita la revista **El Nunci de la Vila**, una publicació d'informació municipal que tracta els temes d'actualitat referents a la gestió municipal,

propostes i projectes, però que no es publica amb una periodicitat fixa (tot i que gira al voltant d'un número cada sis mesos). Aquest fet limita la seva capacitat de funcionar com a canal de seguiment de l'actualitat i les propostes culturals per part de la ciutadania.

Pel que fa als mitjans de comunicació privats, en l'àmbit digital Olesa compta amb la delegació del diari digital **Vilaweb**, tot i que aquest mitjà no compta amb informació actualitzada, i amb **aolesa.com** que publica, bàsicament, notes de premsa.

Pel que fa als mitjans en paper, el **Regió 7** (dedicat a la informació de la Catalunya central) inclou notícies d'Olesa d'elaboració pròpia, com també ho fa el quinzenal gratuït **Al Dia** (depenent de Regió 7). També cal destacar el **Periòdic 08640**, de publicació mensual, que des de l'any 2004 recull bona part de l'actualitat del municipi així com una agenda de part de les activitats culturals. El **Diari del Baix Llobregat Nord** també és una revista mensual d'informació gratuïta. Per altra banda, tot i la seva irregularitat en la periodicitat de publicació, cal esmentar l'**Opinió del Baix Llobregat Nord**, també d'informació comarcal.

A més d'aquests mitjans hi ha d'altres d'àmbit comarcal i regional que també tracten la realitat olesana però des d'una perspectiva molt més general i no esdevenen elements de cohesió social tan importants com els mitjans locals.

Per últim, i específicament en l'àmbit de joventut, també cal deixar constància de l'**Info Jove**, un butlletí trimestral que s'edita des de la Regidoria de Joventut en format paper, amb la finalitat de posar al corrent a la població jove d'Olesa de l'oferta d'activitats existents, amb especial atenció a les que es realitzen a Cal Mané o s'impulsen des de les entitats. S'ha de dir, però, que també és un mitjà marcat per la inconstància en la seva publicació, principalment, perquè depèn de subvencions.

Des del punt de vista cultural, existeix una manca de difusió conjunta pel que fa a la programació d'actes i espectacles que porten a terme les diverses entitats, un paper que podria veure's desenvolupat a través d'una agenda cultural mensual municipal. Actualment, i tot i que el Consell de Cultura té un paper fonamental d'encontre i posada en comú de les diverses iniciatives, cal un sistema que, si bé no eviti completament la superposició d'actes organitzats per diferents col·lectius, permeti el coneixement de les activitats ja fixades a l'hora de decidir la pròpia programació.

8.2. Els joves, entre el present i el futur de la cultura

El paper que ocupa el jovent a Olesa en l'àmbit cultural no és molt actiu, tot i que hi ha cert dinamisme dels joves organitzats en entitats com el **Bloc Juvenil** d'El Casal o l'**Agrupament Escolta i Guia Sant Bernat de Claravall (EI CAU)**, les entitats culturals del municipi tenen problemes de relleu generacional per la manca d'entrada de gent jove, fet que obliga a plantejar noves estratègies.

Així mateix, i des del punt de vista del consum i la creativitat cultural d'aquest segment de població, existeixen percentatges baixos d'assistència als cursos de l'Escola d'Arts i Oficis i a la biblioteca, i de participació en els diferents processos i canals de decisió.

És quelcom sabut que en la societat actual es dona una aferrissada competència a l'hora de captar l'atenció i el temps del jovent, una situació deguda a la multiplicitat d'ofertes d'entreteniment que actualment hi ha, adreçades a aquest col·lectiu, entre les quals les ofertes culturals ocupen un espai molt reduït, i Olesa no és una excepció dins aquesta realitat.

Un nou context basat, principalment, en un increment de la presència de les noves tecnologies en els hàbits de consum cultural de la població més jove estableix unes noves regles del joc a l'hora de captar la seva atenció. Davant la massiva proliferació d'equipaments destinats al "consum d'habitatge" com són els reproductors de música, els ordinadors personals amb Internet o les consoles d'última generació, l'oferta cultural juvenil no pot seguir les línies tradicionals d'actuació. Així doncs, es presenten nous reptes per captar l'atenció d'aquest sector de la ciutadania i involucrar-lo en projectes i iniciatives que els semblin interessants, ja sigui com a agents actius, participant directament de l'activitat de les diverses entitats, o com a consumidors i públics de l'oferta cultural que s'ofereix.

En aquest punt cal entreveure com una bona oportunitat la redacció del nou **Pla Local de Joventut 2009-2011**, una eina que permetrà treballar les polítiques de joventut a curt i llarg termini.

Per altra banda, més enllà de la població més jove que dificulta el relleu generacional a nivell associatiu, cal afegir-hi un important gruix del col·lectiu d'entre 25 i 35 anys que,

procedents d'altres municipis (especialment de l'àrea metropolitana), ha arribat a Olesa a viure-hi, esdevenint un grup poc representat en la realitat cultural de la vila. A més de la barrera que suposa arribar a una localitat nova i haver d'adaptar-se a les seves dinàmiques socials i conèixer les activitats que s'hi fan, aquest col·lectiu es troba amb una manca d'oferta dirigida a ells o, almenys, els mecanismes de difusió que s'utilitzen a l'hora de captar la seva atenció no semblen estar ben orientats.

Certament, és difícil incloure a persones nouvingudes (que potser no han participat mai de les activitats culturals que es feien als seus llocs de procedència) a la dinàmica pròpia d'un municipi, però una bona manera d'aconseguir-ho és impulsant alguna oferta concreta que trenqui aquesta primera barrera. Així doncs, tant des de les diverses àrees de l'Ajuntament com des de la iniciativa associativa, cal tenir present a aquest col·lectiu per la seva potencialitat a l'hora de fomentar l'activitat cultural i associativa del municipi.

En aquest sentit, i en relació al que s'afirmava en el punt anterior, la manca d'informació específica i accessible sobre l'oferta cultural a la vila esdevé un dèficit a l'hora de captar públic com agents actius dins la dinàmica associativa cultural d'Olesa.

8.3. Educació i cultura, un binomi rellevant i necessari

La relació entre els centres escolars i els diferents actors culturals d'un municipi és quelcom molt important ja que, en molts casos, són la primera presa de contacte que té la mainada i el jovent amb els diversos sectors culturals.

A Olesa, aquestes relacions es materialitzen en forma d'activitats concretes programades al llarg del curs per part de l'Ajuntament. Així doncs, analitzant la programació pel curs 2008-2009 es pot extreure una visió de quines relacions formals s'estableixen entre aquests dos sectors: educatiu i cultural, per tal d'identificar quines estan més treballades i quines són les que cal reforçar. Les activitats relacionades amb la cultura previstes pel curs 2008-2009 són les següents:

Taula 8.1 Activitats culturals programades per als escolars d'Olesa

Curs 2008-2009		
Activitat	Àmbit	Organitza
Anem a la biblioteca	Foment de la lectura	Biblioteca Santa Oliva
Campanya de teatre, música i dansa	Teatral	La Xarxa
Espai d'art	Arts plàstiques	La Passió
Teatre'n dins	Teatral	La Passió
XVII Premi Sant Jordi 2009	Literari	Servei Local de Català
Selvàtics	Teatral	La Passió, Casal, UEC, Escola d'Arts i Oficis i Ajuntament d'Olesa
Coneguem un instrument musical	Musical	Escola Municipal de Música
Cantata el Follet Valent	Musical	Escola Municipal de Música

Font: Elaboració pròpia a partir del Programa d'Educació 2008 – 2009

Com es pot veure, els àmbits culturals més representats a les activitats programades per a que realitzin l'alumnat d'Olesa són el teatral, en primer lloc, seguit del musical. Tenint en compte la preeminència del teatre a la vida cultural olesana no és d'estranyar que sigui aquest àmbit el més representat en quant a activitats escolars.

S'ha de destacar en aquest punt la tasca de La Passió, que pel curs 2008-09 presenta tres propostes: una dedicada al coneixement del teatre (*Teatre'n dins*) amb una visita guiada i un taller al seu equipament, una altra en l'àmbit de les arts plàstiques (*Espai d'art*), mostrant el seu espai d'art, i una tercera presentada de manera conjunta amb la Unió Excursionista de Catalunya (UEC), El Casal, l'Escola d'Arts i Oficis i l'Ajuntament (*Selvàtics*), que té l'objectiu d'introduir el tema de la diversitat cultural a partir d'una representació teatral creada per joves.

L'Escola Municipal de Música també organitza dues activitats, una de més didàctica (*Coneguem un instrument musical*) per tal de donar a conèixer a l'alumnat els diferents instruments musicals, i una altra (*Cantata el Follet Valent*) dirigida als alumnes d'infantil (P4 i P5) amb la preparació d'una experiència musical de gran format amb un acompanyament instrumental en viu.

El foment del coneixement de les arts plàstiques està poc representat en les activitats escolars d'Olesa. L'Escola Municipal d'Arts i Oficis disposa d'un equipament que actualment només té activitat continua a les tardes i que podria oferir tallers per donar a conèixer les arts plàstiques a l'alumnat durant l'horari escolar. Així mateix, també es troben a faltar, com ja s'ha esmentat en apartats anteriors, activitats orientades a conèixer el patrimoni històric de la vila.

III. RECULL DE VISIONS CULTURALS

El Recull de Visions Culturals s'ha construït a partir de les reflexions fetes pel conjunt de ciutadans i ciutadanes que s'han entrevistat de forma individual, de les aportacions fetes pels membres de la Comissió Ciutadana del Pla, pels participants a la Jornada Participativa i pels integrants del Consell de Cultura¹⁵. Per tant, es tracta d'una aproximació feta de la suma de diferents subjectivitats, que no té pretensió de representativitat sinó d'aportar qüestions al diagnòstic que sense el coneixement de la realitat d'aquestes persones no es podrien analitzar en profunditat.

Així, mentre en el Mapa de Recursos Culturals la informació és objectivable i s'ha anat avaluant de forma analítica, el Recull de Visions fa una aproximació de manera que l'interès se situa en les percepcions, els discursos dominants i els perifèrics. Per aquest motiu s'han recollit aportacions a través de formats i canals diversos, maximitzant la possibilitat de recollir aportacions de persones de perfils diferents, que poguessin aportar mirades i matisos sobre una mateixa realitat¹⁶. Val a dir que s'ha realitzat la tasca de fer una lectura transversal de les entrevistes i aportacions recollides, mirant de detectar aquelles qüestions que es presenten amb un major pes entre els participants.

El recull de visions culturals s'estructura a partir de quatre grans eixos temàtics:

- El context social i territorial d'Olesa
- El substrat cultural del municipi
- Els sectors culturals
- Els equipaments i recursos

¹⁵ Per a l'elaboració del recull de visions, també s'han utilitzat les tertúlies sobre el Pla d'Acció Cultural a Olesa Ràdio, en el marc del programa *Els matins d'Olesa Ràdio* i el magazine *Amb Solera*.

¹⁶ El llistat de persones entrevistades i participants a la Comissió Ciutadana, a la Jornada Participativa i al Consell de Cultura es troba en l'annex.

1. Les visions en relació al context social i territorial

Per analitzar quines són les principals visions en relació a l'accés a la cultura i al grau d'activitat i de foment de la creació que existeix a Olesa, convé en primer terme determinar quin és el context en que es desenvolupen. Aquesta tasca ha de permetre realitzar una primera aproximació (subjectiva) a quina és la dinàmica social del municipi, al mateix temps que ha de permetre determinar quins són i han estat els principals canvis que la política cultural d'Olesa cal que tingui en compte. En aquest sentit, les principals aportacions que han fet els participants assenyalen les següents qüestions:

❖ Olesa, cada cop més oberta a l'exterior

Existeix la percepció generalitzada que el municipi ha superat el tradicional aïllament (geogràfic i relacional) en favor d'un creixement continuat dels fluxos d'intercanvi i de mobilitat amb l'àrea metropolitana de Barcelona. Aquest fet, junt amb el creixement demogràfic i urbanístic del municipi, s'apunta com l'element més important de canvi en relació al context. Existeix però la sensació que l'ampliació de les dinàmiques de relació amb la capital han determinat també una certa pèrdua de contacte amb l'àmbit territorial històric de referència: Montserrat i l'entorn proper.

❖ Més enllà dels 20.000 olesans...

Olesa ha experimentat també un augment molt significatiu del volum de població en un període curt de temps, un fet que ha permès incorporar nous perfils d'habitants (primordialment joves), però que ha determinat al mateix temps la necessitat d'adaptar serveis i canals d'integració a la vida del municipi.

En aquest sentit, un pensament força recurrent és el que identifica aquesta forta expansió demogràfica i urbanística amb l'existència d'un cert desconeixement de la història del poble i la pèrdua d'espais de referència social. Aquesta mateixa visió diferencia clarament la “nova Olesa” (en contraposició a la “Olesa d'abans”) i li atribueix el caràcter de “ciutat dormitori”.

❖ **La importància de la cultura com a element de coneixement i espai de trobada**

Davant l'existència de diferències socials i de teixit relacional en els diferents barris de la població, la cultura s'albira com la principal eina d'integració i de creació de vincles amb el municipi, tant pel que fa a l'àmbit formatiu com en relació al consum cultural. La política cultural es veu, doncs, com un instrument a tenir especialment en compte a l'hora de possibilitar una major cohesió social i generar espais d'intercanvi inexistents en altres àmbits de relació.

2. Les visions en relació al substrat cultural

El substrat cultural fa referència a la identificació de quin és el caràcter propi de la cultura a Olesa i quina l'articulació del seu teixit social i associatiu. La determinació del potencial creatiu de la població i de la seva capacitat d'emprenedoria i d'organització associativa determina, en bona mesura, l'existència de canals de relació oberts i creixents.

Les principals aportacions realitzades en aquest àmbit han estat:

❖ **Olesa, un poble amb vitalitat cultural**

Hi ha la percepció generalitzada que Olesa és un municipi amb una clara tradició d'activisme cultural, especialment vinculada a l'àmbit teatral però també present en d'altres sectors. En aquest sentit, es comparteix l'existència d'una inquietud dinamitzadora per part de la població, que més enllà de qualsevol planificació política s'expressa a través del sorgiment d'iniciatives i activitats per part de la ciutadania.

❖ **La Passió i la Festa Major**

Més enllà de la importància d'aquests dos esdeveniments com a punts de referència obligada en el cicle anual, cal preguntar-se sobre la seva significativitat en el sí de la cultura d'Olesa.

Les visions recollides en aquesta direcció fan referència al pes simbòlic i identitari que la Passió ha assolit gràcies a la seva llarga trajectòria històrica i volum de participació. De fet, la seva importància rau en la capacitat aglutinadora d'olesans de que disposa cada any, actuant com a element de contacte i transmissió intergeneracional.

Amb tot, cal assenyalar que durant les últimes dècades la Festa Major ha anat guanyant un pes considerable gràcies al seu paper de cohesió i participació sense barreres. Es tracta doncs, de dos elements que actuen amb centralitat dins el calendari festiu olesà, però que presenten potencialitats (i per tant, també riscos) pròpies i ben diferenciades.

❖ **Les entitats, motor de l'activitat cultural però pèrdua de representativitat social**

Hi ha la percepció generalitzada que les entitats i associacions del municipi són les principals protagonistes de l'activitat cultural d'Olesa, ja que disposen de recursos propis que funcionen com equipaments culturals i actuen tant en el camp de la formació, com de la creació i la programació. Es reconeix però, que el paper d'aglutinador de la ciutadania i d'activisme cultural que les havia caracteritzat fa unes dècades ha disminuït durant els últims anys.

S'apunten com a factors explicatius la manca de motivació de la ciutadania per formar part de les juntes de les associacions, el canvi de patrons d'oci en favor de l'àmbit privat i l'increment del pes relacional d'altres sectors associatius (en especial, l'esportiu).

❖ **El paper de les entitats en l'accés a la cultura és fonamental**

Olesa disposa d'una gran quantitat d'entitats culturals que omplen d'activitat el poble. Ara bé, entre aquestes n'hi ha que generen activitat d'autoconsum mentre que d'altres tenen l'objectiu de l'extensió. Així, en termes d'accés a la cultura, cal diferenciar entre aquestes dues tipologies: les d'autoconsum, que generen activitat dirigida als seus socis i sòcies, fomenten un accés a la cultura a través d'aficions molt concretes i, fins i tot, d'afinitats i relacions personals; les entitats divulgatives, en canvi, tenen com a objectiu la programació d'activitats per oferir-la al públic en general i fomenten un accés més massiu.

❖ **L'atomització de l'àmbit associatiu i la dependència de la relació personal**

El municipi disposa d'un ampli ventall d'entitats que, amb major o menor grau d'activitat, integren el seu teixit associatiu. Ara bé, es coincideix en caracteritzar com a característica principal la seva elevada atomització.

De fet, existeix la sensació que la gran majoria d'associacions es caracteritzen sovint per disposar d'un camp d'actuació clar i definit, amb pocs espais de contacte o d'emprenedoria compartida amb les entitats del seu entorn, i amb una elevada dependència de les relacions personals.

❖ **Desacord sobre la dificultat per trobar relleu i el paper dels joves**

Tot i que alguns joves s'organitzen, hi ha la percepció que no volen agafar el relleu en la generació de propostes culturals pel poble en l'àmbit associatiu. Cal dir que aquesta no és una visió que es circumscriu únicament a aquest col·lectiu, sinó que en determinats casos es fa extensiva cap a la nova població arribada a Olesa.

No existeix però, un acord sobre les causes d'aquest fet, que alguns associen a la cerca de noves formes d'oci privat i la manca de temps i voluntat de compromís. En canvi, un segon discurs fa referència a la poca obertura d'algunes associacions culturals del poble, de manera que no existeixen canals d'entrada amb prou al·licients.

3. Les visions en relació als sectors culturals

L'anàlisi dels sectors culturals s'ha volgut realitzar de manera àmplia, més enllà del simple consum. L'objecte d'anàlisi és determinar quin és l'estat actual de l'àmbit musical, les arts escèniques, les arts visuals, les arts literàries i el patrimoni cultural a Olesa des de tres prismes de visió diferenciats: d'una banda, a través de la formació. És a dir, determinant les visions en relació a l'existència de circuits formatius que permetin als olesans vehicular i fomentar la seva expressivitat. En segon terme, posant el punt de mira en la creació entesa com la capacitat dels subjectes de ser elements actius de la cultura. I finalment, fixant-nos en la difusió i programació com a principals indicadors d'activitat cultural i de canals d'accés al consum.

Les visions recollides en aquest àmbit han estat les següents:

❖ **Olesa és una vila amb creadors i tradició creativa**

Olesa compta amb una important tradició creativa, especialment rellevant en l'àmbit teatral, però igualment present en matèria narrativa i plàstica. A més, i durant els últims anys, han sorgit creadors en àmbits relacionats amb el disseny i les noves tecnologies. Ara bé, es detecta que, actualment, els creadors del poble treballen molt aïlladament, de forma atomitzada, sense generar dinàmiques conjuntes i intercanvis entre ells.

❖ **La vella Olesa i els nous olesans**

Existeix la idea de que en les activitats culturals del municipi hi ha un públic que respon de manera assídua mentre que la majoria de la població en queda al marge. Un públic fidel i actiu, que barreja la seva participació cultural amb la consolidació de xarxes socials. Una percepció que se sustenta en la idea que aquest públic està format per gent d'Olesa "de tota la vida" i que, per tant, cal parlar novament de barreres entre la nova i la vella Olesa.

Ara bé, mentre aquesta percepció és generalitzada, també és cert que aquestes barreres es redueixen de forma significativa en esdeveniments com la Passió, Santa Oliva o la Festa Major. Per tant, moltes persones accedeixen a l'oferta cultural en moments determinats i amb propostes que els atrauen, tot i que certament no ho fan de manera regular en la majoria dels casos.

❖ **L'existència d'un desequilibri entre oferta i demanda**

Hi ha la sensació general que no existeix un equilibri clar dels recursos i recorreguts possibles entre els diferents sectors artístics. Es té la percepció que, si bé a Olesa es generen iniciatives formatives i creatives de forma més o menys estable i organitzada, no existeix una resposta creixent de públic o no es percep una resposta en forma de demanda.

Aquesta és una tendència que sobrepassa l'àmbit formatiu i que també s'estén a les activitats de programació en general, però no es coincideix en identificar una explicació clara. Un primer discurs associa la falta de difusió d'algunes iniciatives com a resposta a la baixa participació de la ciutadania. En canvi, hi ha qui pensa que la baixa afluència de públic s'explica per la manca d'atractivitat o interès que generen algunes activitats.

❖ **L'àmbit musical: el protagonisme de la formació i la necessitat de generar hàbits**

Es comparteix una bona valoració de l'activitat educativa de l'Escola Municipal de Música, que actua com un referent en la formació musical del municipi. En aquest sentit, existeix la sensació que el centre està experimentant un creixement continuat de les seves activitats i del seu pes en la vida cultural de la ciutat, actuant al mateix temps com a punt de referència per a d'altres poblacions properes.

En l'àmbit de la creativitat, i si bé no existeixen un gran nombre de grups consolidats al municipi, es troba a faltar l'existència d'instal·lacions per a l'assaig o elements de suport i recolzament formatiu per a aquells col·lectius que no queden integrats dins l'àmbit d'oferta de l'Escola Municipal de Música (grups ja formats, adults...).

Per últim, i en relació als públics, encara hi ha molt marge d'actuació en la formació d'una oferta periòdica de concerts i, en l'establiment de complicitats i col·laboracions entre l'Escola i les entitats del municipi per a visibilitzar la seva tasca.

❖ **L'orgue, un nou element a tenir en compte i a potenciar**

La construcció del nou orgue de la parròquia de Santa Maria suposa la incorporació d'un element a disposició de l'activitat cultural olesana, així com un signe de la vitalitat ciutadana i associativa per a la recuperació d'elements del patrimoni local. Un cop inaugurat l'instrument, cal aprofitar-lo per a la dinamització de la programació musical, sense passar per alt les possibles dinàmiques de col·laboració amb l'àmbit formatiu.

Es tracta doncs d'una oportunitat per diversificar i fer més rica l'oferta actual, tenint especialment en compte la necessitat de realitzar una planificació d'activitat continuada i la col·laboració amb d'altres municipis de l'entorn.

❖ **Gran part del consum cultural dels joves es fa en circuits fora d'Olesa.**

Hi ha la percepció de què els joves tenen menys inquietuds culturals i no són consumidors de cultura, i que quan ho són és fora d'Olesa. La proximitat amb Barcelona, la mobilitat per raó d'estudis i l'atracció d'altres municipis de l'àrea Metropolitana s'apunten com a elements explicatius, un aspecte que cal tenir en compte de cara a desenvolupar programacions i propostes culturals. En aquest mateix sentit, també cal dir que Olesa, excepte en La Passió, tampoc és un gran importador de públic cultural en general.

❖ **Cal avançar en la consolidació de la programació teatral estable**

Hi ha la sensació generalitzada que al municipi existeix un hàbit generalitzat de consum de teatre que té marge de millora en la generació d'una major continuïtat i estabilitat en l'àmbit de la programació. En aquest sentit, cal remarcar el paper de la temporada d'espectacles de Xarxa al Casal com a punt d'entrada de nous públics, així com el concurs de teatre amateur Vila d'Olesa organitzat per la UEC o l'Escena 3 Teatre que generen punts de referència en la programació anual.

Amb tot, existeix la percepció que la llarga tradició teatral del municipi podria generar una major assiduitat d'assistència i restar la fuga de consum cap a d'altres localitats, a través de la generació d'una programació més intensiva.

❖ **La formació teatral, tret de la vila**

L'aprofitament de la tasca històrica de la Passió com a experiència interpretativa per on han passat generacions d'olesans i que ha estat bressol de futurs professionals, es percep com un element diferencial que cal aprofitar i tenir ben present. Ara bé, tot i la tasca formativa que actualment es realitza des de la mateixa Passió, el Casal o des de la UEC, no podem parlar de l'existència d'un referent formatiu clar que actuï en aquesta direcció tal i com ho fa l'Escola Municipal de Música en el seu sector.

Per tant, es coincideix majoritàriament en que un centre de formació teatral que combinés l'àmbit acadèmic i lúdic tindria un públic potencial entre la població.

❖ **La necessitat de fer un pas més en matèria d'arts visuals**

Hi ha la sensació que l'activitat expositiva del municipi té encara un ampli marge de millora, tant des del punt de vista de la regularitat i nombre d'exposicions, com pel que fa a la temàtica i el seu enfocament. Si bé és veritat que l'Escola d'Arts i Oficis contribueix a generar activitat expositiva en forma de mostres de treballs finals, existeix la necessitat de plantejar nous espais a disposició de creadors locals o emergents i d'incorporar a la programació exposicions itinerants que facin parada a Olesa.

En l'àmbit formatiu, es valora positivament l'accés obert i la funció social de l'activitat artística de l'Escola d'Arts i Oficis, però es coincideix en determinar que cal realitzar-ne una reorientació que amplii l'oferta cap a noves disciplines artístiques i nous públics, oferint un ventall més ampli que sigui especialment atractiu pel públic jove.

En aquest mateix sentit, s'identifica la possibilitat de fer avançar l'Escola cap a un model educatiu de formació reglada, al mateix temps que caldria explorar la possibilitat de fomentar col·laboracions amb el Teatre de la Passió o amb d'altres entitats per a la seva col·laboració (realització d'escenografies, cartelleria...).

❖ **Passar del “boca-orella” a les noves tecnologies i la informació conjunta**

La difusió informal de les activitats és un dels canals que assegura la multiplicació dels receptors, però no pot ser l'únic element de transmissió de la informació

cultural. En aquest sentit, es valora positivament l'existència de la ràdio, del butlletí municipal i de la web de l'Ajuntament com a referents clars per a la consulta de l'oferta formativa i de programació, així com les publicacions gratuïtes setmanals d'àmbit local o comarcal.

En matèria de necessitats, es coincideix en apuntar la manca de canals de difusió de la informació mitjançant les TIC de forma complementària als mitjans tradicionals, i molt especialment es coincideix en apuntar la mancança d'una agenda mensual d'activitats que reculli l'oferta cultural tant de l'Ajuntament com de les pròpies entitats.

❖ **Valoritzar el patrimoni per a generar cohesió**

En l'àmbit patrimonial, el Premi de Recerca Vila d'Olesa, el premi per escolars o el servei que aporten l'Arxiu Històric Municipal i l'Arxiu Parroquial es valoren positivament per la seva contribució al coneixement de la història del municipi. Tot i això, existeix la sensació que cal avançar per valoritzar i difondre el fons històric i documental disponible, junt amb els elements d'interès del casc urbà (i en especial, del nucli antic).

El treball amb els centres escolars és una de les vies que s'apunta com a necessàries, però també es recullen visions a l'entorn del potencial de realització de visites guiades pels visitants del municipi (en especial, en època de Passió).

❖ **L'escola, el principal canal d'accés a la vida del poble**

Hi ha la percepció que a través de les escoles i de les xarxes de relacions entre alumnes, pares i mares, s'estableixen dinàmiques integradores i generadores d'activitat cultural i cívica. Així mateix, la programació de caràcter familiar fa una funció similar de cohesió social, fomentant l'activitat de caràcter intergeneracional i integradora.

En aquest sentit, es veu l'escola com la principal via d'entrada a la participació i al consum cultural del municipi per part dels nous sectors de població, essent doncs necessari potenciar les dinàmiques de treball conjunt entre els centres educatius, les entitats i centres de formació artística d'Olesa.

❖ **Poc consens en la valoració de la programació cultural del municipi**

Per una banda, se situen discursos crítics amb la programació cultural, en el sentit que és poc regular, poc contemporània i, fins i tot, hi ha qui troba a faltar una aposta per la qualitat. Per altra banda, també té força el discurs dels qui consideren que la programació és prou àmplia per un municipi com Olesa.

Segurament, en allò que hi ha més consens és en la manca d'espais expositius en condicions per a les arts visuals i d'un espai teatral de petit o mitja format.

❖ **Generar condicions per a la creació**

Hi ha un consens ampli en considerar que l'Ajuntament ha de tenir una actitud de generació de les condicions idònies per a que la capacitat creativa aflori i trobi com vehicular-se. En aquest sentit, es troben a faltar espais municipals on poder realitzar, amb condicions suficients, activitats de caràcter creatiu. Com s'ha dit, manquen espais tant per assajar i crear com per mostrar allò que es crea. En aquest sentit, l'aprofitament i dinamització dels equipaments (públics i privats) s'entreu com una important oportunitat.

❖ **Espais de creació pels joves: un nou model de lleure i d'associacionisme.**

Els joves d'Olesa reclamen espais de trobada on realitzar activitats creatives. Una demanda concreta és disposar de bucs d'assaig. Però més enllà d'aquests espais que ja estan projectats, és necessari que es segueixi apostant per Cal Mané com un equipament que impulsi nous models de lleure vinculats a la cultura i a la creativitat.

4. Les visions en relació als equipaments i recursos

❖ La Casa de Cultura, el centre neuràlgic de l'activitat

Si bé la Casa de Cultura és un equipament que integra els dos principals serveis d'accés i de formació cultural d'Olesa (Biblioteca i Escola Municipal de Música), existeix la sensació que no s'aprofita tot el seu potencial d'espais. La manca de programació expositiva regular o de realització d'activitats a l'auditori s'apunten com a elements que expliquen aquesta situació.

Existeix la sensació compartida que aquest equipament hauria de funcionar com el centre de referència en matèria d'activitat cultural, tant des del punt de vista de la informació dels serveis i programació, com de la realització intensiva d'actes a les seves instal·lacions per part de les entitats que ho desitgin i de l'Ajuntament.

❖ Olesa disposa d'una xarxa d'equipaments culturals amb elevat potencial

La xarxa d'equipaments culturals públics d'Olesa es complementa amb l'existència d'equipaments privats que acullen activitat cultural de forma regular. A excepció de la vessant expositiva, hi ha la sensació que Olesa disposa d'espais per a cobrir les necessitats bàsiques de la població en matèria cultural, però caldria aprofitar-ne més les possibilitats, facilitant encara més el seu ús a un major nombre d'entitats i treballant en el recolzament dels equipaments privats arribant a acords.

❖ El futur del Teatre Olesa i les necessitats escèniques

El teatre Olesa és un dels equipaments escènics de referència al municipi, que per la seva tradició té un pes patrimonial i sentimental elevat per la ciutadania. Tot i l'existència d'altres equipaments escènics privats en funcionament (Passió, UEC i Casal), es creu plenament necessari arribar a un acord per a frenar-ne el seu deteriorament i cercar una fórmula que permeti la seva rehabilitació i utilització al servei de la ciutadania d'Olesa.

❖ **El museu, un element per a l'accés al patrimoni**

En l'àmbit expositiu i patrimonial, existeix la demanda de la creació d'un museu per a poder realitzar una correcta presentació del fons històric del passat d'Olesa (Passió, restes arqueològiques...). Tot i això, es considera que la creació d'aquest espai hauria d'anar acompanyada d'una tasca de dinamització i de rotació del material expositiu perquè l'equipament generés atractivitat al municipi.

❖ **El Consell de Cultura, la base per la coordinació**

La creació del Consell Sectorial de Cultura es valora positivament, ja que ha permès establir un espai de treball i de propostes conjunt entre entitats i Ajuntament. Tot i la seva existència, es manté la sensació que cada entitat treballa amb un programa d'activitats propi que mira de desenvolupar segons les seves necessitats. Aquest fet és natural, però hi ha una percepció generalitzada que caldria trobar més espais de coordinació i treball conjunt entre les entitats en el si del Consell, especialment pel que fa a la difusió i a la fixació de dates i horaris.

❖ **La manca d'un model cultural clar dificulta la governança**

Hi ha una sensació generalitzada de què en matèria cultural no existeix un model consensuat de quin ha de ser el paper de la cultura en el projecte de municipi d'Olesa. Aquest fet, sovint ha dificultat la manca de referents o d'expectatives clares de les entitats i la ciutadania envers l'Ajuntament, a més de la priorització del treball de gestió a curt termini. S'espera que el Pla d'Acció Cultural contribueixi a definir fites compartides que possibilitin el consens i planificació a llarg termini.

❖ **L'Ajuntament no disposa de recursos suficients per fer front a totes les necessitats**

Es comparteix la idea que l'Ajuntament disposa de recursos limitats i sovint insuficients per fer front a les demandes i necessitats en matèria cultural. En aquest sentit, l'aprofitament de les aportacions d'administracions superiors (en termes econòmics o tècnics) s'entreu com una via a tenir especialment en compte per al desenvolupament d'una política cultural atractiva amb l'economització de recursos a destinar-hi.

V. SÍNTESI DEL DIAGNÒSTIC

En relació al territori...

- L'**important increment demogràfic** que Olesa de Montserrat ha experimentat durant l'última dècada ha fet superar la barrera dels 20.000 habitants i n'ha transformat la morfologia urbana. L'arribada de nova població ha augmentat l'heterogeneïtat del municipi i s'ha fet especialment necessari dotar d'un major nombre de serveis a la ciutadania.
- La població disposa **de bones comunicacions** amb Martorell, Terrassa i Barcelona, a través de la xarxa viària i ferroviària. La connexió amb transport públic per carretera es redueix a dues línies que disposen d'una freqüència de pas baixa.

En relació a la població...

- L'evolució de la població d'Olesa de Montserrat està caracteritzada pel **creixement**. Entre el 2000 i el 2007 la població ha augmentat en gairebé 5.000 persones, sobretot pel saldo migratori. El 2007 un 9,46% de la població era estrangera (majoritàriament de l'Àfrica (47,6%) i de l'Amèrica Llatina (31,8%)).
- El creixement experimentat per la població durant els últims anys (2001-2007) ha estat molt superior al del Baix Llobregat i Catalunya. Aquest fet ha provocat **canvis en l'estructura d'edats** (que s'han traduït en un increment del pes de les franges de 25 a 39 anys) i en la morfologia urbana del municipi (amb un casc urbà menys compacte i l'increment d'urbanitzacions dissipades).
- El **nivell d'instrucció** de la població és inferior als altres àmbits territorials (Baix Llobregat i Catalunya) i està clarament determinat per factors generacionals: quan major és l'edat de la població menor és el nivell d'instrucció.
- Per **sectors**, la construcció té un pes molt superior al de la comarca i al de Catalunya i representa el 23% de l'ocupació del municipi. El sector serveis és el majoritari i representa el 68% del total.

En relació a la política cultural municipal...

- Dins l'**organització executiva** de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat existeixen cinc regidories que defineixen, coordinen i executen propostes culturals: Cultura,

Festes, Atenció Ciutadana (Participació), Educació i Joventut. Aquest fet determina un elevat grau de complexitat organitzativa que fa necessaris nivells elevats de coordinació, que sovint es veuen dificultats per l'existència de paral·lelismes en els seus àmbits d'actuació.

- Des de fa alguns anys, la política municipal ha optat per introduir l'element **estratègic i de planificació** a llarg termini. Alguns dels objectius que fixaven el Pla Estratègic (2001) i el Pla d'Actuació Municipal s'han assolit. D'altres, com la millora dels equipaments culturals privats o l'impuls de polítiques d'accessibilitat cultural són reptes en què encara cal treballar. De tots dos documents se'n desprèn la voluntat de potenciar la cultura com a eix polític de municipi.
- Davant l'existència de **diferències socials** i de teixit relacional en els diferents barris de la població, la cultura s'albira com la principal eina d'integració i de creació de vincles amb el municipi, tant pel que fa a l'àmbit formatiu com en relació al consum cultural.
- La **participació ciutadana** també s'ha incrementat a través de la creació de nous canals durant els últims anys. Des de 2004, es compta amb un sistema estructurat a través d'un Consell General i diversos consells sectorials, i un nombre creixent de plans i programes han comptat amb processos participatius *ad hoc* durant la seva elaboració.
- A nivell pràctic, es considera que l'estructura del **sistema de participació** és excessivament feixuga i s'està plantejant un model més dinàmic. A diferència de la resta de consells sectorials, el de Cultura s'ha demostrat com un bon element comunicatiu i de debat entre les entitats i l'Ajuntament. Tot i això, encara disposa de marge de millora pel que fa a la coordinació conjunta del calendari de programació o l'establiment de complicitats i de projectes compartits.
- La Generalitat de Catalunya ha inclòs el Nucli Antic d'Olesa a la cinquena convocatòria de la **Llei de barris**. Des de l'àmbit cultural, es preveu l'arranjament de Cal Puigjaner com a Casa de la Cultura, Festes i Tradicions Populares.
- El 2008, les regidories de Cultura i de Festes representen conjuntament **l'1,5% del pressupost global** de l'Ajuntament. La dotació econòmica destinada a cultura és clarament baixa en comparació amb els municipis de referència, i es destina

fonamentalment a despeses de personal, festes populars i subvencions a entitats. Això suposa una manca de recursos per a poder realitzar una programació regular d'activitats durant l'any.

- En termes de **personal**, s'arriben a cobrir mínims en el sentit que cada equipament i servei té la seva persona responsable, a excepció de l'Arxiu Municipal, que no disposa del tècnic superior que fixa la llei. La gestió de la Casa de Cultura, en conjunt, suposa una tasca complexa d'administració per la diversitat de serveis i d'espais i té un ampli marge de millora per assolir que l'equipament esdevingui el centre cultural de referència de la població (la incorporació de la Tècnica Cap de Cultura i Festes ha de contribuir a fer-ho possible).
- La principal **línia d'actuació de la política cultural municipal** és el suport al teixit associatiu a través de l'atorgament de subvencions i l'impuls de projectes, a la que s'hi ha afegit darrerament l'aposta per la consolidació i ampliació de la xarxa d'equipaments culturals (públics i associatius). A més, el manteniment del cicle festiu olesà i la consolidació i millora dels canals formatius (Escola de Música i Escola d'Arts i Oficis) són també objectius en els que s'està treballant. Certament, l'assoliment d'una programació amb presència dels diferents sectors d'activitat i la millora de la difusió són els elements amb un major marge de millora.

En relació als equipaments...

- Els equipaments culturals d'Olesa determinen en bona mesura l'activitat cultural de la vila. El fet que un nombre important d'equipaments siguin propietat d'entitats fa necessària la col·laboració continua entre l'Ajuntament i el sector associatiu.
 - **Casa de Cultura:** és el gran equipament municipal i actua de centre neuràlgic de la cultura olesana gràcies a la seva situació dins l'entramat urbà i a la multiplicitat d'espais que conté. Encara disposa d'un ampli marge de millora en termes de gestió per explotar al màxim el seu potencial, així com diversificar els usos de l'Auditori.
 - **Arxiu Municipal:** pot esdevenir un element important dins l'àmbit de recerca, una activitat molt present a la vila. El seu trasllat a la Casa de Cultura permetrà catalogar tot el fons i fora bo digitalitzar-lo per facilitar-ne l'accés.

- **Fundació Escola Municipal d'Arts i Oficis:** es tracta d'un edifici molt antic amb força problemes d'aïllament i climatització, tot i que força ben superats amb els recursos existents. Si es manté l'equipament actual per la seva bona situació dins la vila, cal fer una inversió en millorar-ne les condicions i adquirir mobiliari i recursos materials.
- **Cal Mané:** el buc d'assaig existent és molt correcte i ben insonoritzat tot i que és insuficient per donar resposta a les necessitats del jovent olesà que ha d'assajar. La inversió en aquest tipus d'espais s'ha d'entendre com un incentiu per a la creació.
- **Teatre de la Passió:** és un gran equipament de dimensions molt superiors a les necessitats habituals d'un municipi com Olesa, que va ser creat per la representació de La Passió. Les característiques del seu espai escènic dificulten les representacions de mitjà o petit format, un problema que es solucionarà amb la nova sala que s'hi està construint. Pel que fa a l'Espai d'Art, és un dels pocs espais exclusivament expositius de la vila, el que suposa que sigui un bon canal expositiu a potenciar, tant per entitats com per l'Ajuntament.
- **Teatre Olesa:** com a espai escènic històric de mitjà format pot donar resposta a les necessitats que no cobreix el Teatre de La Passió per les seves dimensions, o altres espais escènics del municipi.
- **Casal Catequístic:** l'espai escènic d'aquest equipament està en bones condicions, així com la sala polivalent. En conjunt, degut a la seva recent construcció, és un equipament en molt bon estat.
- **Unió Excursionista de Catalunya:** aquest espai té moltes potencialitats per les seves dimensions i la polivalència de la seva sala principal per a usos lúdics, tot i que cal una millora de l'aïllament i la climatització. El fet que no sigui un equipament concebut i construït per a usos escènics i municipals en limita aquest tipus d'utilitzacions en condicions òptimes.
- **Parròquia de Santa Maria:** a partir de la reconstrucció de l'orgue, la parròquia ha esdevingut un espai amb un alt nivell de potencialitat pel que fa a la difusió musical, no només dins la dinàmica pròpiament religiosa.
- En termes generals, Olesa disposa d'una bona dotació d'equipaments, més enllà de la seva titularitat. Tot i això, hi ha una manca clara d'espais de creació i el fet que

en la majoria dels casos no existeixen convenis de col·laboració o d'utilització municipal dels equipaments associatius condiciona la seva utilització i possibilitat d'inversió per part de l'Ajuntament.

En relació a les entitats...

- Hi ha la percepció generalitzada que Olesa és un municipi amb una clara tradició **d'activisme cultural**, especialment vinculada a l'àmbit teatral però també present en d'altres sectors. Actualment el municipi compta amb 31 entitats culturals registrades, de les quals 18 es mostren actives i disposen d'activitat pròpia.
- El mapa associatiu d'Olesa es caracteritza per l'existència d'un grup **d'entitats històriques** amb dècades de funcionament i amb voluntat divulgativa, que disposen d'un nombre elevat de socis, equipaments propis i generen activitats culturals en àmbits força diversos. A aquestes cal afegir-hi altres entitats de nova fornada que han anat diversificant el panorama associatiu incorporant activitats en nous sectors culturals més específics.
- L'àmbit de la **cultura tradicional i popular** és un dels que concentra un nombre d'entitats més ampli i un nivell d'activitat més consolidat. Tot i això, durant els últims anys ha guanyat protagonisme l'associacionisme a l'entorn del patrimoni i la conservació, i el vinculat a disciplines artístiques concretes.
- **La Passió** té un pes específic com a entitat històrica del municipi, disposa d'un elevat volum de socis, equipament propi i capacitat de mobilització, i realitza activitat més enllà de la representació teatral de la Passió. Així mateix, **El Casal** i la **UEC** són també elements vertebrals que realitzen una important aportació a la programació cultural a través d'activitat pròpia, aixoplugant altres entitats o col·laborant amb l'Ajuntament.
- L'**atomització** és una de les característiques del panorama associatiu olesà. Tot i que cada cop sorgeixen més experiències de col·laboració, la gran majoria d'associacions es caracteritzen sovint per disposar d'un camp d'actuació clar i definit, amb pocs espais de contacte o d'emprenedoria compartida amb les entitats del seu entorn, i amb una elevada dependència de les relacions personals.

- La **manca de relleu** en els llocs de responsabilitat i la baixa incorporació de persones joves són els principals problemes que les entitats culturals d'Olesa han de superar des del punt de vista intern.
- Les relacions de les diferents associacions culturals amb l'Ajuntament són positives i han trobat en el **Consell Sectorial de Cultura i Festes** un nou espai de coordinació. No obstant això, també cal senyalar que la incorporació de la Tècnica Cap de Cultura i Festes ha de contribuir a disposar d'un referent d'interlocució directe amb l'Ajuntament, accelerant processos i millorant l'atenció a les entitats.

En relació als sectors culturals...

- **Arts escèniques:** el sector teatral és sens dubte el que té més tradició dins la vila, degut principalment a la representació de La Passió que implica a centenars d'olesans i olesanes cada any.
 - **Formació:** diverses entitats com el Casal o la UEC ofereixen cursos i tallers de teatre tant per a adults com per a infants. Tanmateix, no hi ha una oferta formativa reglada o d'iniciativa municipal que faci de pont per aquell sector de la ciutadania que no es situa ni dins l'àmbit més amateur ni tampoc en la línia de la professionalització.
 - **Creació:** no s'han format grups o companyies escèniques que estiguin desvinculades de les entitats.
 - **Difusió:** les entitats són els elements actius a l'hora de programar una oferta teatral tot i que l'Ajuntament actua en molts casos de coordinador i facilita recursos. Un bon exemple de programació conjunta que funciona és l'*Escena 3* que coordina l'oferta escènica durant tres mesos.
- **Àmbit musical:**
 - **Formació:** el paper de l'Escola Municipal de Música i el seu bon estat de salut és quelcom indubtable, tot i que el centre disposa de reptes de millora pel que fa a l'atenció de la demanda de places i a la relació amb les iniciatives musicals de la població (especialment, pel que fa als grups emergents i la programació pròpia).

- **Creació:** existeixen grups de música formats molts d'ells a partir d'alumnes o ex-alumnes de l'Escola de Música. Aquest fet indica que una bona formació acaba repercutint en l'activitat creativa, tanmateix manquen espais per poder desenvolupar-la més fermament.
- **Difusió:** no es dona una programació musical regular. En aquest sentit, caldria fer un ús més actiu de l'Auditori i fomentar iniciatives conjuntes semblants a l'*Escena 3*.
- **Conservació del patrimoni i recerca històrica:** aquest àmbit té un pes força significatiu entre la ciutadania com mostra la proliferació d'entitats específiques. Des del punt de vista de la política municipal, existeix un ampli marge de treball pel que fa al foment de la conservació i la recerca, que d'entre d'altres necessitats, fan necessària l'actualització del Catàleg Patrimonial o l'augment de les activitats de divulgació i dinamització (més enllà del Premi de Recerca Vila d'Olesa).
- **Lectura:** les dades de la biblioteca mostren un bon nivell de lectura pública a Olesa. A més, la biblioteca com a equipament esdevé un element força important per la seva situació dins la Casa de Cultura i per un context marcat per la feblesa d'equipaments culturals públics davant els privats.
- **Cultura tradicional i popular:** la vitalitat associativa que s'hi emmarca fa palesa la importància d'aquest tipus de manifestacions culturals entre la ciutadania d'Olesa. El calendari festiu, que en bona mesura marca l'activitat cultural de la vila, deixa a l'abast tot un seguit d'oportunitats de treball conjunt entre entitats i Ajuntament, que si bé ja es duu a terme, cal potenciar encara més.
- **Arts visuals:**
 - **Formació:** la Fundació Escola d'Arts i Oficis és l'element central. Tanmateix, tot i les potencialitats existents gràcies a la seva àmplia i adaptable oferta formativa, no acaba de prendre el pes que li pertoca dins la cultura olesana. Cal elaborar una estratègia per aconseguir que aquest centre recuperi el seu valor.

- **Creació:** en aquest apartat es donen carències i es fa palesa una manca d'organització entre els artistes olesans de diverses disciplines. En un municipi on l'associacionisme està dotat de bona salut, es troba a faltar alguna entitat que unifiqui les carències i necessitats d'aquest col·lectiu.
- **Difusió:** més enllà de les exposicions que anualment fan els alumnes de l'Escola Municipal d'Arts i Oficis, es donen a Olesa altres exposicions que van canviant d'espai depenent de les necessitats.

Altres qüestions...

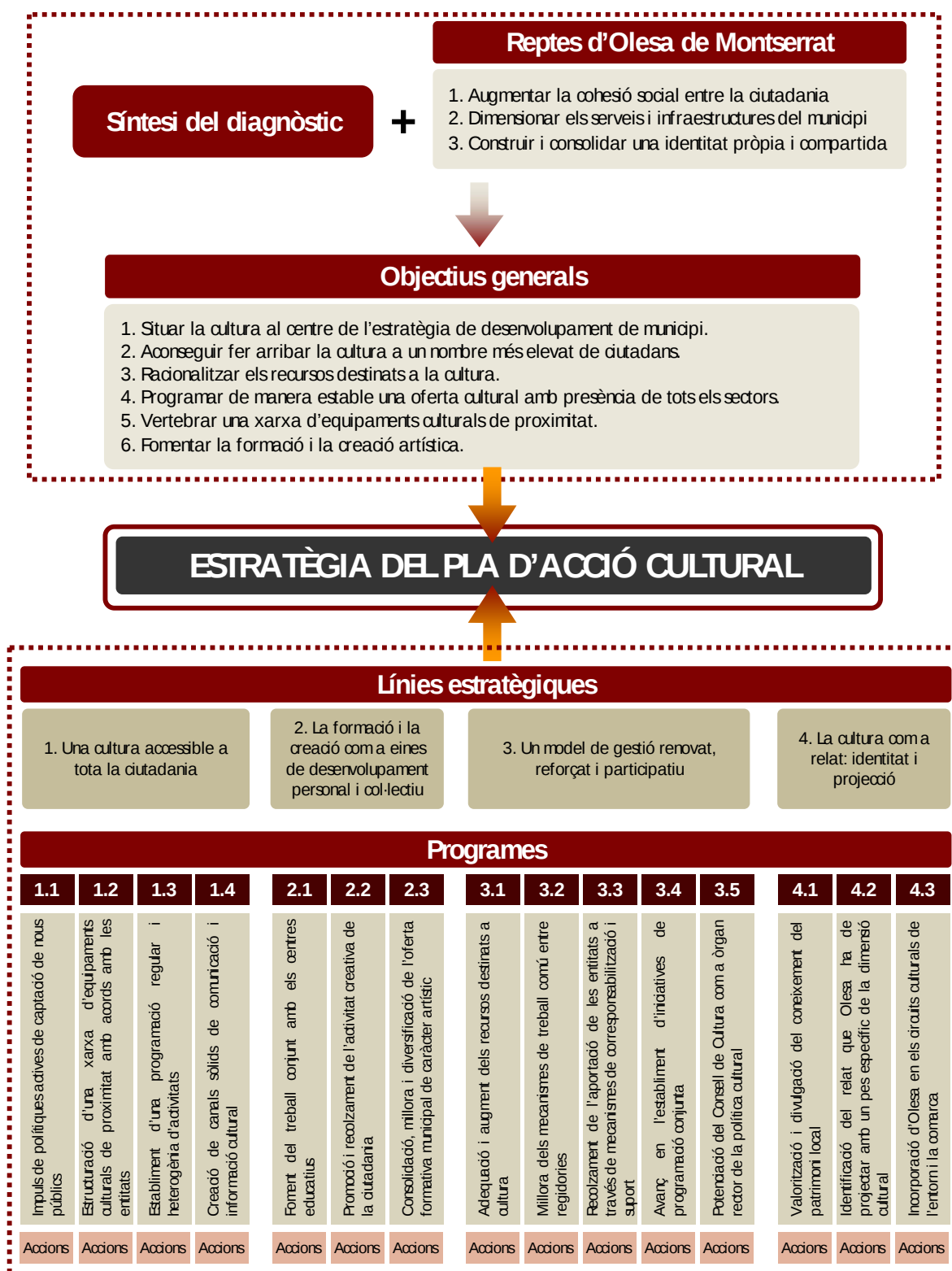
- El **paper dels joves** és un element transversal en tots els àmbits de la realitat cultural olesana. Com s'ha dit, les entitats detecten un problema de relleu generacional i l'afluència de públic juvenil a gran part de l'oferta cultural és cada vegada més minsa, el que obliga a plantejar-se noves estratègies.
- En l'àmbit de la **comunicació**, és de destacar que no hi hagi una agenda cultural municipal que englobi tota l'oferta cultural existent de forma mensual. Avui en dia, la web municipal i la ràdio són els canals de comunicació principals per part de l'Ajuntament a l'hora de realitzar difusió de les activitats.
- Així mateix, i tot i al paper del Consell Sectorial de Cultura i Festes en aquest sentit, existeix la necessitat de treballar en la **millora de la difusió i programació coordinada** del calendari d'activitats entre l'Ajuntament i les entitats.

VI. ESTRATÈGIA

L'estratègia del Pla d'Acció Cultural d'Olesa de Montserrat s'ha definit a partir de les necessitats i els dèficits detectats al llarg de l'elaboració del diagnòstic i, per altra banda, partir de les aportacions de les persones i entitats que han participat en el procés participatiu que engloba la Jornada Participativa, les entrevistes realitzades a informants claus i les aportacions dels membres de la Comissió Ciutadana.

Per tant, es tracta d'una estratègia treballada des del consens, que té en compte tots els processos de planificació sectorials o globals del municipi i que es constitueix com el full de ruta que ha de guiar la tasca municipal els propers anys, així com una eina orientativa per a tots els agents culturals del municipi.

1. Esquema de l'estratègia:

2. Reptes d'Olesa de Montserrat:

En un període relativament curt de temps, Olesa de Montserrat ha experimentat importants canvis que fan necessàries noves respostes davant la nova situació. El diagnòstic realitzat per al PAC i l'estratègia de municipi¹⁷ posen de manifest que el creixement demogràfic i urbanístic experimentat (que obliga a substituir la denominació de poble per la de ciutat), planteja tres grans reptes als que Olesa ha de fer front:

- **Augmentar la cohesió social** entre la ciutadania d'Olesa, amb un esforç especial orientat a afavorir i a potenciar l'arrelament de la població nouvinguda per fer-la partícip del projecte col·lectiu de municipi. Cal evitar la creació de desigualtats socials entre barris o col·lectius de la població, enfortint les iniciatives participatives i evitant la conformació d'una ciutat dormitori.
- Realitzar un **dimensionament dels serveis i infraestructures del municipi**, adequant-les al nou volum potencial d'usuaris i apostant per una xarxa d'equipaments que facin de l'atenció a les persones i la qualitat de vida un dels valors d'Olesa.
- Construir i consolidar una **identitat pròpia** i compartida, que actuï com a eix vertebrador de l'activitat del municipi i al mateix temps serveixi com a element de projecció i d'identificació d'Olesa de cara a l'exterior.

Certament, tots tres són reptes de ciutat que transcendeixen l'àmbit específic de la cultura, però des de la qual es poden donar respostes que ajudin a afrontar-los i a intentar assolir-los.

¹⁷ Informe de síntesi de diagnosi per a la revisió de l'estratègia d'Olesa de Montserrat. Olesa de Montserrat: Ingecom, setembre 2007.

3. Objectius generals de l'estratègia:

La diagnosi ha permès detectar mancances i potencialitats de la cultura a Olesa, sobre les quals cal actuar. En aquest sentit, els objectius generals de l'estratègia del Pla s'han plantejat intentant projectar un model de futur en matèria cultural que sigui capaç de contribuir a afrontar els reptes que Olesa té com a municipi.

En aquest sentit, s'estableixen sis grans objectius generals que les línies d'acció estratègica s'encarregaran d'articular en accions concretes:

- 1. Situar la cultura al centre de l'estratègia de desenvolupament del municipi**, apostant per la política cultural com a eina de cohesió social i projecció exterior d'Olesa de Montserrat.
- 2. Aconseguir fer arribar la cultura a un nombre més elevat de ciutadans**, augmentant el volum i els perfils de ciutadania que assisteix a la programació cultural i apostant per la corresponsabilitat en la seva configuració a través de canals de participació estables.
- 3. Racionalitzar els recursos destinats a la cultura**, realitzant un reforç de la seva dotació per millorar els serveis existents, crear-ne de nous i possibilitar el sorgiment de noves iniciatives i projectes que contribueixin a augmentar l'heterogeneïtat de propostes culturals al municipi.
- 4. Programar de manera estable una oferta cultural amb presència de tots els sectors artístics**, amb una oferta cultural al llarg de tot l'any, que aposti per la modernització i es basi en el treball coordinat entre les associacions i l'Ajuntament.
- 5. Vertebrar una xarxa d'equipaments culturals de proximitat** que doni resposta a les necessitats de formació, creació i programació actuals i, al mateix temps, actuï com un agent actiu de generació de noves iniciatives i demandes per part de la població.
- 6. Fomentar la formació i la creació artística**, impulsant l'acció dels centres de formació, creant noves oportunitats formatives en sectors no presents i impulsant l'existència d'espais i canals per a difondre l'activitat creativa.

4. Línies estratègiques:

L'estratègia es vertebrada en quatre línies que es tradueixen en programes d'actuació:

Línia estratègica 1. Una cultura accessible a tota la ciutadania

- Programa 1.1.** Impuls de polítiques actives de captació de nous públics
- Programa 1.2.** Estructuració d'una xarxa d'equipaments culturals de proximitat amb acords amb les entitats
- Programa 1.3.** Establiment d'una programació regular i heterogènia d'activitats
- Programa 1.4.** Creació de canals sòlids de comunicació i informació cultural

Línia estratègica 2. La formació i la creació com a eines de desenvolupament personal i col·lectiu

- Programa 2.1.** Foment del treball conjunt amb els centres educatius
- Programa 2.2.** Promoció i recolzament de l'activitat creativa de la ciutadania
- Programa 2.3.** Consolidació, millora i diversificació de l'oferta formativa municipal de caràcter artístic

Línia estratègica 3. Un model de gestió renovat, reforçat i participat

- Programa 3.1.** Adequació i augment dels recursos destinats a cultura
- Programa 3.2.** Millora dels mecanismes de treball comú entre regidories
- Programa 3.3.** Recolzament de l'aportació de les entitats a través de mecanismes de corresponsabilització i suport
- Programa 3.4.** Avenç en l'establiment d'iniciatives de programació conjunta
- Programa 3.5.** Potenciació del Consell de Cultura com a òrgan rector de la política cultural

Línia estratègica 4. La cultura com a relat: identitat i projecció

Programa 4.1. Valorització i divulgació del coneixement del patrimoni local

Programa 4.2. Identificació del relat que Olesa ha de projectar amb un pes específic de la dimensió cultural

Programa 4.3. Incorporació d'Olesa en els circuits culturals de l'entorn i la comarca

5. Programes i accions:

Cadascuna de les quatre grans línies estratègiques del Pla d'Acció Cultural està formada per programes que la materialitzen, i que es desenvolupen a través d'accions concretes:

Línia estratègica 1. Una cultura accessible a tota la ciutadania

Programa 1.1. Impuls de polítiques actives de captació de nous públics

La diagnosi ha permès detectar que a Olesa existeix un substrat cultural ric, però que el nivell d'utilització dels serveis i d'assistència a les activitats que es programen és irregular entre la població. En aquest sentit, s'intenta actuar a través de tres objectius específics:

- Fer arribar l'oferta cultural als sectors de la població que actualment no en són consumidors.
- Incorporar la població nouvinguda al circuit de consum cultural.
- Reduir els patrons de fuga, especialment entre la població jove.

Acció 1.1.1. Activitats al carrer: Les activitats que es realitzen al carrer són un punt d'entrada i de participació a la vida cultural del municipi que cal considerar. En aquest sentit, potenciar l'ús de les diferents places i parcs de què disposa Olesa per desenvolupar-hi més activitats culturals de les que s'hi fan actualment (concerts, espectacles escènics o altres activitats) s'entreu com una oportunitat per acostar la cultura als sectors de la població que no estan avesats a la utilització dels equipaments existents, o com a mitjà per superar determinades "barreres psicològiques".

Acció 1.1.2. Campanyes d'abonaments i descomptes: Creació d'abonaments pels espectacles escènics i musicals que estiguin compresos dins la programació estable anual o per un nombre d'espectacles concret. Cal que els abonaments suposin un incentiu en termes d'estalvi econòmic i es puguin complementar mitjançant l'establiment de descomptes per a grups poblacionals específics (famílies, joves, gent gran...), així com un estímul per la fidelització.

Fruit de la importància que les iniciatives associatives tenen en la programació cultural, és important que el sistema d'abonaments i descomptes sigui el màxim unitari possible, un fet que permetria un major accés a la oferta i un major grau de fidelització d'espectadors.

Acció 1.1.3. Pla de captació de nous usuaris de la biblioteca: Tot i que la Biblioteca Santa Oliva disposa d'un volum de carnets d'usuari i de consultes elevat, resulta especialment convenient reforçar les estratègies per a la captació d'usuaris en aquells perfils d'utilització baixa (essencialment joves, immigrants i gent gran).

L'oferiment de serveis i activitats específiques per a aquests col·lectius (sala d'estudi, punts de connexió a Internet o tertúlies literàries) ha de ser una de les estratègies de millora del volum d'utilització del servei. Així mateix, cal seguir reforçant l'Hora del Conte i les activitats infantils com a porta d'entrada al consum cultural de bona part de la població nouvinguda a Olesa amb fills.

Acció 1.1.4. Captació de nous usuaris de l'arxiu: De forma paral·lela al trasllat i millora de les instal·lacions de l'arxiu, és important que el servei sigui més visible de cara a la ciutadania i aculli un nombre superior d'usuaris amb un perfil més heterogeni.

La millora de les condicions de consulta ha d'anar acompanyada d'un treball de divulgació del servei als centres escolars i de dinamització del fons, a través d'exposicions o publicacions.

Acció 1.1.5. Recursos d'acollida per a nouvinguts a Olesa: Creació d'un conjunt de tríptics i documentació breu adreçada específicament a la població nouvinguda que s'entregui en el moment d'empadronar-se. La informació hauria de fer una primera presentació del municipi, dels equipaments, de les entitats i de l'activitat que realitzen tant associacions com Ajuntament, així com oferir la informació detallada dels espais (equipaments, plafons, pàgines web, mitjans de comunicació) on la ciutadania es pot adreçar per informar-se de l'oferta cultural que es realitza.

Acció 1.1.6. Parelles culturals: Aprofitament de la figura de les parelles lingüístiques per a possibilitar la integració de persones nouvingudes a Olesa en l'àmbit cultural i associatiu, a través del coneixement de la realitat del municipi.

Acció 1.1.7. Oci alternatiu per a joves: Impuls d'una oferta de programació i activitats orientades a la població jove que eviti la fuga actual els caps de setmana. Les activitats en aquest àmbit poden consistir en la proposta d'actuacions musicals, cicles de cinema i projeccions a l'auditori de la Casa de Cultura, el suport a la organització de concerts de grups locals o la realització de nits blanques aprofitant les instal·lacions esportives i educatives municipals.

Programa 1.2. Estructuració d'una xarxa d'equipaments culturals de proximitat amb acords amb les entitats

L'actual xarxa d'equipaments culturals d'Olesa està integrada per instal·lacions públiques i de titularitat associativa, i en ella es detecten alguns dèficits com la manca d'un equipament escènic de mitjà o petit format o una sala d'exposicions municipal, entre d'altres carències. Així doncs, es fa necessari un treball en paral·lel que incorpori l'àmbit públic i l'associatiu a l'hora de vertebrar una xarxa d'equipaments que respongui a les necessitats de tots els agents culturals. En aquest sentit, es pretén:

- Millorar el servei i l'aprofitament dels equipaments públics actuals.
- Possibilitar la utilització pública dels equipaments associatius.
- Estendre els usos culturals a d'altres espais públics no utilitzats.

Acció 1.2.1. Potenciament de la Casa de Cultura: L'articulació de la Casa de Cultura com el centre neuràlgic de l'activitat cultural del municipi passa, necessàriament, per l'augment del nombre d'activitats que s'hi realitzen i per possibilitar la cessió d'espais per a la seva utilització per part de les entitats culturals. Dos elements que fan necessària l'ampliació de l'horari d'obertura al públic i l'establiment de protocols de cessió d'espais.

Des del punt de vista de les instal·lacions, la compaginació d'usos sense interferències comporta la necessitat d'actuar en matèria d'insonorització de la Sala 3. De la mateixa manera, cal actuar potenciant el pati com a espai per a la realització d'activitats culturals durant els mesos de primavera i estiu.

L'auditori és un dels espais de l'equipament que cal tenir més en compte a l'hora de programar noves activitats, amb especial atenció a les conferències, els concerts de l'Escola de Música, els debats i les projeccions cinematogràfiques.

Acció 1.2.2. Ampliació dels paràmetres de servei de la biblioteca Santa Oliva: Cal que la biblioteca amplii el servei en matèria d'equipament informàtic i d'accés a Internet, a través de la incorporació de nous ordinadors amb connexió i de la instal·lació d'un sistema Wifi públic que permeti accedir a Internet des de l'exterior de l'edifici (i en especial, des del pati).

Així mateix, cal valorar la possibilitat de posar en marxa un servei de sala d'estudi, que pot tenir un funcionament regular o concentrar-se en període d'exàmens. La Sala 3 pot ser un espai a contemplar en aquest sentit.

Acció 1.2.3. Millora de les instal·lacions de l'Escola d'Arts i Oficis: L'edifici de l'Escola presenta deficiències degut a la seva antiguitat i a la manca d'inversions per garantir el seu manteniment en un nivell òptim. Els problemes més patents són l'aïllament i la climatització, però n'hi ha d'altres sobre els que també cal actuar. Degut al valor històric de l'edifici i a la seva situació privilegiada a la vila, cal un programa d'inversions temporalitzat capaç de garantir les condicions adients perquè aquest equipament continuï funcionant amb normalitat.

Acció 1.2.4. Convenis d'utilització d'equipaments privats: Degut a la manca d'equipaments públics a la ciutat i al nombre d'entitats que disposen d'espais propis, és adient que l'Ajuntament treballi en l'elaboració de convenis d'ús dels espais associatius disponibles. Això ha de permetre poder donar cabuda a totes les iniciatives i les propostes que lideri el consistori, evitant així que la manca d'equipaments esdevingui un obstacle per desenvolupar la política cultural, especialment pel que fa a programació.

Acció 1.2.5. Rehabilitació del Teatre Olesa per ús públic: La manca d'un equipament escènic públic de mitjanes dimensions, junt amb la necessitat de recuperar aquest equipament amb un valor històric i sentimental per Olesa, fa que la rehabilitació del Teatre Olesa es mostri com una acció positiva per la dinàmica cultural del municipi.

Tot i això, la inversió ha d'anar necessàriament acompanyada d'un acord entre l'Ajuntament i La Passió que en garanteixi el seu ús públic de forma estable i amb condicions favorables.

Acció 1.2.6. Ús de les escoles com espais culturals per entitats: La utilització dels espais escolars com a equipaments culturals públics per desenvolupar-hi diferents activitats és una bona opció per donar resposta a la manca d'espais. L'ús de les aules per realitzar-hi reunions, xerrades o altres actes, o la utilització d'altres espais com gimnasos o patis per dur-hi a terme altres tipus d'activitats en què es requereix més polivalència, és una opció a contemplar.

Programa 1.3. Establiment d'una programació regular i heterogènia d'activitats

La millora de l'accessibilitat a la cultura per part de tota la població d'Olesa passa també per oferir una programació estable durant l'any. En aquest sentit, i més enllà dels punts de concentració d'activitats actuals (fonamentalment, festes i celebracions populars i cicles de programació limitats), cal seguir avançant per:

- Assolir una programació d'activitats estructurada, amb presència dels diferents sectors artístics.
- Augmentar el volum d'espectacles i activitats de producció exterior programats a Olesa.
- Seguir treballant en el manteniment d'una línia de programació específica per a públic infantil i juvenil.

Acció 1.3.1. Diversificació de l'oferta cultural: Per tal de captar una major diversitat de públics i per fomentar altres arts més enllà de les propostes teatrals i musicals, cal apostar per proposar una oferta d'espectacles i activitats més variada.

Sense deixar de banda els interessos majoritaris, s'han de proposar noves iniciatives que incloguin un ventall més ampli d'espectacles i activitats. Així, per exemple, cal fomentar la presència d'espectacles de dansa i la presentació de propostes d'art contemporani com a mecanismes per diversificar l'oferta.

Acció 1.3.2. Impuls d'una programació conjunta amb els municipis de l'entorn: La majoria de municipis de les dimensions d'Olesa no disposen d'un equipament escènic amb les característiques i possibilitats del Teatre de La Passió i, a la vegada, Olesa no té la capacitat d'omplir aquest equipament fora de la temporada de La Passió o per esdeveniments concrets.

Així doncs, establir estratègies de programació conjunta amb altres municipis propers a Olesa (amb especial atenció a Esparreguera) donaria resposta a les necessitats d'ambdues parts, economitant recursos i fent que l'arribada de públics de fora suposés un ingrés indirecte addicional pels municipis.

Acció 1.3.3. Temporada regular d'espectacles i activitats: L'establiment d'una programació anual fixa d'espectacles i activitats ajuda a fomentar el consum per part de la ciutadania en tant que, per una banda, facilita la previsió a l'hora d'escollir les ofertes que més interessin i, per l'altra, permet la distribució de l'oferta al llarg de l'any i evita la concentració excessiva en uns mesos concrets.

En aquest sentit, cal explorar la possibilitat d'impulsar noves iniciatives de coprogramació o de coorganització de temporades d'espectacles entre l'Ajuntament i l'àmbit associatiu. Una fórmula que s'ha demostrat existosa en el cas de *l'Escena 3 Teatre*, però que caldria ampliar amb major èmfasi a la dansa, el camp expositiu o la programació musical.

Acció 1.3.4. Inserció en circuits d'espectacles i exposicions: Existeixen diferents iniciatives i programes gestionats principalment per administracions supramunicipals que faciliten la mobilitat d'iniciatives, exposicions i espectacles entre els municipis que ho sol·licitin. La incorporació d'Olesa dins d'aquests circuits facilitaria la tasca de programació estable i la dotaria de major qualitat. En aquest sentit, Olesa ja participa en el circuit d'arts escèniques de l'Oficina de Difusió Artística (ODA) de la Diputació de Barcelona, però caldria ampliar aquesta col·laboració a l'àmbit expositiu a través del Programa de suport a Exposicions Municipals de l'ODA.

Acció 1.3.5. Suport a la programació infantil i juvenil: Cal continuar donant suport a la programació de Xarxa i Butaka al municipi consolidant-los com els eixos principals de la programació infantil i juvenil, intentant dotar-la d'una major regularitat. En aquest sentit, l'establiment d'acords de col·laboració amb El Casal per constituir una programació estable al llarg de l'any i per coordinar la programació artística d'espectacles, s'apunta com un dels principals camins de treball.

Programa 1.4. Creació de canals sòlids de comunicació i informació cultural

De forma paral·lela a la millora de l'oferta cultural del municipi, és important garantir que tota la ciutadania tingui accés a la informació sobre les activitats programades a Olesa, de forma fàcil i permanent. Aquesta tasca, que avui en dia recau únicament en mitjans privats, es pot consolidar i millorar de manera que:

- S'unifiqui al màxim la informació d'activitats, tant municipals com associatives.
- Es diversifiquin els canals informatius actuals.
- Les entitats tinguin accés a la gestió comuna de la comunicació i guanyin pes en l'àmbit de les noves tecnologies.
- S'avanci en l'adaptació de l'estratègia comunicativa.

Acció 1.4.1. Agenda municipal d'activitats culturals: Creació d'un butlletí mensual que reculli tota la programació d'activitats culturals del municipi. Aquest nou referent informatiu editat per l'Ajuntament hauria d'integrar la programació pública i associativa, caldria que estigués disponible als comerços, serveis públics i centres educatius del municipi, així com a tots els equipaments culturals (incloent-hi els privats).

Acció 1.4.2. Web municipal: El web de l'Ajuntament d'Olesa disposa d'una agenda d'activitats actualitzada, però poc atractiva i dinàmica. Es proposa aprofitar aquesta plataforma per a millorar-ne el disseny i el dinamisme, apostant per la lògica de web 2.0 i introduint la possibilitat que l'usuari pugui realitzar consultes per calendari o tipus d'activitats, entre d'altres opcions.

Acció 1.4.3. Informació a través de les TIC: De forma complementària a l'agenda mensual i a la informació del web de l'Ajuntament, es planteja implementar nous serveis informatius i publicitaris més immediats. En aquest sentit, la creació de llistes de correu, l'enviament de missatges a mòbils, l'aprofitament de xarxes de comunicació personal (*Facebook*) o la utilització de webs 2.0 poden constituir noves estratègies a implementar de forma complementària a la comunicació tradicional (cartelleria).

Acció 1.4.4. Sistema de gestió compartida de la informació: A fi de possibilitar que la informació sobre la programació cultural de l'agenda i el web municipal estigui el més actualitzada possible, és convenient que existeixi un mecanisme de cogestió entre Ajuntament i les entitats perquè aquestes puguin realitzar-ne aportacions i actualitzacions.

L'habilitació d'un espai a la plana web de l'Ajuntament amb un perfil privat per a cada entitat, des d'on es puguin introduir actes/activitats, pot ser un bon sistema per fer-ho possible.

Acció 1.4.5. Planes web de les entitats: A més de la difusió de l'existència de les associacions culturals i de la seva tasca a partir dels canals tradicionals, Internet constitueix un nou camp per a la relació amb la ciutadania. En aquest sentit, es pot considerar la possibilitat de posar a disposició de les entitats un servei d'ajuda tècnica i assessorament per a la posada en marxa i el manteniment de planes web que realitzin difusió de la seva història i activitat.

Línia estratègica 2. La formació i la creació com a eines de desenvolupament personal i col·lectiu

Programa 2.1. Foment del treball conjunt amb els centres educatius

Els centres educatius d'Olesa han de jugar un paper important en la generació de nous públics culturals, tant pel que fa als infants i joves, com en relació a les seves famílies. En aquest sentit, les accions persegueixen:

- Oferir canals d'entrada a la formació i programació cultural.
- Possibilitar l'acostament entre les entitats culturals i el públic jove.
- Incorporar la formació artística dins dels projectes pedagògics dels centres.

Acció 2.1.1. Oferta d'activitats extraescolars artístiques: Col·laborar amb les AMPAs dels diferents centres escolars per oferir activitats extraescolars, aprofitant els recursos formatius de l'Escola d'Arts i Oficis, l'Escola Municipal de Música i les iniciatives de les entitats per presentar una oferta de serveis en aquesta línia.

Acció 2.1.2. Treball amb la Regidoria de Joventut: Cal establir una dinàmica de treball conjunt i continuat entre la Regidoria de Cultura i la de Joventut, per tal de fomentar la presència juvenil en les polítiques culturals i viceversa. A partir de l'establiment d'objectius comuns, es poden arribar a elaborar propostes concretes que involucrin als joves més activament en la realitat cultural de la ciutat, tant com a consumidors com a productors.

Acció 2.1.3. Divulgació de l'oferta formativa municipal i de la tasca de les entitats als centres educatius: Per tal de que els joves olesans coneguin l'activitat cultural que es realitza al municipi, especialment pel que fa a l'oferta formativa de cursos i tallers que desenvolupen tant l'Ajuntament com les entitats, cal una campanya de comunicació als instituts.

Aquest tipus d'accions proporcionen informació al jovent i, a la vegada, estableixen coneixences. Una bona manera de realitzar aquesta campanya de divulgació és que la presentació de l'oferta la facin, directament, representants de les entitats i del consistori per tal de fer-la més propera.

Programa 2.2. Promoció i recolzament de l'activitat creativa de la ciutadania

Olesa disposa d'un nombre important de creadors en diferents àmbits que no es troben agrupats. En aquest sentit, el recolzament a l'activitat creativa cal que es tradueixi en:

- Un entorn més favorable per al seguiment de nous creadors.
- L'oferiment de canals de difusió i programació per als creadors locals.

Acció 2.2.1. Fomentar la creació de xarxes d'artistes i creadors olesans:
A Olesa existeixen artistes i creadors, però no estan organitzats i acostumen a desenvolupar la seva activitat de manera força aïllada. Així doncs, cal que la Regidoria de Cultura realitzi una identificació dels artistes i creadors del municipi per donar resposta a les seves necessitats i facilitar el treball conjunt entre Ajuntament i creadors i entre els propis artistes.

Acció 2.2.2. Habilitació d'espais per a la creació artística: Obertura d'espais o adaptació dels existents per la realització de treballs de creació de tipus divers.

L'escola d'Arts i Oficis pot ser un bon equipament, una vegada estigui adaptat, per assumir aquesta funció ja que la seva oferta formativa es concentra en hores concretes del dia, principalment a la tarda i en dies laborables.

Acció 2.2.3. Espais expositius: Calen a Olesa espais expositius que permetin presentar obra diversa i contemporània, tant dels creadors del municipi com dels de fora de la població. Les sales de la Casa de Cultura no responen a les necessitats de determinats tipus d'exposicions que requereixen espais més polivalents, de manera que és necessari cercar espais alternatius i avançar en l'establiment d'un conveni d'utilització pública de la sala d'art de La Passió.

Acció 2.2.4. Circuits d'assaig i de difusió per grups locals joves: Tot i l'existència de bucs d'assaig, cal fomentar encara més les possibilitats dels grups musicals formats pel jovent olesà. De la mateixa manera, cal recolzar la difusió d'aquests amb la cessió d'espais per la celebració de concerts.

Un bon espai per donar cabuda a aquests grups és la programació musical al voltant de la festa de Santa Oliva i la Festa Major, amb possibilitat d'organitzar un festival específic.

Acció 2.2.5. Ajuts a la creació: Creació d'un programa de beques especialment adreçades als joves, per fomentar la creació i la difusió de les arts. Les beques cal que incloguin ajuts a la producció, però que també posin accent a la difusió i l'exhibició, posant a disposició dels creadors els espais o esdeveniments públics per a donar a conèixer la seva obra a la ciutadania, amb l'objecte de fomentar la creativitat, facilitant l'aparició, el desenvolupament i la consolidació de projectes artístics contemporanis a la ciutat.

Programa 2.3. Consolidació, millora i diversificació de l'oferta formativa municipal de caràcter artístic

La política municipal en matèria de formació artística cal que consolidi i impulsi els centres de formació actual i posi aquesta oferta a disposició de tota la ciutadania d'Olesa, de manera que sigui possible:

- La millora del servei i de la implicació social dels centres formatius municipals actuals.
- L'ofertament de formació en noves disciplines artístiques i en l'àmbit de la creació contemporània.
- La incorporació de nous perfils de població en l'oferta formativa de caràcter públic.

Acció 2.3.1. Potenciament de l'Escola d'Arts i Oficis: Cal apostar per la millora i l'ampliació de la vessant plàstica i artística en l'oferta formativa de l'Escola d'Arts i Oficis, per tal d'atreure a un públic més ampli, tant d'Olesa com de fora.

Acció 2.3.2. Fusió en centre de les Arts: A mitjà termini, cal contemplar la possibilitat d'integració de l'Escola de Música i l'Escola d'Arts Oficis (així com de nous serveis formatius i artístics del consistori) en un centre de les arts, de manera que s'estableixin economies d'escala, es creï una retroalimentació entre els dos centres i es fomenti un nucli artístic i cultural de referència a la ciutat.

La situació centralitzada de l'espai, format per la Casa de Cultura i l'Escola d'Arts i Oficis, facilitaria la unió de tots aquests espais, facilitant la seva presentació i identificació de forma unitària.

Acció 2.3.3. Aula Municipal de Teatre: Creació d'un espai formatiu teatral d'iniciativa pública que doni forma a l'evident interès i implicació de la ciutadania olesana pel teatre.

Aquest centre s'inseriria també dins el Centre de les Arts i hauria de contemplar l'aportació a la iniciativa des de l'àmbit associatiu.

Acció 2.3.4. Captació de nous públics a l'Escola de Música i ampliació de l'oferta de places: El bon funcionament de l'Escola de Música fa necessari posar la mirada en l'expansió de la influència d'aquest centre, tant dins com a fora d'Olesa, a partir, principalment, de l'ampliació de l'oferta de places i de l'augment d'activitats obertes a la ciutadania.

Línia estratègica 3. Un model de gestió renovat, reforçat i participat

Programa 3.1. Adequació i augment dels recursos destinats a cultura

Bona part de les possibilitats de poder implementar, de forma més efectiva, les accions en matèria de política cultural a Olesa, passen per disposar de recursos econòmics i de servei adequats a les noves necessitats del municipi. En aquesta direcció es planteja actuar per:

- Millorar els paràmetres de qualitat dels serveis actuals.
- Generar noves activitats i suport a les propostes dels agents culturals i de la població en general.

Acció 3.1.1. Millora de pressupost i personal: Actualment, el volum de recursos econòmics que l'Ajuntament d'Olesa destina a cultura és insuficient en relació a les necessitats detectades. De forma progressiva, cal ampliar els recursos focalitzant la inversió en la programació regular i el foment de la creació, fins assolir els nivells dels municipis de referència.

Acció 3.1.2. Aposta per economies d'escala: Paral·lelament a l'establiment d'un nivell de recursos econòmics suficients per cobrir necessitats, cal estudiar quines són les possibilitats de treballar les economies d'escala en tots els àmbits, ja sigui en qüestions relatives al personal, com pel que fa a espais o equipaments, cicles de programació...

Programa 3.2. Millora dels mecanismes de treball comú entre regidories

L'actuació en matèria cultural des de diverses regidories del consistori fa necessaris nivells alts de coordinació que:

- Garanteixin una acció unitària sense paral·lelismes o duplicitat d'actuacions.
- Fixin marcs de relació i col·laboració entre regidories.
- Permetin realitzar una avaluació i monitoreig de les polítiques implementades per a la seva modificació o replantejament.

Acció 3.2.1. Establiment d'una divisió competencial clara: Clarificació de les tasques pròpies de cada regidoria, estandaritzant processos i evitant duplicitats, especialment en matèria de subvencions.

Acció 3.2.2. Creació de programes d'acció anuals, memòries i estadístiques: Realització de programes d'actuació anuals que fixin els objectius de la regidoria i els del PAC, així com el seu calendari d'execució en coordinació amb la resta d'àrees implicades, de manera que s'introdueixi la lògica de treball basada en l'avaluació. Així mateix, la realització de memòries anuals i estadístiques de públics dels equipaments municipals ha de permetre conèixer, amb major precisió, el volum i el perfil d'usuaris com a base per a la detecció de mancances i potencialitats.

Acció 3.2.3. Taula de treball entre equipaments: Creació d'un organisme de treball que integri els representants dels diferents serveis i equipaments culturals municipals, de manera que es fixin objectius anuals, programes comuns i s'identifiquin dèficits sobre els quals actuar i inversions a realitzar.

Programa 3.3. Recolzament de l'aportació de les entitats a través de mecanismes de corresponsabilització i suport

Les entitats culturals d'Olesa han tingut històricament un paper fonamental en la contribució a l'activitat i la programació cultural del municipi. Fruit d'aquest fet, cal reconèixer-ne el seu paper de manera que:

- Es potenciï l'associacionisme entre la ciutadania d'Olesa.
- S'estableixin mecanismes estables de col·laboració entre les entitats i l'Ajuntament que permetin un treball coordinat més enllà del dia a dia.

Acció 3.3.1. Fira d'entitats: Creació d'una fira on totes les entitats olesanes puguin presentar la seva activitat i la seva oferta al conjunt de la ciutadania. Aquest esdeveniment ha d'estar recolzat per l'Ajuntament, que ha de prestar tots els instruments necessaris perquè arribi al màxim de gent possible, ja sigui a través de la comunicació de l'activitat concreta com de la cessió d'un espai cèntric i ben comunicat per realitzar-la.

Acció 3.3.2. Estratègies de captació de nous socis: Calen estratègies i mecanismes per captar nous socis a les entitats, especialment gent jove. Aquesta estratègia passa per la comunicació i per l'adaptació i la dinamització de l'oferta existent.

El Consell de Cultura pot ser un bon espai per treballar aquesta necessitat a través de la creació d'una comissió de treball específica.

Acció 3.3.3. Mecanismes d'accés als equipaments públics: Cal un sistema de gestió dels equipaments públics que permeti l'accés a aquelles entitats i col·lectius que no disposen d'espais propis adients per determinades activitats.

En aquest sentit, és important que es designi una persona responsable d'aquesta gestió i que s'estandarditzin els protocols i terminis de sol·licitud.

Programa 3.4. Avanç en l'establiment d'iniciatives de programació conjunta

Més enllà de la col·laboració estable entre l'Ajuntament i les entitats en matèria de subvencions o utilització d'equipaments, cal explorar la via de la coproducció o coorganització d'espectacles o de cicles que ha donat bon resultat fins a l'actualitat, de manera que:

- Sigui possible augmentar el volum de programació actual a Olesa.
- Existeixi una corresponsabilitat entre l'Ajuntament i les entitats en la selecció de les línies de programació.
- Sigui possible dinamitzar la utilització dels equipaments culturals associatius.
- S'aprofitin les oportunitats i els recursos provinents d'àmbits supramunicipals.

Acció 3.4.1. Coproducció de cicles d'espectacles: Creació de dinàmiques fixes de coproducció de cicles d'espectacles o festivals entre les entitats i l'Ajuntament que sobrepassin l'atorgament de subvencions i que fomentin la corresponsabilitat i la implicació d'uns i altres en les propostes.

Cal que en tots els casos existeixi un marc formal de relació (conveni de col·laboració), que reguli les obligacions i compromisos de les parts, amb especial atenció a la selecció artística dels espectacles i al seu finançament.

Acció 3.4.2. Inserció i aprofitament dels recursos supramunicipals: Més enllà de les dinàmiques de col·laboració que es puguin establir amb els agents locals, és important que l'Ajuntament sàpiga aprofitar les oportunitats que les administracions supramunicipals posen a disposició dels municipis, no sols mitjançant línies de subvenció, sinó també a través de xarxes de treball que agrupen poblacions o intercanvis de bones pràctiques.

En aquest sentit, a més de l'important suport de la Diputació de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya, és convenient tenir en compte les convocatòries que posen l'accent en el foment cultural en el marc europeu.

Programa 3.5. Potenciació del Consell de Cultura com a òrgan rector de la política cultural

Des de la seva creació, el Consell de Cultura s'ha demostrat com un espai útil i necessari per a la coordinació de l'activitat de les entitats culturals i l'Ajuntament. Ara cal consolidar-lo i dotar-lo de noves responsabilitats per fer possible que:

- Actui com un espai participatiu i directiu de la política cultural d'Olesa.
- Possibiliti el sorgiment de noves iniciatives entre els agents culturals del municipi.

Acció 3.5.1. Coordinació del calendari d'activitats: Realització, en el marc del Consell, d'una reunió bimensual per a planificar el calendari d'activitats culturals del municipi, evitant la superposició i planificant la difusió necessària en cada cas.

Acció 3.5.2. Comissions de treball específiques: Constitució de comissions de treball sectorials en el sí del Consell de Cultura per possibilitar-ne un treball més àgil en cadascun dels àmbits protagonistes de la cultura a Olesa.

Acció 3.5.3. Seguiment de l'aplicació del PAC: El Consell de Cultura és també el fòrum indicat per realitzar-hi una tasca de seguiment i desenvolupament de l'aplicació del Pla d'Acció Cultural, proposant-ne la seva revisió, renovació o ampliació en cas que es consideri convenient.

En aquest sentit, és important que es treballi partint de la prioritització anual d'objectius que permetin realitzar una avaluació del PAC que combini l'àmbit qualitatiu amb el treball basat en indicadors.

Línia estratègica 4. La cultura com a relat: identitat i projecció

Programa 4.1. Valorització i divulgació del coneixement del patrimoni local

El patrimoni cultural d'Olesa de Montserrat és un dels elements que vertebraren la identitat del municipi, i sobre els quals la política municipal cal que incideixi per a:

- Permetre'n el seu accés i coneixement al conjunt de la població.
- Conservar i recuperar els elements patrimonials.

Acció 4.1.1. Actualització del catàleg patrimonial: Revisió i actualització de l'actual Catàleg de Patrimoni (1994), incorporant els nous elements que siguin susceptibles d'ésser protegits.

Acció 4.1.2. Senyalització i divulgació del patrimoni local: Instal·lació de panells informatius i impuls de programes de divulgació (rutes guiades, visites amb tallers per escolars, material documental...).

Acció 4.1.3. Recuperació de la memòria històrica i de les celebracions autòctones: Impuls de les excavacions arqueològiques al Nucli Antic del municipi i als indrets susceptibles de trobar-hi restes històriques. Recuperació i conservació d'elements patrimonials malmesos o en mal estat, realització d'actes i conferències històriques sobre el passat del municipi, impuls de la recuperació de celebracions festives desaparegudes i de l'establiment de protocols de celebració que garanteixin la continuïtat de les actuals.

Acció 4.1.4. Digitalització del fons de l'Arxiu Municipal: Realització d'una tasca de digitalització del fons documental, amb especial rellevància dels documents amb requisits específics de conservació i de consulta i del fons fotogràfic del passat d'Olesa. Aquest fet ha de contribuir a possibilitar la seva divulgació a través de publicacions o exposicions al municipi i ha de facilitar la seva consulta.

Acció 4.1.5. Impuls de les publicacions de recerca local: Treball de col·laboració entre l'Ajuntament, l'Arxiu Municipal i l'Arxiu Parroquial per a l'ampliació de la col·lecció Vila d'Olesa amb noves publicacions sobre la història local i comarcal. Així mateix, inclusió d'elements divulgatius en aquest sentit als mitjans de comunicació municipals (web, butlletí i ràdio).

Acció 4.1.6. Eina de recursos sobre història local per als escolars: Preparació de forma conjunta entre els arxius municipal, parroquial i les entitats de patrimoni, d'una eina de recursos històrics locals per a escolars, que permeti als centres educatius la realització de crèdits de síntesi (4rt d'ESO) i treballs de recerca enfocats al passat d'Olesa.

Acció 4.1.7. Adequar l'Arxiu Municipal a la normativa legal vigent: Cal que amb la nova ubicació de l'Arxiu, aquest assoleixi el compliment de les normatives legals i disposi d'un tècnic superior d'arxius per la seva gestió com fixa la llei.

Programa 4.2. Identificació del relat que Olesa ha de projectar amb un pes específic de la dimensió cultural

La importància del vector de la cultura que es persegueix en el projecte de desenvolupament estratègic d'Olesa de Montserrat ha d'anar acompanyat d'una projecció exterior a través de:

- Vincular la dimensió cultural com una de les característiques del municipi.
- Aprofitar els recursos culturals amb singularitat de què disposi per atraure públic d'altres poblacions.
- Posicionar Olesa com a referent per als municipis del seu àmbit gràcies a projectes culturals innovadors.

Acció 4.2.1. Projecció de la Passió: La representació de La Passió és un fet distintiu de la cultura olesana i com a tal s'ha d'aprofitar per crear una marca d'Olesa des de la vessant cultural, tot vinculant aquest esdeveniment amb la resta d'iniciatives i propostes que conformen l'oferta del municipi.

Cal aprofitar l'afluència de públic que visita Olesa amb motiu de la representació de La Passió, per fer-los arribar l'oferta cultural i natural de la ciutat.

Acció 4.2.2. Cal Puigjaner: Definició d'un pla d'usos del nou equipament i dels serveis i continguts que integrarà, amb especial atenció a l'àmbit patrimonial del municipi.

Acció 4.2.3. Passionàrium: Fomentar des de l'Ajuntament i amb la implicació d'altres administracions, la iniciativa de Passionàrium, aportant-hi recursos i assessorament per la seva difusió.

És important que la imatge de Passionàrium vagi lligada a la ciutat d'Olesa, ja que l'aspiració internacional de l'entitat pot beneficiar al conjunt del municipi.

Programa 4.3. Incorporació d'Olesa en els circuits culturals de l'entorn i la comarca

En darrer terme, cal que la política cultural d'Olesa també tingui en compte quin és el marc territorial immediat de la població i de la comarca, de manera que:

- Es facin possibles projectes culturals coordinats amb poblacions properes, amb atenció especial envers Esparreguera.
- Es contribueixi a generar un circuit d'oferta comarcal sòlid en l'àmbit del Baix Llobregat nord.
- S'aposti per una oferta cultural de proximitat rica i competitiva que freni la fuga de consum actual.

Acció 4.3.1. Iniciatives de treball conjunt amb els municipis de l'entorn: Creació de propostes culturals conjuntes entre els municipis veïns amb la intenció d'optimitzar els recursos existents.

Aquestes iniciatives no han de reduir-se a la realització d'espectacles o projectes expositius, sinó que cal anar més enllà amb la creació d'itineraris conjunts pels paratges dels termes municipals, entre d'altres propostes. En aquest sentit, la proximitat i similitud amb Esparreguera és un factor a tenir en compte a l'hora d'impulsar accions d'aquest tipus.

Acció 4.3.2. Aprofitament de la incidència de Montserrat: La relació d'Olesa amb Montserrat s'ha de reforçar perquè el municipi aprofiti la imatge i el volum de visitants que atreu aquesta muntanya tan emblemàtica dins i fora del país.

ANNEXOS

Annex 1. Relatories de la Jornada Participativa

Les relatories de la Jornada Participativa recullen els elements de debat i les propostes sorgides de cadascuna de les taules. No són les actes literals de cada sessió sinó una recopilació dels principals elements de debat, reflexions i idees que van sorgir. Una relatoria feta amb l'objectiu final de consensuar el diagnòstic i definir una estratègia cultural de futur de forma participativa.

Taula 1: Formació i creació

Coordinadors: Pere Grimau, Josep Sanahuja i Júlia Alert / **Relator:** Martí Comas

La taula de debat va centrar-se en aspectes de la creació i la formació de les persones, analitzant si Olesa dóna suficients possibilitats perquè la capacitat creativa dels seus habitants aflori. El debat va comptar amb 25 participants, que van realitzar les següents aportacions:

Bloc 1. Oferta formativa

- ⇒ En relació a les possibilitats formatives que Olesa ofereix, la sensació general és que **no existeix un equilibri** clar dels recursos i recorreguts possibles entre els diferents sectors artístics. Es té la percepció que, si bé a Olesa es generen iniciatives formatives i creatives de forma més o menys estable i organitzada, **no existeix una resposta creixent de públic** o no es percep una resposta en forma de demanda.

En aquest sentit, i tot i que l'Escola Municipal de Música pugui suposar una excepció, s'exposen nombroses iniciatives formatives que s'han hagut de tirar enrere per **manca d'inscripcions** a l'Escola d'Arts i Oficis, a algunes entitats o a centres privats. Aquesta és una tendència que sobrepassa l'àmbit formatiu i que també s'estén a les activitats de programació en general.

Propostes d'actuació:

- Cal més **difusió** per donar a conèixer el que s'està fent i el que s'ofereix. Aquesta difusió no pot ser passiva, sinó que ha d'anar a cercar nous públics i sectors de la població de manera engrescadora i atrevida.
- S'ha d'invertir en l'**activitat pedagògica a les escoles** per tal de generar espectadors. Tanmateix, part de la taula llença la reflexió de que no tota la responsabilitat pot recaure en l'escola, sinó que la tasca de la família i del teixit social són fonamentals.
- L'opció de crear una **programació estable** es veu com una bona forma, unida a més **ajuts a la creació**, per aconseguir generar nous públics i nous agents culturals.
- Es creu que l'Escola Municipal de Música hauria d'**anar a buscar als usuaris** i aprofundir en l'elaboració de programes específics per a col·lectius de la població (discapacitats, adults, immigrants...).
- Així mateix, hi ha la sensació compartida que el centre hauria de fer un esforç per **generar noves demandes** formatives, però també per **estendre els perfils de públic** interessat en l'activitat musical (actualment, molt vinculats als propis usuaris de l'escola).
- És necessari poder aprofitar i **reconèixer la tradició escènica d'Olesa**, que actualment presenta dèficits en l'àmbit formatiu. S'apunta la necessitat de poder oferir una **oferta estable i coordinada** que integri l'Ajuntament, les entitats i associacions i els centres privats que actualment realitzen cursos de teatre i dansa.

La **programació estable** d'espectacles també s'entreveu com un element que pot facilitar un acostament del públic cap aquestes disciplines, però es remarca la necessitat de treballar especialment en l'àmbit **escolar i juvenil** com a circuits d'entrada.

- Al camp artístic de les arts plàstiques i visuals, existeix la sensació que l'Escola d'Arts i Oficis podria actuar molt més com a **referent formatiu del municipi i de les seves poblacions veïnes**. Es posa l'accent en la

pèrdua de pes que han tingut les arts plàstiques en l'oferta del centre en comparació a l'augment de l'oferta d'idiomes i d'informàtica.

En aquest sentit, es veu necessari un major **impuls del centre**, vinculat a l'augment de l'oferta i, sobretot, a la recuperació del públic jove.

- És necessària una **difusió conjunta** entre Ajuntament i entitats de l'oferta cultural que hi ha a Olesa, aprofitant al màxim els mitjans de comunicació disponibles i les **noves tecnologies**.

Com una reflexió transversal a tots els temes tractats, es veu necessària la presa de consciència de que l'èxit final passa per una **primera fase deficitària**, en concepte d'inversió, per tal de poder generar hàbits i nous públics que finalment permetin tirar endavant els projectes .

Bloc 2. Espais de creació i creadors

Aquest segon bloc de debat va ser complementat amb una reflexió sobre el concepte de creació i de creadors, i en especial sobre la seva amplitud. En qualsevol cas, les aportacions realitzades van estructurar-se a l'entorn de dues grans qüestions: l'accés i existència d'equipaments per a desenvolupar la creació i els espais de relació i coneixença mútua. Aquestes són les reflexions que es van recollir:

- ⇒ La taula afirma que hi ha una **manca d'espais expositius** a la vila, tant pels creadors d'Olesa com els de fora.
- ⇒ Es creu que hi ha un ampli marge de millora en l'atenció cap a la **creació literària**, un fet que provoca que la gent que escriu opti en alguns casos per desenvolupar la seva tasca fora d'Olesa.
- ⇒ Una altra mancança detectada és la falta de **circuits d'entrada a l'oferta cultural per a la gent que arriba** al poble.
- ⇒ Es percep un cert **desequilibri** o desajust entre el nivell formatiu a Olesa, per una banda, i la programació i la generació d'activitats pròpies, per l'altra.

- ⇒ En l'àmbit musical, es constata l'existència de **grups joves** amb manca d'espais per assajar o circuits d'atenció a les seves necessitats.
- ⇒ En l'àmbit escènic, es detecta la necessitat de **poder accedir amb major facilitat** a la utilització dels equipaments existents.

Propostes d'actuació:

- Es veu la Casa de Cultura amb les potencialitats suficients per esdevenir un **motor cultural de la vila**. Es creu que cal dinamitzar més l'espai, omplir-lo d'activitat i de continguts i facilitar-ne l'ús a les iniciatives associatives i individuals.
- En l'àmbit teatral, es creu convenient arribar a acords que possibilitin la utilització dels espais amb **majors facilitats**.
- Es veu necessària l'existència de **nous espais expositius** i l'aprofitament dels ja existents per a augmentar-ne la rotació.
- Cal fer més **difusió i impuls** perquè l'Escola d'Arts i Oficis actuï realment com un centre de formació adreçat a la creació artística.
- Apostar pel recolzament a **àmbits poc consolidats**: literatura, recerca històrica i patrimoni, art contemporani...
- De forma general, cal apostar per generar **canals de relació i de coordinació** (espais de trobada) entre les diferents iniciatives que existeixen a la població. Aquesta via es veu útil, tant per a potenciar el sorgiment de projectes compartits entre entitats, com per garantir l'arribada de la informació.

Bloc 3. Creació-formació i joves

Tot i la manca de temps per desenvolupar tots els punts d'aquest bloc, la taula va poder reflexionar sobre la importància de **treballar per la captació** de nous usuaris i

públics entre el col·lectiu jove, tant pel que fa a l'oferta formativa, com a la programació més adequada als seus gustos i necessitats.

Per altra banda, també es va valorar com a necessari facilitar **més espais de creació** on els joves puguin desenvolupar activitats creatives de qualsevol tipus.

Taula 2: Accés a la cultura

Coordinador: Joan Chicon / **Relatora:** Aina Roig

La taula “Accés a la cultura”, va centrar el seu debat en reflexionar sobre quines eren les motivacions i les barreres que la població d'Olesa de Montserrat troba a l'hora d'accedir a la cultura. Les motivacions s'analitzen a partir de les pràctiques culturals existents al municipi, la seva dinàmica i la capacitat de penetració en la població. Les barreres es detecten analitzant quines són les causes que provoquen que les persones se sentin lluny dels circuits culturals.

La taula va comptar amb 22 participants. Es recullen les reflexions i aportacions entorn a les qüestions que es platejaven en el guió de debat.

Bloc 1. Els nous olesans i la cultura

- ⇒ Existeix una **barrera lingüística**. Per tal d'integrar-se, un factor molt important és conèixer l'idioma per, posteriorment, conèixer la cultura del territori. En aquest aspecte, alguns col·lectius d'immigrants manifesten el seu desacord en la difusió que s'ha fet de la Jornada Participativa del PAC ja que ha estat feta en català. Tanmateix, destaquen positivament que des de l'Ajuntament se'ls hagi convidat expressament perquè formessin part de la Jornada participativa.
- ⇒ **Es troben a faltar representants de col·lectius estrangers** en l'organització del procés participatiu del Pla d'Acció Cultural.
- ⇒ Tothom té accés a la cultura però es considera que es tracta d'un **accés no del tot plural ni representatiu** de tota la ciutadania d'Olesa.

Propostes d'actuació:

- Cal **treballar bidireccionalment**, totes les cultures s'han d'obrir per tal d'entendre l'altra i valorar-la. D'aquesta manera la cultura olesana s'enriquirà. Cal conèixer les dues cultures, la d'un mateix i la de l'altre. Els

col·lectius que han arribat a Catalunya formen part de la cultura olesana i l'han d'enriquir.

- ⇒ Els estrangers que participen a la taula manifesten tenir idees per crear noves iniciatives culturals però recalquen que necessiten més recolzament per part de l'Ajuntament. Es reclama que l'Ajuntament els ofereixi un espai on puguin reunir-se, organitzar-se i crear propostes. Necessiten **recolzament logístic i d'infraestructures**.
- ⇒ De la mateixa manera que els col·lectius d'estrangers poden considerar-se no prou integrats en les polítiques culturals, també es troben altres col·lectius que podrien trobar-se en la mateixa situació, com els joves.
- ⇒ A Olesa hi ha entitats molt grans, sovint històriques, que són molt **hermètiques**.

Propostes d'actuació:

- Cal **obrir les portes d'aquestes entitats als estrangers** i a tots els altres col·lectius no integrats en les polítiques culturals.
 - Cal donar l'**oportunitat d'organitzar activitats** a aquells col·lectius que tenen interès per la cultura i ganes de desenvolupar noves propostes.
- ⇒ Es detecta una manca de recursos per a que entitats i col·lectius amb noves iniciatives les desenvolupin.

Propostes d'actuació:

- Caldria donar l'oportunitat al col·lectiu jove a què pugui organitzar actes al **llarg de tot l'any**, més enllà del ja consolidat Correllengua.
- S'han de donar **més recursos** per la gent jove que té iniciatives.

Bloc 2. Oferta i programació

- ⇒ La **Casa de Cultura** és un equipament que té **poca activitat** i no està prou aprofitat. La sala d'exposicions i l'escola de música són serveis que hipotequen la major part de l'espai mentre que a la resta no s'hi fa res.

Propostes d'actuació:

- S'haurien d'**oferir els espais buits**, especialment a la tarda-vespre quan hi ha poca activitat, a les entitats i col·lectius perquè els puguin utilitzar compartint espais.
 - **Ampliar els horaris** de la Casa de Cultura.
- ⇒ Es detecta una **manca d'espais municipals polivalents** que puguin utilitzar les entitats. Manquen llocs per trobar-se i poder organitzar actes, per això es reivindiquen les potencialitats de la Casa de Cultura.
- ⇒ A Olesa hi ha una activitat cultural important i l'accés a la cultura està obert a tothom però hi ha **molta gent que no hi participa**, es valora com a causa una cultura massa estàtica, no s'ha innovat culturalment. Les entitats culturals no han evolucionat o innovat, fan allò que han fet sempre.

Propostes d'actuació:

- Per arribar als joves cal **oferir propostes atractives** per a ells, utilitzar els seus llenguatges i els mecanismes d'informació que ells utilitzen: Internet, etc.
- S'han de **crear sinèrgies** per, a partir d'un acte que té assegurada la presència de joves, s'encadeni amb un altre que els pot interessar però que per iniciativa pròpia no hi anirien.
- El **paper de les escoles és fonamental** per motivar els joves a participar en l'activitat cultural. Per tant, el treball conjunt entre la Regidoria de Cultra i d'Educació és fonamental.

- Cal buscar **noves estratègies** per innovar en la manera de facilitar l'accés.
 - Es proposa la iniciativa de crear "**parelles culturals**", de la mateixa manera que han funcionat les parelles lingüístiques.
- ⇒ L'opinió generalitzada és que les entitats i els col·lectius tenen idees i voluntat de dissenyar noves propostes però **no tenen els recursos suficients** i l'Ajuntament, tampoc.

Propostes d'actuació:

- La proposta consisteix en aconseguir que les entitats es coneguin més, **treballin conjuntament**, creïn vincles i comparteixin recursos. Si les entitats uneixen esforços podran arribar a més gent i també coneixeran més bé què fan les altres entitats, evitant que actes similars es superposin. Cal, també, que les entitats comparteixin espais.
 - És necessària una major **coordinació i col·laboració** entre entitats i entre l'Ajuntament i les entitats.
- ⇒ En quant a **programació** hi ha cicles estables anuals d'activitats, cal doncs coordinar-se i organitzar-se millor perquè els actes no coincideixin. L'opinió global és que sí que hi ha prou programació cultural al municipi, a vegades fins i tot es creu que hi ha massa oferta i es considera que la major part d'activitats tenen un bon nivell de qualitat. També es subratlla que hi ha gent suficient a Olesa perquè tots els actes tinguin bona acollida, per tant, si la gent no hi participa és perquè no interessen les activitats.

Propostes d'actuació:

- Es valora molt positivament la **construcció d'un cinema**. Els joves tenen molt d'interès en el cinema i, a més a més, aquesta activitat podria ser un vincle aglutinador de realitats culturals diverses, és a dir, una activitat que promoguéssin l'interculturalitat. Es podrien fer diferents cicles: cinema argentí, d'autor,...

- Oferir més **activitats culturals al carrer**, en tractar-se d'un espai d'accés compartit per a tothom i que ajuda a dinamitzar el municipi.
- Cal aprofitar les activitats i **ofertes que proporcionen altres institucions** supramunicipals (Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya, Unió Europea,...) on el cost és molt reduït i aporten noves iniciatives. Això també podria interessar a la gent dels municipis de l'entorn. Cal, doncs, aprofitar els recursos que altres institucions ofereixen per organitzar activitats.

Bloc 3. Nous canals de difusió

- ⇒ En aquesta part del debat apareixen opinions contradictòries, per una banda hi ha **gent que opina que hi ha prou canals de comunicació** i que la informació arriba a tothom, per tant, si la gent no participa és perquè no li interessa, i per altra banda, hi ha **gent que opina que falten canals d'informació**.

Taula 3: Equipaments i entitats

Coordinadors: Salvador Bassó i Dolors Falcó / **Relatora:** Marta Domènech

La taula “Equipaments i entitats” va centrar el debat en reflexionar sobre quina és l'aportació que fa l'àmbit associatiu en l'activitat cultural del municipi així com la relació que s'estableix entre les diverses entitats. En tenir Olesa un nombre d'equipaments important propietat d'entitats, el debat va seguir en la valoració dels equipaments actuals, les seves potencialitats i les necessitats existents.

La taula va comptar amb 30 participants.

Bloc 1- Les entitats i el seu paper

⇒ El primer tema que va sorgir al debat va ser la **manca de relleu generacional en el sí de les entitats**. Tot i que, per algunes entitats, aquest problema a l'hora de captar nous socis és més patent per trobar persones que formin part de la Junta, per altres, aquesta carència està més present a les bases de l'entitat. El motiu principal d'aquesta manca de relleu a les associacions és una creixent competència a l'hora d'invertir el temps lliure: televisió, esports i activitats que no ofereixen les entitats i que no requereixen un compromís de temps i feina tan alt, i, per altra banda, la poca difusió que fan les entitats dels seus objectius.

Propostes d'actuació:

- Es va plantejar la possibilitat de **professionalitzar les entitats**, demanant com a essencial un augment del finançament per part de l'Administració, tot i que l'opinió sobre aquesta possibilitat va estar força dividida. Els ciutadans oposats a aquesta mesura valoraven la importància del voluntariat pel funcionament associatiu del municipi.
- Amb una perspectiva més autocrítica, es va reflexionar sobre la **dificultat d'obertura general de les entitats** que no donen prou oportunitats a la gent jove que proposa noves formes per desenvolupar l'activitat.

⇒ La **manca de públic** és l'altre problemàtica amb què s'enfronten les entitats que ofereixen activitats o espectacles.

Propostes d'actuació:

- Les entitats s'han d'esforçar més per, en primer lloc, portar a terme la seva activitat amb la **màxima qualitat** possible i, per altra banda, intentar **adaptar la seva oferta als gustos i les necessitats** de la ciutadania, sense obviar els objectius de la pròpia entitat.
- **El paper de les escoles**, un tema transversal a tot el debat, es creu fonamental per a crear nous públics i implicar als més joves en l'activitat cultural del municipi.
- Es va proposar oferir **activitats culturals nocturnes** per arribar a un públic més jove que centra el seu lleure en la nit.

⇒ El **treball conjunt entre entitats** es va valorar com una opció amb moltes potencialitats.

Propostes d'actuació:

- Es creu que el paper que fa actualment el **Consell Sectorial de Cultura** **es pot potenciar i dinamitzar** ampliant les seves tasques i àrees de decisió. Es va proposar la creació de grups de treball a partir d'aquest òrgan ja en funcionament, per tractar de manera conjunta temes concrets de rellevància en la realitat cultural olesana. Algunes propostes van ser grups de treball sobre l'activitat teatral, festes o la difusió.
- Es veu la realització d'una **fira d'entitats** potent en format de festa, com un bon espai de coneixença entre les pròpies entitats i per la ciutadania en general.

Bloc 2 – Equipaments, potencialitats i carències

⇒ Hi va haver un consens en afirmar que la **gestió dels equipaments no és eficient**, principalment per un tema de manca de recursos.

Propostes d'actuació:

- L'Auditori es veu com un equipament amb moltes potencialitats però poc aprofitat per manca de personal. Com a proposta concreta d'un nou ús d'aquest espai es va parlar de fer “**nits de jazz**”, a partir de músics de l'Escola de Música o altres propostes o com a **sala de cinema**.
 - Es va fer una crida a tenir una visió més àmplia dels equipaments culturals de la vila, comptant amb **el carrer, les escoles i els espais esportius** com a espais per a realitzar-hi diferents activitats.
 - **Ampliar els horaris de la biblioteca** Santa Oliva es va veure com una fórmula d'atreure a més públic, especialment jove, que després de les 20:30h ha de desplaçar-se a altres municipis del voltant per estudiar.
 - **Establir sinergies entre els equipaments d'Olesa i els d'altres municipis** veïns es va valorar com una manera molt positiva per part de les entitats d'obrir-se i establir col·laboracions profitoses.
- ⇒ Es detecta una **manca d'espais de creació** per a aquells joves creatius que no poden assumir els preus de lloguer d'espais.
- ⇒ La **manca d'un museu** a Olesa es veu com un punt negatiu dins la realitat olesana ja que el patrimoni és un dels elements més destacats dins la realitat olesana, segons un nombre elevat de participants de la taula. Així mateix, es va destacar la necessitat d'invertir més esforços en la conservació del patrimoni arquitectònic de la vila, destacant la situació de les cases antigues i dels safarejos públics que encara es mantenen.
- ⇒ La rehabilitació i obertura del **Teatre Olesa** es valora com a necessària per la majoria de la taula. El regidor de Cultura, que va participar en el debat, va

informar sobre la situació actual de l'equipament, sobre el que s'està duent a terme un estudi per elaborar el pla d'usos del teatre. Tanmateix, el Regidor va afirmar que s'està pendent de les valoracions del Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya (PecCat) que contemplaran el conjunt de dèficits d'equipaments culturals al conjunt del territori.

Bloc 3 – Entitats i equipaments

⇒ Aquelles **entitats que no disposen d'equipaments propis** tenen problemes a l'hora de trobar espais per reunir-se o realitzar les seves activitats.

Propostes d'actuació:

- Es va valorar el nou equipament de Cal Rapissa com un possible **hotel d'entitats** per donar cabuda a totes aquestes associacions que no disposen d'espais.
- Les **escoles** van tornar a aparèixer com un espai idoni per a que les entitats puguin realitzar activitats al vespre i els caps de setmana.
- La possibilitat de la **professionalització de les entitats** va sorgir, en aquest punt del debat, com a més necessària en aquelles associacions que han de gestionar un equipament i que, per tant, necessiten més dedicació, a part de la que comporta la pròpia activitat de l'entitat.

Annex 2. Relació de participants

Persones entrevistades en grup

Àmbit d'equipaments

- Carles Farràs, director de l'Escola Municipal de Música.
- Mercè Segura, directora de la Fundació Escola d'Arts i Oficis.
- Marta Puig, directora de la Biblioteca Santa Oliva.

Àmbit de Patrimoni

- Toni Pérez, responsable de l'Arxiu Històric i Administratiu de l'Ajuntament.
- Xavier Rota, responsable de l'Arxiu Parroquial.
- Pere Quer, president del Centre d'Estudis Passonàrium.
- Salvador Bassó, membre del Centre Muntanyenc i de Recerques Olesà.

Persones entrevistades individualment

- Quim Moreno
- Guillem Vendranas
- Andreu Font
- Llúcia Luna
- Josep Sanahuja
- Bàrbara Boulocq
- Pere Grimau
- Eva Buch
- Josep Quer
- Mossèn Esteve
- Joan Chicón

Integrants de la Comissió Ciutadana

- Eva Buch, Conservadora en cap del Museu de Montserrat.
- Quim Moreno, pedagog social, dissenyador gràfic i coordinador de projectes de la Fundació Pere Tarrés.
- Pere Grimau, professor de la facultat de Belles Arts de la UB.
- Josep Sanahuja, ceramista i antic professor de l'Escola d'Arts i Oficis.

- Joan Chicón, cap de Relacions Europees i Internacionals de l'Ajuntament de Terrassa.
- Bàrbara Boulocq, nascuda a Còrdoba (Argentina). Llicenciada en Ciències de la Informació i responsable del periòdic mensual 08640. Recentment ha publicat un estudi sobre la immigració a Olesa durant els anys 2000-05.
- Júlia Alert, professora de l'Escola Daina-Isard i vinculada a entitats del poble.
- Dolors Falcó, llicenciada en Psicologia i professora de l'IES Olesa. Forma part del Consell Directiu de La Passió.
- Salvador Bassó, llicenciat. Forma part de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament en representació del Centre Muntanyenc i de Recerques Olesà.

Participants al Consell Sectorial de Cultura extraordinari per debatre el PAC

- Joan Soler i Vallès, regidor de Cultura
- Mireia Cañadell i Tobella, regidora de Festes
- Sara Valls, Misteris
- Salvador Batalla, ACF Olesa Sardanista
- Andreu Costa, Pessebristes
- Salvador Bassó, Centre Muntanyenc i de Recerques Olesà
- Tomàs Sánchez, Esbart Olesà
- Manel Martín, Esbart Olesà
- Miquel Àngel Llimona, La Passió
- Pere Salvador Valls, Sant Salvador de les Espases
- Mercè Segura, Casal – Escola d'Arts i Oficis
- Maties Morte, Amics de l'Orgue i de les Arts
- Mercè Batet Vera, Escolania d'Olesa
- Pere Quer, Fundació Passionàrium
- Joaquim Pujol, Fundació Passionàrium
- Jeny Poquet, 113 Dansa
- Carles Farràs, Escola Municipal de Música d'Olesa
- Xavier Rota, Arxiu Parroquial
- Pilar Puimedon, Bloc Olesà
- Eva Vilaró Móra, Tècnica cap de Cultura i Festes
- Anna Parera, Cap d'Àrea de Participació i Drets de la Ciutadania

Assistents a la Jornada Participativa del PAC

	COMISSIÓ CIUTADANA	càrrec/associació/entitat
1	Alert, Júlia	
2	Bassó Parent, Salvador	
3	Boulocq, Bàrbara	
4	Buch, Eva	
5	Chicon Vallejo, Joan	
6	Falcó, Dolors	
7	Figueras, Mònica	
8	Grimau Pérez de Tudela, Pere	
9	Moreno i Francesch, Quim	
10	Sanahuja, Josep	
11	Vendranas Franch, Guillem	
12	Comas Soler, Martí	ICC Consultors
13	Domènech Gutiérrez, Marta	ICC Consultors
14	Argimon Maza, Eugènia	CERC. Àrea de Cultura Diputació
15	Roig, Aina	CERC. Àrea de Cultura Diputació
	PARTICIPANTS	
16	Agharbi, Abdelhafid	
17	Alonso Torras, Josep Lluís	Reg. Promoció Econòmica
18	Altamirano, Natali	
19	Amores Guevara, Raquel	Colla Diables Custus Ignis Bastoners
20	Barreres Català, Miquel	UEC
21	Bassó Parent, Jacint	Escola Daina-Isard
22	Bassó Ubach, Salvador	Amics St. Salvador Espases
23	Batallé, Josep	Entesa-ICV / Ampa Povill
24	Bayona Paltor, Alfons	Arxiu històric
25	Boltà Parera, Pep	
26	Cabré, Susana	Esplai de Gent Gran
27	Cambronero Gotsens, M. Àngels	Reg. d'Atenció Ciutadana
28	Campos Andreu, Gregori	ACF Olesa Sardanista
29	Canals, Josep M.	Junta consultiva La Passió
30	Cañadell Tobella, Mireia	Reg. Festes i Joventut
31	Carreras, Felip	UEC
32	Carreras Gironès, Fèlix	Fund. Escola Arts i Oficis
33	Cassí, Elvira	Entesa-ICV
34	Castellarnau Poquet, Candi	UEC
35	Colom Canals, Núria	Biblioteca Santa Oliva
36	Costa, Andreu	Artista(jubilat)/Pessebristes
37	Dalmases Montserrat, Amadeu	Arxiu històric
38	De la Quintana, Lourdes	
39	Díaz, Raúl	Periodista
40	Duran i Duran, Lluís	
41	Esteve Salas, Joaquim	Arxiu històric
42	Farràs Vilagínés, Carles	Director Escola Música
43	Fernández Hoces, Francisco	PSC
44	Font Pujol, Andreu	El Casal
45	Fontanet Sebastià, Antoni	antic reg. Cultura
46	Francesch Subirana, Pere	Escenògraf

47	Galceran Gallén, Francesc	Teatre UEC / AV Casc Antic
48	Galceran Montoro, Albert	Periodista / Olesa Ràdio
49	Garcia-Duran Bayona, Susana	AV Casc Antic/Ampa Mont.
50	García Villa, Miriam	
51	Graells Casals, Magda	Regidora d'Educació
52	Koraichi, Abdeljalil	
53	Hernández Sánchez, Omar Ulises	
54	León, Conxita	Ariadna
55	Macías, Patricia	
56	Mallofré Duran, Joan	Resi. Ntra. Sra. Montserrat
57	Margarit Monné, Francesc	Fund. Escola Arts i Oficis
58	Martín Tàrraga, Manuel	Esbart olesà
59	Miguel, Sebastian	AV Casc Antic
60	Molina Artero, Isabel	Ariadna
61	Monforte Serra, Joan	ERC
62	Muñoz, Martha Julissa	
63	Morte, Maties	Amics de l'Orgue
64	Núñez Sánchez, Verónica	Aux. activa. de Cultura
65	Parent Fité, Albert	Artista / Pessebristes
66	Parera Plaza, Anna	Àrea de Participació
67	Pascual Estivill, Pepita	antiga reg. Cultura
68	Pérez Solsona, Toni	Tèc. Arxiu gral./històric
69	Pinyol Dolader, Elisabeth	Tèc. espe. Joventut
70	Plaza Cabrera, Antonio	Col·legi Escolàpies
71	Poquet Hita, Jeny	Escola de dansa 113
72	Pou Rueda, Elisabet	Agent de diversitat
73	Povill Pacheco, Joan	Escola Povill
74	Puimedon Monclús, Pilar	Regidora Bloc Olesà
75	Quer Aiguadé, Pere	Fundació Passionarium
76	Quer, Josep	Amics de l'orgue
77	Relancio, Conchi	Dones i Progrés
78	Revollo, Dunia Sarina	
79	Ribas Rius, Rosa	Empresaris Olesa
80	Roca Malla, Antònia	Ariadna
81	Roca Ruiz, Remei	
82	Rota, Xavier	Arxiu Parròquia Sta. Maria
83	Sánchez, Tomàs	antic Reg. Cultura
84	Sánchez Capdevila, Ester	Acadèmia Babel
85	Sastre Morral, Miquel	GeganTERS
86	Segura Cardona, Llorenç	ACAPS
87	Segura Badia, M. Mercè	Fund. Escola Arts i Oficis / El Casal
88	Simón, Àlícia	Dones i Progrés
89	Soler Vallès, Joan	Regidor de Cultura
90	Tàpia Magrí, Idil·li	Empresaris Olesa
91	Tàpia Ribas, Bernat	Agrup. Escolta St. Bernat
92	Tàpia Ribas, Marina	Arquitecte
93	Torres Grau, Jordi	Junta Directiva La Passió
94	Valle, Encarna	Dones i Progrés
95	Vallès López, Mingo	El Casal/ la Xarxa

96	Valls, Sara	Parròquia Sta. Maria
97	Vendranas i Llongueras, Jaume	Arquitecte
98	Vilaró Mora, Eva	Tècnica de Cultura i Festes
99	Vinyals Carreras, Eulàlia	Campanya somriure/Xarxa

Crèdits

Ajuntament d'Olesa de Montserrat:

Joan Soler, Regidor de Cultura
Eva Vilaró, Tècnica Cap de Cultura i Festes
M. Àngels Cambroner, Regidora d'Atenció Ciutadana
Anna Maria Parera, Cap d'Àrea de Participació i Drets de la Ciutadania
Mireia Cañadell, Regidora de Joventut i Festes
Elisabet Pinyol, Informadora i Tècnica de Joventut
Magda Graells, Regidora d'Educació
Montserrat Muñoz, Tècnica d'Educació

Diputació de Barcelona

Avel·lí Serrano, Coordinador de l'Àrea de Cultura
Carles Vicente, Gerent de Serveis de Cultura
Jordi Permanyer, Gerent del Servei de Biblioteques
Mireia Sabaté, Cap de l'Oficina de Difusió Artística
Maria Carme Rius, Cap de l'Oficina de Patrimoni
Carles Prats, Cap del Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC)
Laia Gargallo, Cap de la secció tècnica CERC

La coordinació d'aquest estudi ha estat duta a terme per:

ICC.- Xavier Fina, coordinador metodològic i de continguts; Martí Comas i Marta Domènech, tècnics.
CERC.- Eugènia Argimon i Aina Roig, coordinació i gestió.

La Diputació de Barcelona és una institució de govern local que treballa conjuntament amb els ajuntaments per impulsar el progrés i el benestar de la ciutadania.

Per aconseguir aquests objectius ha desenvolupat un model estrictament municipalista, que té el seu referent en l'establiment de xarxes de gestió amb els ajuntaments, que aporta mitjans tècnics, coneixement i experiència, assessorament, recursos econòmics i suport a la gestió dels serveis municipals.

En el marc de l'assistència i la cooperació que la Diputació de Barcelona presta als ajuntaments de la província, l'Àrea de Cultura té com a objectiu donar suport tècnic i aportar visions territorials als municipis en la definició i l'aplicació de les seves polítiques culturals. El Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) és el servei encarregat de realitzar els assessoraments culturals, que tenen com a objectiu donar resposta a les demandes dels ajuntaments en l'àmbit de les polítiques i els projectes culturals com a eina de reflexió per establir a mitjà i llarg termini nous processos de dinamització i transformació cultural, social i econòmica en el territori.

Els **plans d'acció cultural (PAC)** són instruments per a la reflexió, el debat i el desenvolupament d'estratègies i propostes per a l'acció cultural local. És un procés liderat pels ajuntaments, basat en les aportacions tècniques i la participació ciutadana, que fomenta la coresponsabilitat entre els diferents sectors i agents culturals locals.

Durant tot el procés es treballen els eixos cap a on s'han d'enfocar les actuacions futures en matèria d'acció cultural local. Així, les propostes s'orienten a reforçar el paper estratègic de les polítiques culturals, la cohesió social, la interculturalitat, la identitat, la transversalitat i el foment del treball en xarxa amb municipis propers.

**Diputació
Barcelona** | Àrea de Cultura

Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC)

Carrer de Montalegre, 7

08001 Barcelona

Tel. 934 022 565 · Fax 934 022 577

o.estudierc@diba.cat · www.diba.cat/cerc